



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LIBER
de
scriptoribus antiquis Chiis.

Composuit

Ioannes Kosod Whitte, A. M.



Judbydelseskrift

til

den offentlige Examen i Slagelse lærde Skole
i September 1841.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Bianco Luno.

12

LIBER

DE

SCRIPTORIBUS ANTIQUIS CHIIS.

COMPOSIT

IOANNES KOFOD WHITE,

MAG. ARTIUM.



HAUNIAE.

TYPIS EXPRESSIT BIANCO LUNO.

MDCCCXXI.

LIBER

DE

SCRIPTORIBUS ANTIQUIS CHIIS.

PRÆFATIO.

Quam ante triennium fere res Chiorum publicas ante dominationem Romanorum exposuissem, amici quidam mecum questi sunt, quod ab illa questione eum locum segregassem, qui de scriptoribus Chiis esset. Itaque, quanquam spero fore, ut plerique eas comprobent rationes, quas in præfatione illius libri breviter expositas secutus, rem illo tempore prætermiserim, tamen oblata jam scribendi facultate, studiis amicorum morem mihi gerendum esse duci, quum præsertim a me non nihil conquisitum esset, quod ad eam rem explicandam valere arbitrarer. Neque vero inutilem me laborem suscepturum putavi, si diligenter conquisitis et accurate tractatis testimoniis veterum quæcunque de illis viris tradita essent, ea litteris quam plenissime mandarem.

Qua in re illud præcipue secutus sum, ut eorum utilitatibus servirem, qui suis locis hæc tractare vellent. Neque enim occultandum est, externo potius vinculo, quam intestino has res contineri, eorumque hominum rationes commodius tractari posse ad genera litterarum, in quibus elaboraverint, relatas. Neque tamen desunt argumenta, quibus defendatur

VI

hæc conjunctio illarum rerum, vel quod de studiis humanitatis Chiorum testimonia proferenda sunt, vel quod ad ingenium Chiorum cognoscendum non parca vis in illis rebus posita esse existimanda est, vel quod rebus populi universi cognitæ singulorum hominum cognitioni lux aliqua affunditur.

Quo minus autem omnia colligerem, quæ ad hanc rem uberius tractandam pertinerent, et brevitate temporis, quod in hoc opusculum impendere poteram, et inopia librorum prohibitus eram et eorum quidem maxime, qui ad res mathematicorum illustrandas valerent; neque quidquam dare volui, quod non aut ipse inspexissem, aut ab aliis ita traditum accepissem, ut de fide illorum dubitare non possem.

Restat, ut nonnulla hic addam, quæ suis locis afferre prohibitus eram.

1. Ad cap. I § 5, p. 10 Crameri Anecdota Græca laudavi, quem locum ante quadriennium fere notavi neque tamen ita, ut præstare possim, quam accurate descripserim. Quo minus autem bibliothecas Haunienses adirem, æstivis feriis impeditus eram.

2. Ad cap. II § 3, p. 10: Silenus ὁ γλωσσογράφος commemoratur et ab Athenæo (XI, p. 783 B, p. 468, p. 475 D, p. 482 F; XIV, p. 644 F; XV, p. 677 C, p. 699 E) et a schol. Apoll. Rhod. I, v. 1299. Hunc eundem esse opinor ac Silenum Chium, scriptorem sane vix valde antiquum:

VII

3. *Ad cap. II § 4, p. 11: Xenomedem historicum laudat schol. Aristoph. Lysist. v. 448: Νῆ τὴν Ταυρόπολιν οὕτω τὴν Ἀρτεμιν ἐκάλουν τὴν δὲ αἰτίαν Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ Θεῶν ἐκτίθεται ἔστι ὅτε καὶ τὴν Ἀθηναίων οὕτω καλοῦσιν ὡς Ξενομήδης ἱστορεῖ.*

4. *Ad cap. IV § 2, p. 33: Quam apte comparata sint illa Aristonis similia, optime perspicietur e Diog. Laert. VII, 40: Εἰκάζουσι δὲ (οἱ Στωϊκοὶ) ζῶν τὴν φιλοσοφίαν, ὁστοῖς μὲν καὶ νεύροις τὸ λογικὸν προσομοιοῦντες, τοῖς δὲ σαρκώδεσι τὸ ἡθικόν, τὰ μὲν γὰρ ἐκτός εἶναι τὸ λογικόν, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα τὸ ἡθικόν, τὰ δ' ἐσωτάτω τὸ φυσικόν· κ. τ. λ.*

5. *Cap. IV § 2 p. 37 locus Galenianos cum locis Plutarchi et Diogenis re congruere indicavi; quos tamen locos quum ab H. Rittero V. D. (Geschichte d. Philosophie III p. 507, n. 2) ita commemoratos viderim, ut erroris ansa dari posset, totos locos ab amico Sorano rogatu meo descriptos hic afferam, quum praesertim altero loco Galeni tradatur, quod Aristonis rationibus consentaneum est et consequens, ut vim mentis, qua cogitaremus, unam esse decreverit; quo in genere etiam illud tenendum est, ex Aristonis decretis nullam esse materiam cogitandi justam, nisi quae in bonis et malis versaretur. Alter locus est p. 309, 53: Νομίσει γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος (Ἀρίστων), μίαν οὐσαν τὴν ἀρετὴν ὀνόμασι πλέοσιν ὀνομάζεσθαι κατὰ τὴν πρὸς τὴν σχέσιν, Alter locus est p. 310, 37: Νομίσας γοῦν ὁ Ἀρί-*

VIII

στων μίαν εἶναι τῆς ψυχῆς δύναμιν, ἢ λογιζόμεθα, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς εἶθετο μίαν, ἐπιστήμην ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ὅταν μὲν οὖν αἰρεῖσθαι τε δέη τὰγαθὰ καὶ φεύγειν τὰ κακὰ, τῆς ἐπιστήμην τήνδε καλεῖ σωφροσύνην. ὅταν δὲ πράττειν μὲν τὰγαθὰ, μὴ πράττειν δὲ τὰ κακὰ, φρόνησιν. ἀνδρείαν δ' ὅταν τὰ μὲν θάρρει, τὰ δὲ φεύγει. ὅταν δὲ τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστω νέμει, δικαιοσύνην. ἐνὶ δὲ λόγῳ γινώσκουσα μὲν ἡ ψυχὴ, χωρὶς τοῦ πράττειν, τὰγαθὰ τε καὶ κακὰ, σοφία τ' ἐστὶ καὶ ἐπιστήμη. πρὸς δὲ τὰς πράξεις ἀφικνουμένη τὰς κατὰ τὸν βίον, ὀνόματα πλείω λαμβάνει, τὰ προειρημένα, φρόνησις τε καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καλουμένη. τοιαύτη μὲν τις ἡ Ἀρίστωνος δόξα περὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἀρετῶν.

CAP. I.

Poëtæ.

§ I. **Q**uanquam mihi hoc tempore propositum non est de Homeridis agere, tamen ab Homerida, qui quidem antiquissimus poëta Chius perhibetur, *Cynæthum* dico, initium faciendum est. Quo de poëta quæ novimus continentur hoc loco scholiastæ Pindari ad Nem. II, I (ὄθεν περ καὶ Ὀμηρίδαι):

Ἐπιφανεῖς δὲ ἐγένοντο οἱ περὶ Κύναιθον, οὓς φασὶ πολλὰ τῶν ἐπῶν ποιήσαντας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ὀμήρου ποιήσιν. ἦν δὲ ὁ Κύναιθος Χίος, ὃς καὶ τῶν ἐπιγραφομένων Ὀμήρου ποιημάτων τὸν εἰς Ἀπόλλωνα γεγραμμένον ὕμνον λέγεται πεποιηκέναι. οὗτος οὖν ὁ Κύναιθος πρῶτος ἐν Συρακούσαις ἐρρασιώδησε τὰ Ὀμήρου ἔπη κατὰ τὴν ἐξηκοστὴν ἐννάτην Ὀλυμπιάδα (c. a. 500 a. Chr. n.).

Hinc sine dubio fluxerunt, quæ tradidit Eustathius ad Iliad. I, p. 6, minus accurate: τοῦ δὲ ἀπαγγέλλειν τὴν Ὀμήρου ποιήσιν σκεδασθεῖσαν ἀρχὴν ἐποιήσατο Κύναιθος ὁ Χίος. ἐλυμήναντο δὲ φασὶν αὐτῇ πάμπολλα οἱ περὶ τὸν Κύναιθον, καὶ πολλὰ τῶν ἐπῶν αὐτοὶ ποιήσαντες παρενέβαλον.

Auctorem illius hymni (prioris certe partis) Chium fuisse, et insigni laude Chii indicatur v. XXXVIII:

Καὶ Χίος ἡ νήσων λιπαρωτάτη εἶν ἀλλ̄ κεῖται,

et apertis verbis declaratur v. CLXXII:

Τυφλὸς ἀνὴρ, οἴκεϊ δὲ Χίῳ ἐν παιπαλοέσση.

Cf. Athen. I, p. 22 B et Fabricii bibl. Gr. ed. Harles I, p. 342.

De Cynætho Coraes *Ἀτακτ.* III, p. 231.

§ 2. Nobilis poëta lyricus fuit *Licymnius Chius*, cujus neque de tempore, neque de rebus quidquam certi constat, nisi antiquum sane poëtam illum fuisse verisimile est¹⁾. Scripsit dithyrambos et hymnos. Gravissimus exstat de illo locus Aristot. Rhet. III, c. 12. *Βαστάζονται δὲ οἱ ἀναγνωστικοὶ²⁾, οἷον Χαιρήμων (ἀκριβῆς γὰρ ὥσπερ λογογράφος) καὶ Αἰκύμνιος τῶν διθυραμβοποιῶν.*

Fragments ejus hæc servata sunt:

Athen. XIII, p. 603 D: *Αἰκύμνιος δὲ ὁ Χίος ἐν διθυράμβοις Ἀργύννον φησὶν ἐρώμενον Ὑμεναῖον γενέσθαι.*

Athen. XIII, p. 564 C: *Αἰκύμνιος δ' ὁ Χίος τὸν Ὑπνον φήσας ἐρᾶν τοῦ Ἐνδυμίωνος, οὐδὲ καθεύδοντος αὐτοῦ κατακαλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλ' ἀναπεπταμένων τῶν βλεφάρων κοιμίζει τὸν ἐρώμενον, ὅπως διὰ παντὸς ἀπολαύῃ τῆς τοῦ θεωρεῖν ἡδονῆς. λέγει δ' οὕτως:*

Ὑπνος δὲ χαίρων

ὀμμάτων αὐγαῖς ἀναπεπταμένοις

ὄσσοις ἐκοίμισε κοῦρον³⁾.

Sext. Empir. adv. math. XI, 49 Fabr. p. 700.

*Ἀπαρόμματα μᾶτερ ὑψίστων θεῶνων
σεμνῶν Ἀπόλλωνος, βασιλεία ποσειδά,
πρᾶν γελῶς Ὑγεία.*

¹⁾ Unde Simonide antiquiorem eum fuisse Fabric. bibl. Gr. I, p. 584 (ed. Harl. II, p. 128) cognoverit, equidem nescio.

²⁾ Hoc verbo genus quoddam τῆς γραμμικῆς λέξεως (Aristot. I. I. init.), cujus propria est ἀκριβεία, significari suspicor.

³⁾ Dindorfii editione usus sum.

Cujus hymni clausula versus esse videntur hi:

Τίς γὰρ Πλούτου χάρις, ἢ τοκῆων
ἢ τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώπου βασιληίδος ἀρχᾶς;
σέθεν δὲ χωρὶς οὐ τις εὐδαίμων ἔφν.

Cum hoc hymno conferendi sunt versus Ariphtonis Sicyonii apud Athen. XV, p. 702: Παιᾶνα εἰς Ὑγίειαν ἐποίησε τόνδε Ἀρίφρων ὁ Σικυώνιος

Ὑγίεια, πρεσβίστα μακάρων, μετὰ σεῦ ναίοιμι τὸ λειπόμενον βιοτᾶς, σὺ δέ μοι πρόφρων σύνοικος εἶης.

Εἶ γάρ τις ἢ πλούτου χάρις ἢ τεκέων,
ἢ τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς ἢ πύθων
κ. τ. λ.

Tum subjicit:

Σέθεν δὲ χωρὶς οὐ τις εὐδαίμων ἔφν.

Cf. Dind. ad h. l. Ex hisce versibus Ariphtonis patere, in illo loco Licymnii pro τοκῆων legendum esse τεκέων, neque ἀνθρώπου, sed ἀνθρώποις monuit Coraes l. l. p. 232, not. 3.

Parthenius Erotic. XXII, περὶ Νανίδος, Licymnium laudat auctorem fabulae de Nanide, Croesi filia, arcem Sardinium Cyro prodente¹).

Phot. biblioth. cod. CLXVII inter scriptores ab Ioanne Stobensi laudatos Licymnium bis nominavit, et ubi poëtas,

¹) Ἡ ἱστορία παρὰ Λικυμνίῳ τῷ Χίῳ μελοποιῶ καὶ Ἑρμησιάνακτι.

Ἔμασαν δὲ τινες καὶ τὴν Σαρδίων ἀκρόπολιν ὑπὸ Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀλῶναι, προδοῦσης τῆς Κροίσου θυγατρὸς Νανίδος. Ἐπειδὴ γὰρ ἐπολιόρχει Σάρθεις Κύρος· καὶ οὐδὲν αὐτῷ εἰς ἄλωσιν τῆς πόλεως προῦβαινε, ἐν πολλῷ τε δέει ἦν, μὴ ἀθροισθὲν τὸ συμμαχικὸν αὐτῆς τῷ Κροίσῳ διαλύσειεν αὐτῷ τὴν στρατιάν, τότε τὴν παρθένον ταύτην εἶχε λόγος περὶ προδοσίας συνθεμένην τῷ Κύρῳ, εἰ κατὰ νόμους Περσῶν ἕξει γοναῖκα αὐτὴν, κατὰ τὴν ἄκραν μηδενὸς φυλάσσοντος δι' ὀχυρότητα τοῦ χωρίου εἰσδέχεσθαι τοὺς πολεμίους, συνεργῶν αὐτῇ καὶ ἄλλων τινῶν γενομένων. τὸν μέντοι Κύρον μὴ ἐμπεδῶσαι αὐτῇ τὴν ὑπόσχεσιν.

Ex hoc loco mire suspicatus est Coraes l. l. p. 233, Licymnium aequalem fortasse Croesi fuisse.

et ubi rhetores aliosque auctores Ioannes commemorat. Ac sunt tres loci, unde rhetorem Licymnium fuisse existimes. Unus est Aristot. Rhet. III, c. 2: *Κάλλος δὲ ὀνόματος τὸ μὲν, ὡς Λικύμνιος λέγει, ἐν τοῖς ψόφοις ἢ ἐν τῷ σημαίνοντι καὶ αἴσχος δὲ ὡσαύτως.* Alter est ejusdem (ibid. c. 13): *Δεῖ δὲ εἰδὸς τι λέγοντα καὶ διαφορὰν ὄνομα τίθεσθαι. εἰ δὲ μὴ, γίνεται κενὸν καὶ ληρώδες, οἷον Λικύμνιος ποιεῖ ἐν τῇ τέχνῃ, ἐπούρωσιν ὀνομαζῶν καὶ ἀποπλάνησιν καὶ ὄζους.* Tertius est Platonis Phædr. p. 267 C (ed. Stallbaum p. 157): *Τὰ δὲ Πῶλον πῶς φράσσομεν αὐτῷ μουσεῖα λόγων, ὡς διπλασιολογίαν καὶ γνωμολογίαν καὶ εἰκονολογίαν, ὀνομάτων τε Λικυμνείων, ἃ ἐκείνῳ ἐδωρήσατο πρὸς ποιήσιν εὐπειρίας.* Cf. Stallb. ad h. l. Fieri tamen posse puto, ut hic locus Platonis ad poetam referri possit. Poëta vero Licymnius Chius idemne sit ac rhetor, neque affirmare, neque negare ausim.

§ 3. Venimus nunc ad nobilissimum poetam, quem quidem tulit insula Chius, *Ionem*. De quo scriptore quum disputationem habeamus Nieberdingii¹⁾ cum plenissima fragmentorum collectione, in pauca conferam, quæ a Nieberdingio fusius disputata sunt.

I. Ion Chius²⁾ filius fuit Orthomenis (Schol. Aristoph. pac. v. 830 ed. Dind. Suid. Harpoer. s. v.). De cognomine patris *Ξούθου* cf. Nieberding l. l. p. 1, Leopard. Emendat. II, 20 laudans; "In Suida [et apud. Schol. Aristoph.], inquit Leopard. male Ion Chius cohæsit cum Ione,

¹⁾ De Ionis Chii vita moribus et studiis doctrinæ scripsit fragmentaque collegit Carolus Nieberding. Lipsiæ MDCCCXXXVI. 8. — Quædam collegit Coraes l. l. p. 220—29.

²⁾ Quod ubique fere ὁ Χῖος simpliciter laudetur, patriam esse Chium urbem pro explorato haberi posse sine justa causa statuit Nieberding l. l. p. 1.

Apollinis sive Xuthi filio.” Circa Olympiadem septuagesimam quartam (c. 484—481 a. Chr. natum, brevi ante pugnam Salaminiam), eum natum esse, verisimilis est conjectura Nieberdingii (l. l. p. 2) ex Plut. Cim. c. IX. Olymp. nonagesimæ a. primo (a. 421 a. Chr.) mortuus esse videtur (Schol. Aristoph. pac. v. 830). Illo certe anno non jam vixit. Cf. Nieberd. p. 3.

De rebus ejus domesticis etsi nihil admodum comper- tum habemus, tamen vel ex profectionibus ejus, vel e tempore, quod litteris tribuisse eum necesse est, vel e necessitudini- bus, quibus cum nobilissimis suæ ætatis viris conjunctus fuit, loco honesto natus et lauta re familiari fuisse judi- candus est. De hac quidem non prætermittendum est illud testimonium, quo usus est Nieberding p. 5, quod quum Athenis tragoedia et dithyrambo simul vicisset, singulis Atheniensibus *Χιον κεράμειον* dono dedisse fertur (Schol. Aristoph. l. l. Suid. s. v. *Ἀθήναιος*, Athen. I, p. 3 F. cf. Schweigh. ad h. l. nos de reb. Chiorum publicis p. 67). Tragoediarum scriptor magnam vitæ partem Athenis dedisse putandus est. Iam adolescens familiaritate Aeschyli, summi poëtæ, usus esse videtur, neque veri dissimile non est, hanc consuetudinem non parum ad ingenium ejus excolen- dum valuisse (cf. Nieberd. p. 3 et 15). Notum est illud Aeschyli apud Plut. de prof. virt. c. 8 ed. Hutten VII, p. 253 extr.¹⁾: *Αἰσχύλος γὰρ Ἰσθμοῦ θεώμενος ἀγῶνα πανκτῶν, ἐπεὶ πληγέντος ἐτέρου τὸ θεάτρον ἐξέκραγε, νύξας Ἴωνα τὸν Χιον, ὄραξ, ἔφη, οἶον ἢ ἀσκησίς ἐστιν; ὁ πε- πληγῶς σιωπᾷ, οἱ δὲ θεώμενοι βοῶσιν.* De temporis

¹⁾ Errat Nieberd. (p. 3) quum Stob. floril. tit. 29 idem tradi- disse narrat; apud Stob. enim nihil ejusmodi invenitur, nisi p. 199 t. 29 n. 24 hoc dictum Aeschyli:

Καλὸν δὲ καὶ γέροντι μανθάνειν σοφία.

ratione cf. Nieberd. p. 4, qui quibus temporibus Athenis commoratus sit, quibusve aliis in locis, quantum fieri potuit, constituere studuit¹⁾. Sophoclem Chii convenit Ion (Athen. XIII, p. 603 E; cf. Plehn. Lesb. p. 59 not. 114; nos de reb. Chior. pub. p. 37 n. 109). Cimonem ab Ione cognitum et Pericli prælatum fuisse, complures loci testantur (Plut. Pericl. c. V, Cimon c. V et IX). Causam invidiæ, qua contra Periclem affectus fuisse videtur (Plut. Pericl. c. V et XXVIII), ex utriusque amore Telesillæ Corinthiæ originem traxisse suspicari licet (Athen. X, p. 436 F).

2. Multa Ionem scripsisse et veteres scriptores (Schol. Aristoph. l. l. Suidas Ἴων et διθυραμβοδιδ.) et reliquiæ scriptorum ejus confirmant. Hæc scripta partim poetica sunt, partim prosæ orationis. Summas laudes tragoediis suis adeptus præcipue ὁ τραγικός appellatur. Primam fabulam Olympiade LXXXII dedisse dicitur (Schol. Aristoph. l. l. Suid. Ἴων). Fabularum XI nomina et reliquiæ servata sunt. Omnes fabulas ejus numero XII alii, alii XXX, alii etiam XL fuisse tradunt (Schol. l. l. Suid. l. l. Nieb. p. 17). Nomina illarum hæc sunt; Ἀγαμέμνων (Nieberd. p. 18—20), Ἀλκμήνη (p. 20 seq.), Ἀργεῖοι (p. 21), Εὐρυτίδαι (p. 22 seq.), Λαέρτης (p. 23 seq.), Μέγα δράμα (p. 24 seq.), Ὀμφάλη, fabula satyrica (p. 25—33), Φοῖνιξ ἢ Καίνευς (p. 33—40), Φοῖνιξ δεύτερος (p. 40 sq.),

¹⁾ Ionem c. Olymp. LXXXV a. primum Athenis fuisse, quod ex Plut. Pericl. c. XXVIII opinatus est Nieberd., equidem nullam video causam, cur credamus. Commemoratur illo loco dictum quoddam Periclis Samo capta gloriantis; sed neque Ionem ex Pericle illud audivisse, neque quo tempore audiverit, traditur.

²⁾ Monuit Coraes l. l. p. 221, similia nomina Aristophanis comoediarum occurrere: Δράματα ἢ Κένταυρον et Δράματα ἢ Νιοβον. Cf. Poëtæ scen. Græc. ed. Dindorf. p. 142.

Φρονοί (p. 41—44), *Τεύκρος* (p. 44). Fabularum Ionis incertarum multi loci laudantur (Nieb. p. 44—52). — Comoedias etiam scripsisse dicitur Ion (Schol. Aristoph. l. l. Suid. *διθυραμβοδιδ.*); qui error esse videtur ex confusione comoediæ et fabulæ satyricæ ortus (Nieberd. p. 6 seq.).

Laudantur præterea dithyrambi, odæ, pæanes, hymni, elegi, scolia, epigrammata Ionis (Schol. Aristoph. l. l. Suid. *διθυραμβοδιδ.*), quorum carminum satis ampli loci citantur (Nieb. p. 52—75).

Prosa oratione et historicos libros et philosophicos scripsit. Libri historici ejus commentarii sunt rerum memorabilium (*mémoires, ὑπομνήματα*), qui sunt: *Ἐπιδημία* (Nieberd. p. 76—79), *Συνεκδημητικός* (p. 79), *Προσβευκός* (quem spurium judicant quidam, Schol. Aristoph. l. l. Nieb. p. 79 seq.), *Ἐπομνήματα* (quorum nullæ certæ reliquæ exstant; Nieberd. p. 80—85), *Χίου κτίσις* (Nieberd. p. 85—91)¹). Libri philosophici Ionis nominantur *Τριαγμοί* sive *Τριαγμός* et *Κοσμολογικός*, ex quorum paucissimis reliquiis (Nieb. p. 92—101), Ionem non mediocriter Pythagoricæ doctrinæ fuisse deditum apparet (Nieb. p. 99). Denique quod Suidas (*Ἴων*), tradit, Ionem *περὶ μετεώρων* scripsisse, videtur hæc sententia orta esse ex prave intellectis verbis Scholiastæ Aristoph. (ad pac. v. 829, Dind. 824): *διαβάλλει αὐτοὺς (τοὺς διθυραμβοποιούς) ὡς*

¹) Præter Ionem de Chio scripserunt *Zenis* sive *Zeneus Chius* (Athen. XIII, p. 501 F: *καὶ τὴν πρὸς Ἀθηναίους δ' ἔχθραν διελύσατο Μίνως, καίπερ ἐπὶ θανάτῳ παιδὸς νοστήσας, Θεσιῶς ἑρασθεὶς, καὶ θυγατέρα τούτῳ γυναῖκα ἔδωκε Φαίδραν, ὡς Ζηνὶς ἢ Ζηνεὺς φησὶν ὁ Χῖος ἐν τῷ περὶ τῆς πατρίδος συγγράμματι*), *Hellanicus* (*περὶ Χίου κτίσεως*, Tzetzes ad Lycophr. v. 227; cf. Athen. X, p. 447 C; Sturz. ad Hellan. ed. alt. p. 90), *Hypermenes* quidam *ἐν τῷ περὶ Χίου*, Ptolemæus Hephæstion apud Phot. bibl. cod. CXC p. 490 ed. Hoeschel). Ab Æliano H. A. XVI, 39 commemorantur *οἱ τὰς ὑπερ τῆς Χίου συγγράψαντες ἱστορίας*.

μετεώρους, ἐπεὶ περὶ τῶν νεφελῶν λέγουσι πολλά. συνεχῶς δὲ κωμῶδοῦσι τοὺς διδυραμβοποιούς ὡς ἐκ τῶν νεφελῶν σπῶντες τὰς λέξεις κ. τ. λ. cf. id. ad v. 831 (Nieberd. p. 94 seq.).

3. Ex hac varietate litterarum elucet magna volubilitas ingenii Ionis; in tragoediis rhetorica quaedam virtus in primis conspicua est, in carminibus hilaritas. Vino et amorem deditum fuisse tradunt Bato Sinopensis, qui de vita et moribus ejus scripsit (Athen. X p. 436 F), et Ælianus (V. H. II, 41).

Sermo ejus ad diversa genera scriptorum accommodatus in libris maxime prosa oratione conscriptis Ionicam indolem prodere judicatur (cf. Nieb. p. 5—15). Quod fabulas Ionis interpretatos esse tres grammaticos nobilissimos, Aristarchum (Athen. XIV p. 634 C), Didymum (Athen. l. l. et XI p. 468 D), Epigenem (Athen. XI p. 468 C) Nieberding tradidit (p. 16), de Aristarcho et de Epigene certe dubitare licet, quos de singulis modo rebus ex fabulis Ionis depromptis disputasse tradit Athenæus. Philosophicos Ionis libros, qui *τριαγμοὶ* inscribuntur, commentatos esse Demetrium Scepsium et Apollonidem Nicæensem ex Harpocr. (*Ἴων*) idem Nieberd. (ibid.) suspicatur.

4. Denique monendum est, nomen Ionis cum Dione sapius confusum esse videri. Itaque Nieberding et p. 51, 21, in Etym. Magn. v. *μάκαιρα* pro verbis, quæ sunt, *ὁ δὲ Ἴων*, suspicatur legendum esse *ὁ Δίων*, et ad grammaticum Dionem illum locum referendum esse; et p. 52, 22 apud Athen. XIV p. 633 legendum esse *Ἴωνα* non *Δίωνα*. Verba Athenæi hæc sunt: *Δίωνα δὲ τὸν Χίον τὸ τοῦ Διονύσου σπονδαῖον πρῶτον καθαρίσαι, Μέναιχμος· Τιμόμαχος δ' ἐν τοῖς Κυπριακοῖς Στήσανδρον λέγει τὸν Σάμιον ἐπὶ πλεῖον αὐξῆσαι τὴν τέχνην, καὶ πρῶτον ἐν Δελφοῖς*

κίθαρωδῆσαι τὰς κατ' Ὀμηρον μάχας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Ὀδυσσεΐας. Ad hæc Nicb. "Hoc loco vereor, ne pro Δίωνα scribendum sit Ἴωνα. Sensus hic est: Dionem (sive Ionem) Chium primum Bacchi spondeum cithara cecinisse, Menæchmus tradit. Διονύσου σπονδεῖον est carmen compositum pedibus spondeis in honorem Bacchi, cantatum inter libandum. Jam intelligitur credo, quam apte ad nostrum hæc referantur, scilicet cantui et conviviis ut amicissimum, ita artis citharisticæ minime imperitum. cf. Eleg. fragm. 3."

§ 4. *Scymnus Chius* versibus iambicis descriptionem orbis (περιήγησιν Steph. Byz. v. Πάρος; περιπλουν Herodian. περὶ μονήρους λέξεως ed. Dind. 19, 5) confecit, Nicomedi, regi Bithyniæ ultimo, dedicatam. Igitur ad a. XC a. Chr. n. referendus esse videtur¹). Exstant vv. 741 continui et 236 undique collecti. Neque versibus condendis neque rebus tractandis insignis summa se diligentia, quæ tradiderit, ipsum exquisivisse profitetur (v. 127—135). Post præfationem (vv. 137) sequitur descriptio Europæ (fortasse in libros divisa), eodemque modo Asia (Steph. Byz. Πάρος; Schol. Apoll. Rhod. IV, 284 [ubi pro ἐν τῇ ἰς περὶ Εὐρώπης viri docti ἐν τοῖς π. E. legere maluerunt; cf. Fabricii bibl. Gr. I. I.]; Herodian. I. I.). Versus illi 741 continui primum sub falso Marciani Heracleotæ nomine editi sunt; Scymno Chio vindicarunt I. Vossius, L. Holstenius, H. Dodwellus (qui dissertationem de Scymno Chio conscripsit). Cf. Fabricii bibl. Gr. I. I. Coraes I. I. p. 250 seq.

§ 5. *Critias*² *Chius* ἐν τῷ κατωτικῷ δούλω³) com-

¹) Cf. Fabric. Bibl. Gr. III, p. 35 seq. ed. Harles IV p. 613.

²) Scribitur I. I. Κριτίας, non recte puto; cf. quæ de reb. Chiorum scripsi p. 71.

³) Quid hoc sibi nomen velit, non dispicio; κατωτῆς est cucullus Romanorum. Videtur esse nomen comici poëmatis.

memoratur ab Ioh. Tzetze de metris in Cramer. Anecd. Græc. III, p. 14, 308.

§ 6. Denique Creophylus a Suida (s. v.¹) Chius aut Samius fuisse dicitur; sed Samium eum fuisse, satis evincitur auctoritate Callimachi apud Strabonem XIV, p. 638; cf. Eustath. ad Il. II, v. 730 p. 330 Basil. Propter rationes, quæ inter illum et Homerum intercessisse dicuntur, Chius habitus esse videtur. Cf. Fabr. B. Gr. I, p. 22 seq. ed. Harles I, p. 17. Coraes l. l. p. 230 seq.

CAP. II.

Historici.

§ 1. Præter Ionem jam supra (p. 7, not. I) laudavimus Zeneum s. Zenim Chium; cujus nomen scribendum esse Ζῆνις, non Ζηνίς censet Coraes l. l. p. 197. Occurrit hoc nomen (ΖΗΝΙΣ) in numo Chio; cf. nos de reb. Chior. p. 85.

§ 2. Laudatur a schol. ad Aristoph. nub. v. 397 *Aristias Chius*. Verba scholiastæ hæc sunt: Ἀρχάδες, οἱ καὶ πρόσθε σεληναίης (ex schol. ad Apollonii Rhod. IV, v. 264 [ubi iisdem fere verbis eadem referuntur], leg. πρὸ τῆς Σελήνης) ὑδέονται, Καὶ Ἀριστίας (schol. Apoll. Rhodii corrupte Ἀρίστων) ὁ Χίος ἐν ταῖς Θέσεσι (κτίσεσι corrigendum censet Rutgers. Var. Lect. IV, 18) καὶ Διονύσιος ὁ Χαλκιδεὺς ἐν πρώτῃ κτίσεως καὶ ἔθνος φησὶν Ἀρχαδίας Σεληνίτας εἶναι.

§ 3. Commemoratur a Tzetze ad Lycophr. v. 786 *Silenus Chius* de mythicis historiis (Σειληνὸς ὁ Χίος ἐν

¹) Κρεώφυλος Ἀστυκλείους Χίος ἢ Σάμιος ἐποποιός κ. τ. λ.

δευτέρῳ μυθικῶν ἱστοριῶν, δύο δὲ γέγραφε βιβλία, φησὶν, Ἀντίκλειαν τὴν Ὀδυσσεῶς μητέρα ἐγκύμονα διοδοῦσαν τὸ Νήριτον τῆς Ἰθάκης ὄρος, ὕσαντος πολὺ τοῦ Διὸς, ὑπ' ἀγωνίας καὶ φόβου καταπεσοῦσαν τεκεῖν Ὀδυσσεά, ὃθεν ἄρα καὶ Ὀδυσσεὺς ἐκλήθη.

§ 4. *Xenomedes Chius* brevi ante bellum Peloponnesiacum vixisse dicitur. Cujus generis historias scripserit, optime perspicitur ex hoc loco Dionysii Halicarnassensis jud. de Thucydide p. 818 extr. ed. Reiske, p. 138 Sylburg:

Ὀλίγω δὲ πρεσβύτεροι τῶν Πελοποννησιακῶν, καὶ μέχρι τῆς Θουκυδίδου παρεκτείναντες ἡλικίας Ἑλλάνικὸς τε ὁ Λέσβιος καὶ Δαμάστης ὁ Σιγεὺς καὶ Ξενομήδης ὁ Χίτος καὶ Ξάνθος ὁ Λυδὸς καὶ ἄλλοι συγχοί. οὗτοι προαιρέσει τε ὁμοίᾳ ἐχρήσαντο περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπόθεσεων, καὶ δυνάμεις οὐ πολὺ τι διαφερούσας ἔσχον ἀλλήλων, οἱ μὲν τὰς Ἑλληνικὰς ἀναγράφοντες ἱστορίας, οἱ δὲ τὰς Βαρβαρικὰς· καὶ αὐτὰς δὲ ταύτας οὐ συνάπτοντες ἀλλήλαις, ἀλλὰ κατ' ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις διαιροῦντες, καὶ χωρὶς ἀλλήλων ἐκφέροντες, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν φυλάττοντες σκοπὸν, ὅσαι διεσώζοντο παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις μνήμαι [κατὰ ἔθνη τε καὶ κατὰ πόλεις], εἴτ' ἐν ἱεροῖς εἴτ' ἐν βεβήλοις ἀποκείμεναι γραφαί, ταύτας ἐς τὴν κοινὴν ἀπάντων γνώσιν ἐξενεγκεῖν, οἷας παρέλαβον κ. τ. λ. Cf. Coraes p. 238.

§ 5. I. *Theopompus Chius*¹⁾ *Damosistrati*²⁾ filius

¹⁾ "De Theopompi vita et scriptis disseruerunt: Fr. Koch de Theop. Chio, Stettin 1792, 8, repetit. in Ruperti et Schlichthorstii Magazin I, p. 262 sqq., et Prolegg. ad Th. Ch. ibid. 1803. 4, repetit. in Seebodii Archiv. 1824 P. III. p. 397—419; A. I. E. Pflugk de Th. Ch. vita et scriptis, Berol. 1827; et, qui eius fragmenta collegit, R. H. Eyssonius Wichers, Lugd. Batav. 1829. 8." *Henrichsen* ad Cic. de orat. II, 13, 57, p. 164. Add. Coraes l. i. p. 205—218. *Aschbachium* de Th. Ch. scripsisse commemorat Wichers p. X.

²⁾ Suid. vv. Ἐφορος, Θεόπομπος; Paus. III, 10, 4; VI, 18, 3,

quo tempore natus sit, res est controversa. Suidas disertis verbis tradit, eum Olympiade XCIII (a. Chr. 408—405) natum esse (Suid. *Θεόπομπος* — *γεγονὼς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναρχίας Ἀθηναίων ἐπὶ τῆς ἐννενηκοστῆς τρίτης Ὀλυμπιάδος*¹⁾). Photius contra cod. CLXXVI tradit, Theopompum annos XLV natum beneficio Alexandri, regis Macedonum, in patriam restitutum esse. Quod quum a. 334 a. Chr. n. factum esse verisimile sit (cf. Wichers p. 4 et nos de reb. Chior. p. 55 seq.) natus esse videtur c. a. 379 a. Chr. n. Hæc testimonia igitur conciliari non possunt. Alter uter igitur erravit (an uterque?). Pflugkius (cujus disputationem non nisi ex Wichersio [p. 3—6] cognovi) Photium defendit, Suidam Wichersius. Equidem Pflugkio assentior, cujus rationes etiam Wichersius probasset (p. 6 seq.), nisi alia haud exigui momenti ei obstare visa essent. Possunt hæc ad duo capita referri, quorum alterum est, quod tradit Phot. l. l., Theopompum scripsisse: *συνακμάσαι ἐαυτὸν Ἰσοκράτει τε τῷ Ἀθηναίῳ [καὶ Θεοδέκτη τῷ Πασηλίτῃ καὶ Ναυκράτῃ τῷ Ἐρυθραίῳ]*, quem quum Isocratem nobilissimum rhetorem, Theopompi magistrum, fuisse putaret Wichersius, illud accurate dici non posse monuit, siquidem Theopompus LX annis junior Isocrate fuerit²⁾. Sed apertum est, Photium toto hoc loco de magistro Theopompi non

alii. Inde corrigendi, qui *Δαμόστρατον* habent, Phot. cod. CLXXVI et Suid. v. *Ἀναξιμένης*.

1) Putavit Wichers (p. 2 seq.), Suidam *τὴν ἀναρχίαν* ad Olymp. XCIII retulisse, id quod fieri potest, quum Anonymus quoque in descript. Olymp. ad Ol. XCIII a. 1 eam referat. Quod si ita est, refellitur Suidas (et Anonym.) auctoritate Xenophontis Hell. II, c. 3 (quem sequitur Diod. Sic. XIV, 5) ad Olymp. XCIV a. 1 (a. 404 a. Chr.) eam referentis; neque enim numeranda testimonia sunt, sed ponderanda.

2) Ac ne recte quidem, si XXX annis junior fuerit, ego moneo.

loqui, quem disertis verbis ab æqualibus Theopompi distinguit. Dicit enim (l. l. extr.): *Τὸ μὲν οὖν Θεοπόμπου γένος καὶ ἡ παιδείσιν καὶ ὁ διδάσκαλος καὶ οἱ συνακμαάσαντες — καὶ ὁ καθ' ὃν ἤμασε χρόνος καὶ ὅσα αὐτῷ συνεκώρησε κατὰ τὸν βίον ἐπὶ τοσοῦτον.* Locus igitur de Isocrate minore, Apolloniata, non Atheniensi intelligendus est; quæ confusio crebro occurrit cf. Wich. p. 13. Alterum Wichersii argumentum nititur testimonio Pseudo-Plutarchi vit. X oratt. ed. Hutten XII, p. 237 (quocum Photius cod. CCLX [p. 1453 ed. Hoeschel] in singulis fere verbis ita consentit, ut pro uno testimonio habendi sint). Wichersii verba hæc sunt (p. 8): “Constat e Pseudo-Plut. l. c. et Photio. cod. CCLX, Isocratem relictis Athenis in Chium venisse, ibique rhetoricas scholas aperuisse et Theopompum cum aliis *ibi* [Istud *ibi* de suo ingenio adjecit W.] discipulos habuisse. Quin etiam ex utroque loco aliquatenus posset effici, inter novem primos discipulos Isocratis Theopompum fuisse.” Verba Plutarchi hæc sunt: *σχολῆς δὲ ἤγεῖτο, ὡς τινὲς φασί, πρῶτον ἐπὶ Χίου, μαθητὰς ἔχων ἑννέα.* Deinde postquam tradidit, eum valde divitem factum esse (*ὥστε τριηραρχῆσαι*), et cum Timotheo, Cononis filio, discipulo suo, peregrinatum, hæc addit: *ἐμαθήτευσε δ' αὐτῷ καὶ Θεόπομπος ὁ Χίος καὶ Ἐφορος ὁ Κυμαῖος καὶ Ἀσκληπιάδης, ὁ τὰ τραγωιδούμενα συγγράψας, καὶ Θεοδέκτης ὁ Φασηλίτης κ. τ. λ.* Photius (l. l.) postquam eadem narravit, dicit, discipulos ejus fuisse Xenophontem, Theopompum, Ephorum. In his igitur locis nulla inest causa, cur Theopompum Isocratis disciplina Chii usum esse credamus. Quam ob causam hæc res magni momenti sit, jam ex iis, quæ deinceps tradentur, intelligetur. Nihil igitur jam obstare videtur, quo minus auctoritatem Photii sequamur et Theopompum c. a. Chr. 379 natum esse statuamus. Idem

Photius (cod. 176) auctor est, Theopompum cum patre Damosistrato, qui partibus Lacedæmoniorum faveret, patriam reliquisse, id quod factum esse videtur c. a. 376 a. Chr. n. (cf. Pflugkius apud Wichers. p. 5 seq. et nos de reb Chior. p. 51). Theopompus igitur primis vitæ annis (id quod etiam eo probatur, quod criminis paterni particeps fuisse non dicitur, Phot. l. l.) patria relicta, ubi cum patre moratus sit, non traditur. Dives multum temporis itineribus et studiis maxime elequentiæ tribuisse fertur (Phot. l. l. Wich. p. 9 seq.), magistro usus Isocrate. Habitus est ἐπιφανέστατος πάντων Ἰσοκράτους μαθητῶν (Dionys. Hal. epist. ad Cn. Pomp. p. 131 Sylburg) et οὐδενὸς τῶν Ἰσοκρατικῶν εἰς τοὺς λόγους ἀτιμότερος¹⁾ Quod dicit Cicero de orat. II, 13, 57 extr.²⁾, Theopompum et Ephorum causas omnino nunquam attigisse, de causis forensibus intelligendum esse videtur. Multas orationes (ἐπιδεικτικὸς λόγους) se ipse gloriatus est conscripsisse (Phot. l. l. cf. Dionys. Halic. l. l.). Nobilitata est inprimis illa oratio funebris, qua Maussolum, Cariae regem, mortuum laudibus extulit et ipse præmium ab Artemisia regina meruit, victis æqualibus Theodecte et Naucræte et Isocrate (minore; cf. locis a Wichersio p. 13 laudd. et quæ supra disputavimus p. 13). Mortuus est Maussolus Olymp. CVI a. IV, a. Chr. n. 353 (Diod. Sic. XVI, 36; cf. Wich. p. 4 seq.).

2. Quo tempore et quamdiu Isocrate magistro usus sit, non traditur. Institutio autem Isocratis talis erat, ut diceret, se calcaribus in Ephoro, contra autem in Theopompo frenis uti solere. Alterum enim exsultantem verborem audacia reprimebat, alterum cunctantem et quasi

1) Non ἀτιμότερος, Phot. l. l. p. 393 extr. ed. Hoeschel; repetit errorrem Wichers.

2) Apud Wichers. p. 11 errore typogr. laudatur Cicero de off. II, 13.

verecundantem incitabat. Neque eos similes effecit inter se, sed tantum alteri affinxit, de altero limavit, ut id conformaret in utroque, quod utriusque natura pateretur (Cic. de orat. III, 9, 36). Uterque ab Isocrate compulsus se ad historiam contulit (Cic. de orat. II, 13 extr. cf. Wichers. p. 14). — Post mortem patris beneficio Alexandri restitutus in patriam, rei publicæ administrandæ interfuisse videtur et adversarium acrem habuisse Theocritum Chium (Strab. XIV p. 645 Cas. Athen. VI, p. 230 F. Wich. p. 15). Post Alexandri mortem denuo patria expulsus¹⁾ in Ægyptum profugisse traditur; ubi quod novandarum rerum cupidus habitus est jussu Ptolomæi pæne interfectus est (Phot. l. l.). Quo anno mortuus sit, non traditur. Mirum est, quod refert Ioseph. Ant. Jud. XII, 2, Theopompum mensem amplius insanisse, quod sacros Judæorum libros in Græcam linguam convertere conatus esset. Credat Judæus Apella!

3. Multa scripsit, ex quibus fragmenta servata sunt non ita pauca. Libri historici ejus hi nominantur: *Ἐπιτομὴ τῶν Ἡροδότου ἱστοριῶν* libris duobus. Cf. Wichers. p. 18 seq. et p. 57 et p. 135. Horum librorum fragmenta prior collegerat Frommel. “De Th. Chii epitome Herodotea” in Creuz. meletem. P. III, p. 135.

Ἑλληνικαὶ ἱστορίαι (quas res suadente Isocrate aggressum esse Theopompum, Photius l. l. auctor est) libris duodecim, quibus res Græcorum a proelio ad Cynossema usque ad proelium Gnidium, per XVII annorum spatium persecutus est. Cf. Wichers. p. 19—22; 58—61; 136—142.

¹⁾ Ad hoc alterum exilium fortasse referendum est, quod tradidit Suid. (v. *Ἐφορος*), Theopompum exulem ad fanum Dianæ Ephesiæ confugisse.

Τὰ Φιλιππικὰ quinquaginta octo libris, quibus quum Philippi Amyntæ filii res inprimis tractaret, etiam ceterarum civitatum historias complexus est, et res fabulasque ab ultima antiquitate repetiit. Itaque dicitur Philippus, Demetrii filius, in sedecim libros contraxisse, quæ de Philippo ipso Theopompus congessisset (Phot. l. l. p. 394 ed. Hoeschel). Propter varietatem argumentorum quidam libri suis nominibus appellati esse videntur; sic liber, qui inscribitur *ὁ περὶ Δημαγωγῶν*, decimus Philippicorum fuisse videtur. (De qua re ut dubitem, facit Schol. ad Luciani Tim. c. 30: *ὡς Θεόπομπος ἐν τῷ περὶ δημαγωγῶν*. — *ὁ δὲ Θ. πάλιν ἐν τῷ δεκάτῳ κ. τ. λ.* Fieri tamen potest, ut ex diversis locis scholiasta illa hauserit.) Octavus liber mirabilia, *Θαυμάσια*, quo nomine liber appellatus esse videtur, in primis complexus est. Etiam qui liber *σύγγραμμα περὶ τῶν ἐκ Δελφῶν συληθέντων χρημάτων* appellatur, pro parte hujus operis habendus esse videtur. Cf. Wichers. p. 22—31; p. 52—118; p. 142—263.

Epistolarum ejus nomina hæc sunt: *Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀλεξάνδρον* (de Harpali injuriis; cf. nos de reb. Chior. publ. p. 56). *Συμβουλαὶ πρὸς Ἀλέξανδρον* (de Theocrito adversario); cf. Cic. ad Att. XII, 40, 2: *Συμβουλευτικὸν* sæpe conor; nihil reperio, et quidem mecum habeo et *Ἀριστοτέλους* et *Θεοπόμπου πρὸς Ἀλέξανδρον* sed quid simile? Illi et quæ ipsis honesta essent, scribebant, et grata Alexandro. Laudatur præterea Theopompus *ἐν τοῖς περὶ τῆς Χίας ἐπιστολῆς* (de Harpalo), quod nomen varie tentarunt viri docti; Wichersius commentarium ad Alexandrum de epistola, quam ille ad Chios misisset, fuisse putavit; equidem potius crediderim, commentarium fuisse litterarum, ad Alexandrum a Chiis aut ab ipso Theopompo datarum. Sed de talibus rebus hariolari non juvat.

Commemorat denique Dionysius Halic. (epist. ad Cn. Pomp. p. 131 et 132 Sylburg) Theopompi ἐπιστολὰς ἀρχαῖκας, fortasse commune nomen omnium epistolarum ejus. Cf. Wichers. p. 31—33; p. 118 seq.; p. 263—265.

Præter orationem funebrem in honorem Maussoli commemorantur præterea *laudationes Philippi et Alexandri*; sed etiam *vituperatio Alexandri*, quam non exstare dicit Suid. Ἐφορος. Cf. Wichers. p. 33 et p. 122.

Scripta philosophica commemorantur: ὁ κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς (adversus Platonem) et περὶ εὐσεβείας; quem librum Ruhnkenius Theophrasto vindicat. Wichers. p. 33 et 36 seq.; p. 120—122; p. 266—268.

Ὁ Τριπολιτικός Theopompo tributus esse videtur, quam Ioseph. contra Apion. I, 24 non esse Theopompi affirmat. Suspiciatus est Wichersius, fuisse hunc librum ab Anaximene Lampsaceno, inimico Theopompi, conscriptum, et inscripto ejus nomine editum, ut, quum tres civitates potentissimas, Athenas, Spartam, Thebas conviciis laceraret, invidiam illi conflaret (Paus. VI, 18, 3). Fortasse idem est liber *Τρικάρανος* nomine appellatus (Lucian. Pseudol. 29. Cf. Wichers. p. 33—35).

Thucydidis liber octavus etiam Theopompo auctori adscriptus est a quibusdam, sed falso. Cf. Wich. p. 35 seq.

4. Orationis genere Isocratem imitatus esse dicitur; sed concursum vocalium nimia contentione vitare conatus in vituperationem incidit (Dionys. Hal. epist. ad Cn. Pomp. p. 132). Laudatur a Cicerone (Brut. 17, 66) elatio atque altitudo orationis ejus, rerumque dispositio a Dionysio l. l., sed vituperat idem digressiones ejus nimis crebras.

Innumerabiles fabulas apud Theopompum inveniri, Cicero de legg. I, I, 5 commemorat; Diodorus autem Sic. (IV init.) ab antiquis fabulis descivisse Theopompum et

Callisthenem (*ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν παλαιῶν μύθων*. Wickers p. 46 perperam interpretatur: eos fabulis abstinuisse), id quod ita intelligendum est, ut fabulas suo arbitrio interpretati sint. Cf. C. O. Müller Prolegg. zu einer wissenschaftlichen Mythologie p. 97 seq.

Studium detrectandi ejus a multis scriptoribus vituperatur (Nep. Alcib. c. XI. Athen. VI, p. 254 B, aliis). Asperitatem ejus commemorat Cicero ad Attic. II, 6, 2: *Ἀνέκδοια* quæ tibi uni legamus, Theopompio genere aut etiam multo asperiore pangentur. Nemini tamen debitas laudes eum denegasse, Dionysius Hal. (l. l.) auctor est. Ab Athenæo III, p. 85 *ἀνὴρ φιλαλήθης* appellatur, a Nepote gravissimus auctor, ejusque auctoritatem secuti sunt plurimi scriptores. Cf. Wickers. p. 37—54.

CAP. III.

Rhetores et Sophistæ.

§ 1. *Dionysodorus* et *Euthydemus* Chii fratres Thurios migraverunt (c. a. 443 a. Chr. n.); inde fugientes in Atticam pervenerunt ibique multos annos circa Athenas commorati esse dicuntur. Æquales fere Socratis fuisse videntur. Jam senes sapientiæ suæ operam dedisse dicuntur neque dubitaverunt se magistros sapientiæ et virtutis profiteri. Verisimile est, eos Thuriis Protagoræ discipulos fuisse, et ab eo edoctos arti, quæ dicitur *ἐριστική*, se dedidisse. A Platone (Euthydem.) tales describuntur, ut docerent, nullum esse veritatis indicium, neque quidquam inter verum et falsum interesse¹⁾.

¹⁾ Præter Platonis Euthydemum, qui in ridiculis eorum conclusionibus deridendis fere totus est, cf. Sext. Emp. adv. math. VII, 13, p. 372 ed. Fabric. *Ἐπὶ δὲ τὸ λογικὸν καθηνείχθησαν οἱ περὶ Διο-*

§ 2. *Caucalus* rhetor, frater Theopompi historici, scripsit laudationem Herculis. Athen. X, p. 412 B: *Μάτις δ' ἐν τῷ τοῦ Ἡρακλέους ἐγκωμίῳ καὶ εἰς πολυποσίαν φησὶ τὸν Ἡρακλέα προκληθῆναι ὑπὸ τοῦ Λεπρέως καὶ πάλιν νικηθῆναι. τὰ αὐτὰ ἱστορεῖ καὶ ὁ Χῖος ῥήτωρ Καύκαλος, ὁ Θεοπόμπου τοῦ ἱστοριογράφου ἀδελφός, ἐν τῷ τοῦ Ἡρακλέους ἐγκωμίῳ.*

De hoc Coraes p. 218 et 229.

§ 3. *Theocritus Chius*, adversarius Theopompi, mordacibus maxime dictis notus. De hoc Suidas (s. v.): *Θεόκριτος Χῖος*¹⁾ ῥήτωρ, μαθητὴς Μητροδώρου τοῦ Ἰσοκρατικοῦ, ἔγραψε *Χρείας*. *Ἀντεπολιτεύσατο δὲ Θεοπόμπῳ τῷ ἱστορικῷ*²⁾. *Φέρεται δὲ αὐτοῦ Ἱστορία τῆς Λιβύης*³⁾ καὶ

νυσόδωρόν τε καὶ Εὐθύδημον Θουρίους (sic legend. esse puto, non Θούριοι, cod. quid. Θούριον), ὧν μέμνηται ὁ Πλάτων ἐν τῷ *Εὐθύδημῳ*. Idem ibid. VII, 48, p. 379: *Καὶ δὴ ἀνείλον αὐτὸ (τὸ κριτήριον τῆς ἀληθείας) — Πρωταγόρας καὶ Διονυσόδωρος*, et imprimis § 64 p. 383: *Ὁ δὲ προειρημένος ἀνὴρ (Πρωταγόρας) οὔτε καθ' αὐτό τι ὑπάρχον, οὔτε ψεῦδος ἀπολέλοιπε. τοιοῦτοι δὲ γεγονέναι λέγονται καὶ οἱ περὶ τὸν Εὐθύδημον καὶ Διονυσόδωρον.* De Euthyd. cf. Aristot. Rhet. II, 24. Unus e Deipnosophistis Athenæi (XI, p. 506 B) Platonem propter asperitatem ejus in illos fratres vituperat: *Ἐν δὲ τῷ Εὐθύδημῳ Εὐθύδημον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Διονυσόδωρον προφηλακίζων καὶ καλῶν ὀφθαλμοῦς, ἔτι δὲ ἐριστὰς ὀνομάζων, ὀνειδίξει αὐτοῖς καὶ τὴν ἐκ Χίου τῆς πατρίδος γυγῆν, ἀφ' ἧς ἐν Θουρίους κατοικήσθησαν* (de fuga errare videtur Athenæus). Cf. Stallbaum. disputatio de Euthydemo Platonis, editioni Plat. opp. om. vol. VI, sect. I, Euthydemum continent. præfixa. Coraes. p. 194 seq.

1) Cf. epigramma Theocriti Syracusani idylliis præpositum: *Ἄλλος ὁ Χῖος. z. τ. λ.*

2) Strab. XIV, p. 645. Neque illi Theopompus pepercit datis ad Alexandrum litteris: *Ἐξ ἀργυρωμάτων δὲ καὶ χρυσῶν πίνει, καὶ τοῖς σκεύεσι χρῆται τοῖς ἐπὶ τραπέζης ἑτέροις τοιοῦτοις. ὁ πρότερον οὐχ ὅπως ἐξ ἀργυρωμάτων οὐκ ἔχων πίνειν, ἀλλ' οὐδὲ χαλκῶν, ἀλλ' ἐκ κεραμίων καὶ τοῦτο ἐνίοτε κολυβῶν* (Athen. VI, p. 230 F).

3) Theocritus antiquitatum historiographus commemoratur a Fulgentio myth. I, de Persæo et Gorgone (ad finem).

Επιστολαὶ Φαρμασίαι. De scriptis ejus, quæ a nullo præter Suidam scriptore commemorantur, dubitare sane licet inprimis propter ipsius dictum apud Stob. tit. 21, 10 p. 176: *Θεόκριτος ἐρωτηθεὶς, διὰ τί οὐ συγγράφει, ὅτι, εἶπεν, ὡς μὲν βούλομαι, οὐ δύναμαι· ὡς δὲ δύναμαι οὐ βούλομαι.* Quanquam non ignoro, ex talibus dictis nihil pro certo concludi posse.

Insigni odio Alexandrum Magnum et amicos ejus insectatus est. Quum Alexander Chiis scripsisset, ut sibi purpuram mitterent, qua se et principes amicorum ornaret, Theocritus exclamavit, nunc se intelligere Homericum illud (Il. V, 82 seq.):

τὸν δὲ κατ' ὄσσε

Ἐλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

(Athen. XII, p. 539 F seq. Plut. de educ. lib. c. XIV, Hutten VII, p. 41). Idem in Aristotelem, Alexandri præceptorem, invectus est (Plut. de exilio c. X, ed. Hutten X, p. 376; Euseb. Pr. Ev. XV, 2. Diog. Laert. V, 11):

Ἐρμείου εὐνούχου ἢδ' Εὐβούλου ἅμα δούλον

Σῆμα κενὸν κενόφρων τεύξεν Ἀριστοτέλης.

Ὅς διὰ τὴν ἀκρατῆ γαστρὸς φύσιν εἴλετο ναίειν

Ἄντ' Ἀκαδημείας Βορβόρον ἐν προχοαῖς.

(De Hermia cf. Diog. Laert. V, 3).

Anaximenem Lampsacenum, amicum Alexandri, acerbè perstrinxit; Stob. tit. 36, 20, p. 217:

Θεόκριτος, Ἀναξιμένους λέγειν μέλλοντος, Ἄρχεται, εἶπε, λέξεων μὲν ποταμός, νοῦ δὲ σταλαγμός (cf. Athen. I, p. 21 C). Morte Alexandri audita, *Ἄνδρες, θαρρεῖτε*, inquit, *ἄχρις ἂν ὀρᾶτε τοὺς θεοὺς πρότερον τῶν ἀνθρώπων ἀποθνήσκοντας* (Clem. Alex. cohort. p. 61, Potter I, p. 77). Antigono regi objecit, quod luscus esset. Qua re iratus rex eorum principem, qui Theocritum ad se adduceret,

misit. Tum ille: *Εὐ οἶδα, ὅτι ὤμὸν με θάλεις τῷ Κύνλωπι παραθεῖναι.* (Plut. de educ. lib. c. 14, Hutt. VII, p. 41 seq.). Jam quum ad mortem raperetur, et quidam ejus consolandi causa diceret, quum ante *oculos* regis destitutus esset, futurum esse, ut illi rex ignosceret, temperare sibi non potuit, quin responderet: tum salutem suam se desperare (Plut. Sympos. II, 9, Hutten XI, p. 67; Macrob. Saturn. VII, 3).

Alia dicta ejus plurima servata sunt apud Athen. VII, p. 344 B; Stob. tit. 2, 34, p. 31; 4, 70, p. 56; 16, 23, p. 154; 33, 15, p. 214; 36, 27, p. 218; 82 (80) 12, p. 473; 124 (123), 32, p. 617. Append. e ms. Florent. edit. Stob. adjunct. 31, ed. Gaisf. p. 393; 66, p. 428. Plut. Symp. II, c. 4; de vitioso pudore c. 14.

De vita ejus scripsit Ambryo (*ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτῳ*), cui hanc collectionem dictorum illius deberi, verisimile est (Diog. Laert. V, 11).

De hoc Coraes p. 199—205. Fabric. B. Gr. II p. 435 sq. ed. Harles III, p. 775 sq. Wichers. l. l. p. 263 seq. Pflugk. l. l. p. 32.

§ 4. *Theognis* quidam, rhetor Chius, commemoratur apud Athen. I, p. 14 E: *Διαβόητος δὲ ἐπὶ τῇ σφαιριστικῇ Δημοτέλης, ὁ Θεόγνιδος τοῦ Χίου σοφιστοῦ ἀδελφός.*

De hoc Coraes p. 194 et 199.

§ 5. *Theodotus Chius* (si sequimur Plut. Brut. c. 33, Pomp. p. 77) aut *Samius* (si Appian. de bello civ. II, 84), rhetor¹⁾, maxime notus, quod quum inter consiliarios Ptolemæi²⁾

¹⁾ Ἐπὶ μισθῷ ῥητορικῶν λόγων διδάσκαλος. Plut. Brut. l. l., Pomp. l. l. Appian. l. l.: καὶ παρῶν ὁ Σάμιος Θεόδοτος ὁ ῥήτωρ, διδάσκαλος ὦν τοῦ παιδός κ. τ. λ.

²⁾ Propter inopiam virorum meliorum in senatum eum pervenisse scribit Plut. Brut. l. l.

esset, ad eadem Pompeii hortatus est, dicens: ὅτι νέκρος οὐ δάκνει. Gloriatu est, Pompeium Magnum κείσθαι τῆς Θεοδοίου ῥητορείας καὶ δεινότητος ἔργον. Cæsaris ultionem fuga evitavit; sed a Bruto postea (c. a. 43 a. Chr. n.) deprehensus insigni supplicio interfectus est (Plut. Brut. l. l. κολασθεὶς ὄνομα τοῦ θανάτου πλέον ἔσχεν ἢ τοῦ βίου). Coraes p. 199 interfectorem Pompeii eum fuisse perperam tradidit.

§ 6. *Anaximenes* (Lampsacenus) a Luciano (Herod. s. ἀστ. c. 3) Chius appellatus est. De re nota non opus est verba facere. Cf. Coraes p. 180 sq.

CAP. IV.

Philosophi.

§ 1. 1. *Metrodorus*, Theocriti filius (Stob. ecl. phys. ed. Heeren I, p. 304), discipulus Nessæ Chii¹⁾ aut Democriti Abderitæ²⁾, magister fuisse dicitur Anaxarchi et Hippocratis medici (non *Coi*)³⁾. Itaque inter annum 450 et 350 a. Chr. n. floruisse putandus est.

¹⁾ *Nessus* s. *Nessus* Chius (de nominis scribendi ratione cf. Menag. ad Diog. Laert. IX, 58, p. 424) discipulus Democriti una cum Protagora fuisse dicitur (Euseb. præp. XIV, 17 extr.). — Proclus ad Hesiodi opp. 84 ed. Gaisf. p. 99: Νέσσος ὁ Χῖος — ἀπὸ τοῦ διαίγειν τὰς τῶν τελευτώντων ψυχάς. Ubi excidisse videtur Διάκτορον, cf. interpp. ad h. l. Num hic Nessus (grammaticus esse videtur) idem sit ac philosophus, dubito. De Nesso cf. Fabricii B. Gr. I, p. 821, ed. Harl. II, p. 561. Coraes hujus oblitus non est, p. 235 et 238.

²⁾ Diog. Laert. IX, 58, qui utrumque tradit; Clem. Alex. Strom. I, p. 130 Sylb. Euseb. præp. evang. XIV, 19; Suid. Δημόκριτος; unde corrig. Suid. Πύργων, monuit Menag. ad Diog. Laert. l. l.

³⁾ Suid. Δημόκριτος. Aliter Clem. Alex. Strom. I, p. 130 Sylb.: Δημοκρίτου ἀκουσται Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρῆτης καὶ Μητροόδωρος ὁ Χῖος, οὗ Διογένης, οὗ Ἀνάξαρχος. Diog. Laert. IX, 58 utrumque habet.

Hunc maxime Democritum admiratum esse, auctor est Cicero (acad. II, 23, 73) et testantur, quæ de ejus doctrina memoriæ prodita sunt, quæ quidem ejus esse pro certo confirmare licet. Jam enim mature cum Epicureo Metrodoro Lampsaceno ab antiquis scriptoribus confusus est¹⁾.

2. Chius igitur Metrodorus, initio libri, qui est *de Natura*, nego, inquit, scire nos, sciamusne aliquid, an nihil sciamus; ne id ipsum quidem (nescire aut scire), nec omnino sitne aliquid an nihil sit²⁾.

Non facile est ad intelligendum, quomodo hinc progrediens eo pervenire potuerit, ut decerneret, omnia esse id, quod quisque intelligeret³⁾. Vidimus jam (not. I)

1) Plut. de placitis philos. II, 1, ed. Hutten XII, p. 390: *Ἀημόκριτος καὶ Ἐπίκουρος καὶ ὁ τούτων μαθητῆς Μητροδωρος* (Stob. contra Metrodorum ducem (non magistrum) Epicuri nominavit; Stob. eel. phys. I, 23, 3, p. 496 Heeren: *Μ. ὁ καθηγητῆς Ἐπικούρου*). Itaque non mirum est, ab Eusebio, qui Plutarchum sæpissime secutus est in decretis philosophorum exponendis (cf. præp. ev. I, 7 extr. XIV, 13 extr.), hac in re graviter erratum esse. Is igitur, ut uno defungar exemplo insigni, præp. ev. l. XIV, c. 19 Metrodorum Chium docuisse tradidit: *πάντα χοῖναι πιστεύειν ταῖς τοῦ σώματος αἰσθήσεσιν* (cf. ibid. c. 20: *τῇ αἰσθήσει καὶ ταῖς φαντασίαις μόναις θεῖν πιστεύειν*). Est hæc ratio Epicuri; cf. Diog. Laert. X, 31: *κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι τὰς αἰσθήσεις*. Contrarium statuit Metrodorus Chius cum Democrito, aliis: *ψευδεῖς εἶναι τὰς αἰσθήσεις*. Stob. floril. app. e cod. Flor. 71, ed. Gaisf. p. 432. Cf. de Democrito Sext. Emp. adv. math. VII, 138.

2) Verba sunt Ciceronis Acad. II, 23, 73. Euseb. præp. ev. XIV, 19: *Γράφων γέ τοι περὶ φύσεως εἰσβολῇ ἐχρήσατο τοιαύτη. Οὐδεὶς ἡμῶν οὐδὲν οἶδεν, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο, πότερον οἶδαμεν ἢ οὐκ οἶδαμεν*. Sext. Emp. adv. math. VII, 87 seq. p. 387 Fabric. (*οὐδὲν ἴσμεν, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ἴσμεν*). Diog. Laert. IX, 58. Itaque Sext. Emp. adv. math. VII, 47 seq. p. 379 Metrodorum iis adnumeravit, qui τὸ κριτήριον τῆς ἀληθείας tollebant.

3) Euseb. l. l. *Προβὰς δὲ γησιν, ὅτι πάντα ἐστὶν, ὃ ἂν τις νοήσαι*. Idem Democritus quoque dixit: *τὸ ἀληθὲς εἶναι τὸ φαινόμενον* (Aristot. de anima I, 2),

eundem docuisse, *sensus esse mendaces*. Quæ sententiæ ita conciliandæ esse videntur, ut arbitremur, sicut Democritum, ita Metrodorum, duo cognoscendi genera statuisset, alterum, sensibus perceptum, obscurum, alterum ratione, genuinum¹⁾. Itaque non dubitavit de rerum natura et de rebus physicis disputare²⁾.

Principia statuit esse omnium rerum *individua* (sive *plenum*) et *inane*³⁾ (s. *spatium*). *Universum* autem esse *sempiternum* et *infinitem* et *motionis expertum*⁴⁾, et *individua*

1) Sext. Emp. adv. math. VII, 138: Ἐν δὲ τοῖς Κανόσι δύο φησὶν εἶναι γνώσεις, τὴν μὲν διὰ τῶν αἰσθήσεων, τὴν δὲ διὰ τῆς διανοίας· ὧν τὴν μὲν διὰ τῆς διανοίας γνησίην κατάγει, προσμαρτυρῶν αὐτῇ τὸ πιστὸν εἰς ἀληθείας κρίσιν, τὴν δὲ διὰ τῶν αἰσθήσεων σκοτίην ὀνομάζει, ἀφαιρούμενος αὐτῆς τὸ πρὸς διάγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς ἀπλανές. Cf. id. ibid. § 139.

2) Simplic. in Aristot. phys. fol. 7, a.

3) Stob. ecl. phys. I, XI, 14 p. 304, Heeren: Μητρόδωρος Θεοκρίτου Χίος (quem Heerenius ad h. l. Epicureum fuisse prave censuit) τὰ ἀδιαιρέτα καὶ τὸ κενὸν ἀρχὴν τῶν ἐπάντων. — Clem. Alex. Cohort. V, p. 19 Sylb.: Ὁ δὲ Μιλήσιος Λεύκιππος καὶ ὁ Χίος Μητρόδωρος, διττὰς, ὡς ἔοικε, καὶ αὐτῶ, ἀρχὰς ἀπελειπέτην, τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν. προσέθηκε καὶ λαβῶν τούτοις τοῖν δυεῖν τὰ εἶδωλα ὁ Ἀβδηρίτης Δημόκριτος. Accuratius illa nomina distinguenda esse, tradidit Stob. I, p. 306 (H. p. 304 v. supr.): Λεύκιππος ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν, Δημόκριτος τὰ νοστά καὶ κενά.

4) Plutarch. reliq. VIII, c. 11 (ἐκ τῶν στροφματιῶν), ed. Hutten XIV, p. 286, apud Euseb. præp. ev. I, 8: Μητρόδωρος ὁ Χίος, αἰδιδιον εἶναι, φησὶ, τὸ πᾶν, ὅτι εἴ ἦν γενητὸν, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἂν ἦν. ἄπειρον δὲ, ὅτι αἰδιδιον οὐ γὰρ ἔχειν ἀρχὴν, ὅθεν ἤρξατο, οὐδὲ πέραι, οὐδὲ τελευτήν· ἀλλ' οὐδὲ κινήσεως μετέχειν τὸ πᾶν· κινεῖσθαι γὰρ ἀδύνατον, μὴ μεθιστάμενον· μεθίστασθαι δὲ ἀναγκαῖον ἦτοι εἰς πλήρες ἢ εἰς κενόν. Cf. Plut. de placit. phil. III, 15 (XII, p. 433 ed. Hutt.): Μητρόδωρος, μηδὲν ἐν τῷ οἰκίῳ τόπω σῶμα κινεῖσθαι, εἰ μὴ τις προσώσειεν ἢ καθελκύσειε κατ' ἐνεργείαν· διὸ μηδὲ τὴν γῆν, ἅτε δὴ χειμένην φυσικῶς, κινεῖσθαι, τόπους δὲ τινὰς αὐτῆς νοστεῖν τοῖς ἄλλοις.

quidem numero, *inane* magnitudine infinitum¹⁾; itaque etiam in spatio infinito *infinitos mundos*²⁾. Quid de imaginibus (*περὶ τῶν εἰδώλων*) Democriti iudicaverit, non traditur, et ex loco quodam Clementis Alexandrini suspicari licet, nihil eum de illa re præcepisse³⁾. Neque omnino, quomodo ex individuis corpusculis singula confecerit, constat. Plurimum vero studii in rebus physicis explicandis eum collocasse docent cetera ejus decreta, quæ quidem ab antiquis scriptoribus tradita cognovimus.

Quibus in rebus tradendis quasi novum quoddam principium statuit *ætherem*; ex æthere concreto nebulas oriri, tum aquam; quæ in solem defluens ignem ejus exstingueret; tum accedente raritate denuo solem accendi et siccitate concreescere, et ex aqua limpida stellas procreare; ex hac solis exstinctione et incensione noctem gigni et diem, et defectiones existere⁴⁾; solem enim ex æthere forma-

¹⁾ Stob. ecl. I, XIX, I, p. 380: *Δημόκριτος καὶ ἕτεροι, Ἀεύκιππος, Μητροδόωρος, Ἐπίκουρος, τὰ μὲν ἄτομα ἄπειρα τῷ πλήθει, τὸ δὲ κενὸν ἄπειρον τῷ μεγέθει*. Plut. de placit. I, 18, p. 382 idem iisdem verbis.

²⁾ Plut. de placit. II, 1, p. 390 seq. *Δημόκριτος καὶ Ἐπίκουρος, καὶ ὁ τούτων μαθητὴς* (v. supra p. 23, n. 1) *Μητροδόωρος ἀπειρούς κόσμους ἐν τῷ ἀπείρῳ κατὰ πᾶσαν περίστασιν*. Plut. de plac. I, 5, p. 362 et Stob. ecl. I, XXIII, 3, p. 496 et Euseb. præp. ev. XV, 33: *Μητροδόωρος* (addit Stob. ὁ καθηγητὴς Ἐπικούρου) *δέ φησιν, ἄτοπον εἶναι ἐν μεγάλῳ πεδίῳ ἕνα στάχυν γεννηθῆναι καὶ ἕνα κόσμον ἐν τῷ ἀπείρῳ. Ὅτι δ' ἄπειρος κατὰ τὸ πλήθος, δῆλον ἐκ τοῦ ἄπειρα τὰ αἷτια εἶναι· εἰ γὰρ ὁ μὲν κόσμος πεπερασμένος, τὰ δ' αἷτια πάντα ἄπειρα, ἐξ ὧν ὅδε ὁ κόσμος γέγονεν, ἀνάγκη ἀπείρους εἶναι. Ὅπου γὰρ τὰ πάντα γέγονεν αἷτια, ἐκεῖ καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Αἷτια δὲ ἦτοι εἰ ἄτομοι ἢ τὰ στοιχεῖα*.

³⁾ Cf. Clem. Alex. l. I, p. 24, n. 3.

⁴⁾ Euseb. præp. ev. I, 8 ex Plutarch. reliq. VIII, 11: *Πυκνούμενον δὲ τὸν αἰθέρα ποιεῖν νεφέλας, εἶτα ὕδωρ, ὃ καὶ καταὶν ἐπὶ τὸν ἥλιον σβεννῦναι αὐτόν· καὶ πάλιν ἀραιούμενον ἐξάπτεσθαι, χρόνῳ δὲ πῆγνυσθαι τῷ ξηρῷ τὸν ἥλιον, καὶ ποιεῖν ἐκ τοῦ λαμπροῦ ὕδατος*

tum¹⁾ et igneum²⁾ esse et propter levitatem supremum obtinere locum inter stellas³⁾, quum terra ex aqua compacta⁴⁾ propter gravitatem infimam sedem teneret⁵⁾; stellas autem et lunam a sole et propter igneam naturam et ob sedem allioiorem illustrari⁶⁾).

ἀστέρας· νύκτα τε καὶ ἡμέραν ἐκ τῆς σβέσεως καὶ ἐξάρσεως καὶ καθόλου τὰς ἐκλείψεις ἀποτελεῖν.

1) Minus accurate videtur scripsisse Plutarch. de placitis ph. III, 9, p. 429 et Euseb. XV, 55: *Μητροδόωρος τὴν μὲν γῆν ὑπόστασιν εἶναι καὶ τρύγα τοῦ ὕδατος, τὸν δὲ ἥλιον τοῦ ἀέρος.* Nam propter levitatem solis ex æthere extenuato potius formatum esse eum, rationibus Metrodori consentaneum est.

2) Stob. Ecl. phys. I, xxvi, I p. 524: *Παρμενίδης καὶ Μητροδόωρος πύρινον ὑπάρχειν τὸν ἥλιον.* Falso Plut. de placit. ph. II, 20, p. 497 (et Euseb. XV, 23): *Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, Μητροδόωρος μύθρον ἢ πέτρον διάπυρον.*

3) Plut. de facie in orbe lunæ c. XIII, ed. Hutt. XIII, p. 50: *Μῆ τοῖνυν μῆτε τῶν τοῦ κόσμου μερῶν νομιζόμεν μῆτε γῆν ἐνταῦθα κεῖσθαι συμπεσοῦσαν διὰ βάρους, μῆτε τὸν ἥλιον, ὡς ᾤετο Μητροδόωρος ὁ Χῖος, εἰς τὴν ἄνω χώραν ἄσκου δίκην ὑπο κορυφότητος ἐκτεθλίγθαι, μῆτε τοὺς ἄλλους ἀστέρας ὡσπερ ἐν ζυγοσταθμοῦ διαφορᾷ ῥέψαντας, ἐν οἷς εἰσι γεγονέναι τόποις.* Plut. de placit. ph. II, 15, p. 404, Euseb. XV, 46: *Ἀναξίμανδρος καὶ Μητροδόωρος ὁ Χῖος καὶ Κράτης, ἀνωτάτω μὲν πάντων τὸν ἥλιον τετάχθαι μετ' αὐτὸν δὲ τὴν σελήνην, ὑπὸ δ' αὐτοὺς τὰ ἀπλανῆ τῶν ἀστρων καὶ τοὺς πλανήτας.* Stob. I. I. p. 512.

4) Cf. II. n. 1 II.

5) Cf. Plut. de facie in orbe lunæ c. XIII, supra laud. n. 3.

6) Plut. de plac. II, 17, p. 405 (Euseb. XV, 48, Stob. I, xxv, p. 518): *Μητροδόωρος (ὁ Χῖος add. Euseb.) ἅπαντας τοὺς ἀπλανεῖς καὶ πλανήτας ὑπὸ τοῦ ἡλίου προσλάμπεσθαι (καὶ πλανήτας omisit Stob.).* Stob. I, xxvii, p. 556 seq. *τὴν σελήνην ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτίζεσθαι.* Metrodori sententiam de stellarum ortu ex Euseb. pr. ev. I, 8 supra p. 25 n. 4 laud. cognovimus. Fallitur igitur Heerenius V. C. ad hunc referens (Ind. V) Stob. I, xxv, I p. 510: *Ἀναξίμανδρος πηλῆματα ἀέρος τροχοειδῆ πυρὸς ἔμπλεα κατὰ τι μέρος ἀπὸ στομιῶν ἐκπνέοντα γλόγας.* Iam sequitur locus supra n. 3 laud. *ἀνωτάτω μὲν πάντων κ. τ. λ.* Tum subjiciuntur hæc: *Μητροδόωρος ὁμοίως περὶ σχήματος τῶν ἀστέρων καὶ αὐτὸς ἀπεφῆνατο.* Stob. quidem in culpa non est.

Ejusdem fere generis sunt, quæ a Metrodoro proponuntur de orbe lacteo ¹⁾ explicando, de trajectionibus stellarum ²⁾, de geminis ³⁾, de nubibus ⁴⁾, de arcu ⁵⁾, de tonitru et fulguribus ⁶⁾, de ventis ⁷⁾, de acerbitate maris ⁸⁾.

3. Hæc omnia Metrodorum in libro, qui inscribitur *De Natura*, persecutum esse arbitror; et quo minus de auctore illarum sententiarum dubitem, facit, quod alterius Metrodori, Epicureum dico, nullus liber nuncupatur, qui de illis rebus commode agere potuerit. De libris Epicurei cf. Diog. Laert. X, 24. Huic autem omnes sententiæ a Stob. florileg. laudatæ tribuendæ esse videntur, simillimæ iis,

1) Plut. de plac. III 1, p. 420, Stob. I, XXVIII, p. 574: *Μητρόδωρος διὰ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου τούτου γὰρ εἶναι τὸν ἡλιακὸν κύκλον.*

2) Plut. l. l. III, 2 p. 422, Stob. I, XXIX, p. 580: *τὴν εἰς τὰ νέφη τοῦ ἡλίου βίαιον ἐμπτωσιν πολλάκις σπινθηρίζειν.*

3) Plut. l. l. II, 18, p. 405, Euseb. XV, 49: *Μητρόδωρος τῶν ὀρώτων ὀφθαλμῶν μετὰ θεοὺς καὶ καταπλήξεως εἶναι συλβηθόνας (τοὺς ἐπὶ τῶν πλοίων γαινομένους ὅλον ἀστέρας).*

4) Plut. l. l. III, 4, p. 424: *Μητρόδωρος ἀπὸ τῆς ὑδατῶδους ἀναφορᾶς συνίστασθαι τὰ νέφη. Hinc. suppl. Stob. app. e cod. Flor. 6, Gaisford. p. 377: M. ἀπὸ τῆς ὑδατῶδους...*

5) Plut. l. l. III, 5, p. 427: *Μητρ. ὅταν διὰ νεφῶν ἡλιος διαλάμψη, τὸ μὲν νέφος κυανίζειν, τὴν δ' αὖ γῆν ξερυθραίνεισθαι.*

6) Plut. l. l. III, 3 p. 422, Stob. I, XXX, p. 590 seq.: *Μητρ. ὅταν εἰς νέφος πεπηγὸς ὑπὸ πυκνότητος ἐμπέσῃ πνεῦμα, τῇ μὲν συνθραύσει τὸν κτύπον ἀποτελεῖ, τῇ δὲ πληγῇ καὶ τῷ σχισμῷ διαγάζει, τῇ δ' ὀξύτητι τῆς φορᾶς προσλαμβάνον τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητα, κεραινοβολεῖ· τοῦ δὲ κεραινοῦ τὴν ἀσθένειαν εἰς πρηστῆρα περιίστησιν.*

7) Plut. l. l. III, 7, p. 428: *Μητρ. ὑδατῶδους ἀναθυμιάσεως διὰ τὴν ἡλιακὴν ἔκκανσιν γίνεσθαι ὄρμην πνευμάτων θείων. τοὺς δ' ἐτησίας πνέειν, τοῦ πρὸς τοῖς ἄρκτοις παχυνθέντος αἴρος, ἀποχωροῦντι τῷ ἡλίῳ κατὰ τὴν θερμὴν τροπὴν ἐπισυρῶντας.*

8) Plut. l. l. III, 16, p. 436, Euseb. l. l. XV, 59: *Μητρ. τὸ διεθῆσαν διὰ τῆς γῆς μετεληφέναι τοῦ περὶ αὐτὴν πάχους, καθάπερ τὰ διὰ τῆς τέγρας ἐλιζόμενα.*

quæ apud Clementem Alexandrinum¹⁾ ejus esse pro li-
quido confirmare possumus. Hujus etiam puto esse, quæ
apud Bekkerum Anecd. Gr. II, p. 731 leguntur: *Μηδεμίαν*
ἄλλην πραγμάτων ἐμπειρίαν τὸ ἑαυτῆς τέλος συνοραῖν
ἢ φιλοσοφίαν, τουτέστι μηδεμίαν τέχνην.

Theophrastum περὶ τῶν Μητροδώρου συναγωγῶν scri-
pssisse auctor est Diogenes Laert. V, 44. Hunc Chium
fuisse verisimile est.

Verum feruntur etiam libri *historici Metrodori Chii*.
Athen. IV, p. 184: *Μητρόδωρος ὁ Χίος ἐν Τρωϊκοῖς*
σύριγγα μὲν φησιν εὐρεῖν Μαρσύαν καὶ αὐλὸν ἐν Κελαιναῖς,
τῶν πρότερον ἐνὶ καλάμῳ συριζόντων. Et hic quidem di-
sertis verbis. Sed a schol. Apoll. Rhod. IV, 133 laudatur
Metrodorus ἐν πρώτῳ τῶν περὶ Τιγράνην²⁾. Itaque
aut statuendum est, duos (vel adeo plures) historicos fuisse
Metrodoros, quorum alter antiquus ille philosophus physi-
cus fuerit, aut, quod equidem malim, juniorem fuisse histo-
ricum Chium. Nam et nomina librorum et res eundem
auctorem arguunt. Loci autem Metrodori historici, quos
quidem reperi, hi sunt: Plut. Symp. VI, 8, 1 (XI,
p. 268): *Τὸ δὲ τεκμήριον ἐλαμβάνομεν ἐκ τῶν Μητρο-*
δώρου Ἰωνικῶν ἱστορεῖ γὰρ, ὅτι Σμυρναῖοι τὸ παλαιὸν
Αἰολεῖς ὄντες θύουσι Βουβρώσκει ταῦρον μέλανα, καὶ
κατακόψαντες αὐτόδορον ὀλοκαντοῦσιν. Huic operi locum
Plinii H. N. V, 38 adsignare non dubito: *Metrodorus et*
Cleobulus Chiam a Chione νύμφῃ (Chium nomine appellat).
Schol. Apoll. Rhod. IV, 834: *περὶ τὸν πόρθμον ἐν τῇ*

¹⁾ Strom. II, p. 179 Syll. et V, p. 261. Loci Metrodori apud
Stobæensem sunt: Tit. 16, 20, p. 154; 52, 7, p. 357; 62, 44, p. 385;
116, 42, p. 591; 118, 53, p. 601.

²⁾ His libris adscribendus esse videtur locus Plin. H. N. VIII,
s. 14: Metrodorus scribit circa annum Rhyndacum in Ponto cet.

θαλάσση πυρός ἀναφυσήματα γίνεται, ὥστε καὶ τὴν θάλασσαν θερμαίνεσθαι, ὡς φησι καὶ Μητροόδωρος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἱστορίας.

Tzetzes ad Lycoph. v. 697: *Κύμη καὶ Ὅσσα ὄρος Ἰταλίας (Ἰθαλίας?) μέγιστον, ὡς φησι Μητροόδωρος.*

Fuit denique etiam *medicus Metrodorus* a Chio physico sane quam diversus. Plin. H. N. XX, §1: Metrodorus, qui ἐπιτομὴν τῶν ῥιζοτομουμένων scripsit, purgationibus a partu dandam censuit (porcilacam). cf. id. XXV, 4. De *Metrodoro medico* Coe Fabric. B. Gr. I, 852 ed. Harles. De Metrodoro Chio omnia permiscuit Coraes p. 235—237.

§ 2. I. *Aristo Chius* Miltiadis filius¹⁾ cognomine *Φάλανθος* (*φαλακρός*, calvus)²⁾, auditor fuit Zenonis Stoici³⁾, condiscipulus et amicus *Cleanthis*⁴⁾, magister *Eratosthenis*⁵⁾ aliorumque. Itaque ætas ejus inter a. 300 et 230 a. Chr. n. ponenda esse videtur, eumque maxime c. a. 260 floruisse verisimile est. Hunc senem, quum

¹⁾ Diog. Laert. VII, 37; cf. Menag. ad h. l. et Coraes l. l. p. 182, n. 9.

²⁾ Diog. Laert. VII, 160, 164.

³⁾ Diog. Laert. VII, 37; Timon Phlias. apud Athen. VI, p. 251 C; Cic. de nat. Deor. I, 14, 37; Acad II, 42, 130.

⁴⁾ Diog. Laert. VII, 37; Cic. de N. D. l. l. Themist. oratt. p. 255 ed. Harduin.

⁵⁾ Suid. *Ἐρατοσθένης*. Athen. VII, p. 281 C. Ut alius Aristonis discipulus *Apollophanes* (ibid. D), sic is quoque librum scripsit de magistro, hujus nomine inscriptum; quem quanti fecerit, declarat locus Strabonis I, p. 15: ὁ δὲ (*Ἐρατοσθ.*) *Ἀρχεσίλαον καὶ Ἀρίστωνα τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων (φιλοσόφων) κορυφαίους τίθησιν*. Non est igitur, quod Strabo (l. l.) miretur, Zenonem illorum adversarium, quem vocat Strabo, ab Eratosthene silentio præteritum esse.

⁶⁾ Diog. Laert. VII, 161: *Μιλτιάδης οὖν καὶ Δίφιλος Ἀριστώνειοι προσηγορεύοντο*. Quem Miltiadem Aldobrandinus (ad h. l.) ridicule putavit esse Cimonis filium, Atheniensium ducem.

calvus esset, solis ictibus exustum morte occubuisse, auctor est Diogenes Laertius¹⁾).

Magna linguæ volubilitate donatus²⁾, summam vim in vulgi maxime animis alliciendis habuisse traditur³⁾, quam ipam ob causam cognomen *Sireni* ei datum esse videtur⁴⁾. Huc accedebat summa facilitas, qua se omnibus vel infimis offerebat. Quam ab rem quum a sophistis male audiret: "Ωφειλεν, inquit, καὶ τὰ θηρία λόγων συνιέναι κινητικῶν πρὸς ἀρετὴν⁵⁾.

His artibus præditus, quum a Zenone magistro defecisset⁶⁾, novæ philosophorum familiæ conditor facile evasit, et in gymnasio, quod *Cynosarges* appellatum est, scholas habuit; sed et sententiæ ejus mature explosæ ejectæque sunt et secta evanuit⁷⁾.

1) VII, 161. In quem hos versus scripsit idem:

*Τὶ δὴ γέρον ὦν καὶ γάλανθος, ὦ ῥίστων,
Τὸ βρέγμα δῶκας ἠλίω κατοπτῆσαι;
Τὸ γὰρ τὸ θερμὸν πλείον ἢ θεῶν ζητῶν,
Τὸν ψυχρὸν ὄντως εὗρες οὐ θέλων ξέδην.*

2) Id quod adeo Zenoni magistro displicuit, ut, quum ipse brevissimus in dicendo esset, *loquacem* illum appellaret et nugis ejus aliquando offensus diceret: *ἀδυνατον, εἰ μὴ σε ὁ πατήρ μεθύων ἐγέννησεν*. Diog. Laert. VII, 18.

3) Diog. Laert. VII, 161: *ἦν δέ τις πεισιτυχὸς καὶ ὄχλω πεποιημένος, ὅθεν ὁ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ*.

Καὶ τις Ἀρίστωνος γέννης ἀπο αἰμύλου ἔλκων. Ubi pro *γέννης* legendum esse *γέννην* censuit Coraes l. l. p. 183; recte puto. — Cf. quæ de Satyro tibicine tradidit Ælian. V. H. III, 33.

4) Diog. Laert. VII, 160: *ἐπικαλούμενος Σειρήν*.

5) Plut. philos. esse cum principibus c. 1, Hutt. XII, p. 80.

6) Diog. Laert. VII, 161 seq. (cf. Strab. I, p. 15). Quod Aristonem, quum in morbum diuturnum incidisset Zeno, ad Polemonem accessisse, itaque sententia destitisse, tradidit Diocles Magnes (Diog. l. l.), cum temporis ratione non facile congruere videtur.

7) Cic. de finib. V, 8, 23, multisque aliis locis (cf. Onomast. Tullianum, Orell. p. 68). Strabo l. l. ὦν διαδοχὴ οὐδέμια σώζεται.

2. In decretis hujus philosophi enarrandis summa inest difficultas, vel quod pauca tradita sunt, vel quod ab adversariis, vel quod cum aliis philosophis, quibuscum sententiarum ei aliqua similitudo communis est¹⁾, nonnunquam permixtus esse videtur.

Docuit igitur Aristo, *ad beate vivendum virtutem sufficere*²⁾; *nihil esse bonum nisi virtutem, neque malum, nisi quod virtuti esset contrarium; in mediis ea momenta, quae Zeno voluit, nulla esse censuit*³⁾.

¹⁾ Nam cum Ceo, qui Peripateticus fuit, nunc nemo facile hunc confundit, nisi forte in rebus levioribus. Cf. Madvig. ad Cic. de finib. p. 635.

²⁾ Sext. Emp. adv. math. VII, 12, p. 372: ἀρκεῖσθαι δὲ πρὸς τὸ μακαρίως βιῶναι τὸν οικειοῦντα μὲν πρὸς ἀρετὴν λόγον, ἀλλοτριοῦντα δὲ κακίας, κατατρέχοντα δὲ τῶν μεταξὺ τούτων, περὶ ἃ οἱ πολλοὶ πτοηθέντες κακοδαίμονοῦσιν.

³⁾ Cic. Acad. II, 42, 130; quod vero addit: *Ituic summum bonum est, in his rebus neutram in partem moveri, quae ἀδιαφορία ab ipso dicitur*, videtur in hoc nomine finis bonorum a Chrysippo (cf. Plut. adv. Stoic. 27) et ipse deceptus esse et qui idem tradunt (de qua re infra dicam). Clem. Alex. Strom. II, 21 p. 179 Sylb. τέλος οὗτος εἶναι τὴν ἀδιαφορίαν ἔφη τὸ δὲ ἀδιάφορον ἀπλῶς ἀδιάφορον ἀπολείπει. Cf. Diog. Laert. VII, 37, VII, 160; Cic. plurimis locis (vid. Onomast. Tull. l. 1.). Plut. adv. Stoicos 27, ed. Hutt. XIV, p. 38. Seneca epist. 94; Stob. ecl. phys. I p. 918. Suid. v. Τέλος. Qua in sententia et cum Cynicis consensit: *Τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα λέγουσιν (οἱ Κυνηκοὶ) ὁμοίως Ἀρίστων τῷ Χίῳ* (Diog. Laert. VI, 105), et cum Pyrrhone; Cic. de finib. III, 3, 11: *cum Pyrrhone et Aristone, qui omnia exaequant.*

Docuit autem Zeno et qui eum secuti sunt, cetera quidem esse ad summum bonum indifferentia (ἀδιάφορα, Cicero *media* nominavit), sed ita, ut alia praeposita vel praecipua (προηγμένα), alia rejecta (ἀποπροηγμένα) diceret. Contra hanc sententiam ita disputavit Aristo, ut inanem verborum contentionem in illa inesse judicaret.

Sext. Emp. adv. math. XI, 64, p. 703: *μη εἶναι προηγμένον ἀδιάφορον τὴν ὑγίαν καὶ πᾶν τὸ κατ' αὐτὴν παραπλήσιον ἔφησεν Ἀρίστων ὁ Χίος. Ἴσον γὰρ ἔστι τὸ προηγμένην αὐτὴν λέγειν ἀδιάφορον τῷ ἀγαθὸν ἀξιοῦν καὶ σχεδὸν ὀνόματι μόνον διαφέρον. καθόλου γὰρ τὰ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα μὴ ἔχειν*

Itaque quum ceteras res omnes præter virtutem et vitia expetendas aut fugiendas esse negaret, necessario eo deductus est, ut ceteras partes philosophiæ præter moralem plane tolleret, quum physicam supra nos esse affirmaret, dialecticam nihil ad nos, easque philosophantibus etiam nocere¹⁾).

Nihil igitur rerum naturalium sciri posse putavit²⁾), neque formam dei intelligi posse censuit, neque in diis

μηδεμίαν παραλλαγὴν. μηδὲ τινὰ μὲν εἶναι φύσει προηγημένα, τινὰ δὲ ἀποπροηγημένα, ἀλλὰ παρὰ τὰς διαφόρους τῶν καιρῶν περιστάσεις κ. τ. λ.

Cf. Cic. de finib. II, 13, 43: Prima naturæ quoniam Aristoni et Pyrrhoni omnino visa sunt pro nihilo, ut inter optime valere et gravissime ægrotare nihil prorsus dicerent interesse, recte jam pridem contra eos desitum est disputari.

¹⁾ Diog. Laert. VII, 160: *Τὸν τε φυσικὸν τόπον καὶ τὸν λογικὸν ἀνῆρει, λέγων τὸν μὲν εἶναι ὑπὲρ ἡμᾶς, τὸν δ' οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς, μόνον δὲ τὸν ἠθικὸν εἶναι πρὸς ἡμᾶς.*

Sext. Emp. VII, 12, p. 372: *Καὶ Ἀρίστων ὁ Χῖος οὐ μόνον, ὡς φασί, παρητέτο τὴν τε φυσικὴν καὶ λογικὴν θεωρίαν, διὰ τὸ ἀνωφελὲς, καὶ πρὸς κακοῦ τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἐπάρχειν, κ. τ. λ.*

Cf. Stob. 80, 7, p. 466. Senec. epist. 89.

Quo in decreto et cum Cynicis consensit (Diog. Laert. VI, 103: *Ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς [τοῖς Κυνικοῖς] τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικὸν τόπον περιμαρῆν, ἐμπερὼς Ἀρίστωνι τῷ Χίῳ κ. τ. λ.*) et cum Aristippo (Euseb. præp. ev. XV, 62: *Ταῦτα μὲν οὖν Σωκράτης. μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ περὶ Ἀριστιππον, τὸν Κυρηναῖον, ἐπειθ' ὕστερον οἱ περὶ Ἀρίστωνα τὸν Χῖον ἐπεχείρησαν λέγειν, ὡς θεοὶ μόνα τὰ ἠθικὰ φιλοσοφεῖν εἶναι γὰρ δὴ ταῦτα μὲν δυνατὰ καὶ ἀφελίμα' τοὺς μέντοι περὶ φύσεως λόγους πᾶν τὸνναντίον μῆτε καταληπτὸς εἶναι, μητ' εἰ καὶ ἀφθεῖεν ὄφελος ἔχειν τι. κ. τ. λ.* Quo in loco cavendum est, ne extrema verba: *καὶ μὴν οὐδὲ ἰσχυροὺς ἢ καλοὺς ἢ πλουσίους, ὧν χωρὶς οὐχ οἶον τε εὐδαιμονεῖν*, ad utrumque trahamus; nam etsi in aliis quoque præceptis ad Aristippi sententiam delabi videtur, hæc quidem certe dicere non potuit Aristo).

²⁾ Cic. Acad. II, 39, 123. Stob. 80, 7, p. 466: *ὑπὲρ ἡμᾶς δὲ τὰ φυσικά. ἀδύνατα γὰρ ἐγνωσθαι καὶ οὐδὲ παρῆχειν χρεῖαν.* Apertum est igitur, Aristonem de animæ partibus disputare non potuisse,

sensum esse dixit, dubitavitque omnino, deus animans sit necne¹⁾).

Quantum autem dialecticam improbaret, similibus etiam suis declaravit, quum diceret, dialecticam viarum luto similem esse, quod quum ne ipsum quidem ad ullam rem utile esset ambulantes everteret²⁾). Dialecticorum verba cum aranearum telis comparavit, valde artificiosis illis quidem; sed minime utilibus³⁾). Qui se totos dialecticæ dederent, similes esse iis dixit, qui caneros mandentes propter exiguum nutrimentum in multis ossibus occupati essent⁴⁾). Itaque in hujus artificem artis Arcesilam⁵⁾), æqualem suum et in sectatores ejus Academicos in primis invectus est, quod, quum ipse in communi hominum vita communibus notionibus uti et fidem sensibus haberi voluisse videatur,

quæque apud Stob. I, p. 826—830 leguntur, quæ jam per se Peripateticum arguunt, Aristoni Ceo vindicanda esse.

1) Cic. de nat. Deor. I, 14, 37.

2) Stob. 82, 11, p. 473: Ἀρίστων ἔλεγεν ζοικέναι τὴν διαλεκτικὴν τῷ ἐν ταῖς ὁδοῖς πληθῶ· πρὸς οὐδὲν γὰρ οὐδ' ἐκείνον χρήσιμον ὄντα καταβάλλειν τοὺς βαδίζοντας.

3) Stob. 82, 15, p. 473: Ἀρίστων τοὺς λόγους τῶν διαλεκτικῶν τοῖς τῶν ἀραχνίων ὑγάσμασιν εἵκαζεν, οὐδὲν μὲν χρήσιμους, λίαν δὲ τεχνικούς. Idem simile verbis minus ornatis habet Diog. Laert. VII, 161.

4) Stob. 82, 7, p. 473: Οἱ ἐν διαλεκτικῇ βαθύνοτες ζοίκασι κερκίνους μασωμένοις, οἱ δ' ὀλίγον τρώγιμον περὶ πολλὰ ὀστᾶ ἀσχολοῦνται.

5) Quem etiam lusit, notissimum Homeri versum detorquens, quum de eo diceret:

Πρόσθε Πλάτων, ὅπιθεν Πύρρων, μέσσοις Διόδωρος.

Sext. Emp. Pyrrh. I, 234, p. 62. Diog. Laert. IV, 33. De vi hujus dicti cf. Diog. Laert. IV, 32 et 31.

Sed etiam gravioribus illum criminibus insectatus est, corruptorem juvenum et impudicum et temerarium appellans. Diog. Laert. IV, 40: Φιλομειράκιός τε ἦν (Ἀρκεσίλαος) καὶ καταγερός. ὅθεν οἱ περὶ Ἀρίστωνα τὸν Χίον Στωϊκοὶ ἐπεκέλουσαν αὐτὸν φθορὰ τῶν νέων καὶ κιναιδολόγων καὶ θρασῶν ἀποκαλοῦντες.

illi in utramque partem disputantes omnem veritatem tollerent¹⁾. Quo in iudicio de veritate sensuum quum Stoicos ceteros plerosque ex parte quidem secum consentientes haberet, tum idem Stoicorum sententiam, qua *philosophum opinionis expertem esse decernerent*, vehementissime comprobasse fertur²⁾.

Neque vero moralem partem philosophiæ non circumcidit; neque quidquam reliquisse traditur præter eum locum, qui animos hominum virtuti conciliaret et a vitio alienaret³⁾. Omninoque illud Neoptolemi apud Ennium tenuisse videtur: *philosophari sibi necesse esse, sed paucis; nam omnino haud placere*⁴⁾. Et pæne adducor, ut omnem via

1) Diog. Laert. VII, 162: Ἀπετείνετο δὲ πρὸς Ἀρχεσίλαον ὅτε θεασάμενος ταῦτον τετρατόδη μήτραν ἔχοντα· Οἴμοι, ἔφη, δέδοται Ἀρχεσιλάῳ ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ἐναργείας. 163. Πρὸς δὲ τὸν γάμενον Ἀκαδημαϊκὸν οὐδὲν καταλαμβάνειν Ἄρ' οὐδὲ τὸν πλησίον σου καθήμενον ὄρα; εἶπεν ἄρρησαμένον δὲ,

Τίς δὲ σ' ἐτύφλωσεν (ἔφη), τίς ἀφείλετο λαμπάδος ἀγῆας;

2) Diog. Laert. VII, 162: Μάλιστα δὲ προσεῖχε Στωϊκῶν δόγματι, τῷ τὸν σοφὸν ἀδόξαστον εἶναι. Hunc a Persæo ita refutatum esse, idem (l. l.) refert: Πρὸς ὃν Περσαῖος ἐναντιούμενος, διδύμων ἀδελφῶν τὸν ἕτερον ἐποίησεν αὐτῷ παρακαταθήκην δοῦναι, ἔπειτα τὸν ἕτερον ἀπολαβεῖν καὶ οὕτως ἀπορούμενον διήλεγξεν. Cf. Menag. ad h. l. Similis est narratio de Sphæro Stoico apud Diog. Laert. VII, 177, unde discimus τὸ δοξάζειν idem esse ac ψευδεῖ συνκατατίθεσθαι φαντασίᾳ.

3) Sext. Emp. VII, 12, p. 372: Καὶ τοῦ ἠθικοῦ τόπου τινὰς συμπεριέγραψε, καθάπερ τὸν τε παραινετικὸν καὶ τὸν ὑποθετικὸν τόπον. τοὺτους γὰρ εἰς τίθας ἂν καὶ παιδαγωγοὺς πίπτειν ἄρκεῖσθαι δὲ πρὸς τὸ μακαρίως βιῶναι τὸν οἰκειοῦντα μὲν πρὸς ἀρετὴν λόγον, ἀπαλλοτριοῦντα δὲ κακίας κ. τ. λ. Cf. Senec. epist. 89, 94.

4) Cic. Tusc. II, init. Stob. 82, 16, p. 473: Ὁ ἠλλέβορος ὀλοσχερόστερος μὲν λησθεὶς καθαίρει, εἰς δὲ πάνν μικρὰ τριψθεὶς πνίγει οὕτω καὶ ἡ κατὰ φιλοσοφίαν λεπτολογία.

Non igitur mirandum est, eum in philosophos sæpius invecutum esse eorumque decreta infirmare studuisse. Cf. Stob. 79, 41, p. 456:

ac ratione philosophandi artem ab eo improbatam esse credam¹), quum omne sapientis studium in eo positum esse contenderet, ut virtuti operam daret et ad ejus studium

Οἱ ἄρτι ἐκ φιλοσοφίας πάντας ἐλέγχοντες, καὶ ἀπὸ τῶν γονέων ἀρχόμενοι, πιάσουσιν ὅπερ καὶ οἱ νεώνητοι κύνες, οἱ οὐ μόνον τοὺς ἄλλους ὑλακτοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἑνθον.

Id. 119, 18, p. 602: Πολλοὶ σοφοὶ γηραιοὶ φιλοζωοῦσι. Καὶ γὰρ οἱ ὄψε γήμαντες φιλοζωοῦσιν, ἔν' ἐκθρέψωσι τὰ τέκνα. καὶ οὗτοι ὄψε ἀρετῆς ἐπήβολοι γενόμενοι ἐρίενται αὐτὴν ἐκθρέψαι.

Id. 99, 33, p. 539: Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρίτης ἔλεγε τοὺς πευσθέντας, ὅτι ἕτεροὶ εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ σώματος, αλυπότατα διὰ ξειν' Καὶ μὴν, εἶπεν, ὅτι οἱ νείεις αὐτοῦ ἕτεροὶ εἰσι πάντες ἐπίστανται, καὶ ὅμως ὑπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῖς λύπης πολλοὶ ἑαυτοῖς διαχρῶνται. Multi præterea loci supra allati huc revocari possunt. Nimirum in refellendo vis hujus viri maxima cernitur.

¹) Cf. Stob. 82, 16 (p. 34, n. 4). Cic. de nat. Deor. III, 31, 77: *Aristo Chius dicere solebat, nocere audientibus philosophos iis, qui bene dicta male interpretarentur: posse enim asotos ex Aristippi, acerbos e Zenonis schola exire* Quem locum vereor ne Cicero invitus recte interpretatus sit, conclusione effecta, hinc sequi, ut *tacere præstaret philosophis, quam iis, qui se audissent, nocere.*

Quo magis suspicor injuria illi tributum esse hoc dictum a Stob. 4, 110, p. 58: *Ἐκ τῶν Ἀρίστωνος Ὀμοιωμάτων. Ἀρίστων ὁ Χίος τοὺς περὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα πονουμένους, ἀμελοῦντας δὲ φιλοσοφίας, ἔλεγε ὁμοίους εἶναι τοῖς μνηστήρσι τῆς Πηνελόπης, οἱ ἐποτυγχάνοντες ἐκείνης, περὶ τὰς θεραπαίνας ἐγίνοντο.* Quod dictum *Bioni* tribuit *Plat.* de educ. liberis c. X. *Hutt.* VII, p. 26, *Aristippo Diog. Laert.* II, 79. Quodsi vel e *Diog. Laert.* sua hausit Stob. (quod quidem non crediderim), vel ex eodem fonte uterque, vide an erroris origo fortasse detecta sit. *Diogenes* enim, illo simili pluribus proposito, hæc addit (80:): *Τὸ δ' ὅμοιον καὶ Ἀρίστων' τὸν γὰρ Ὀδυσσεά, καταβάντα εἰς ἔθου, τοὺς μὲν νεκροὺς πάντας σχεδὸν ἑωρακέναι καὶ συντετυχηρέναι, τὴν δὲ βασιλίссαν αὐτὴν μὴ τεθεῶσθαι.* Nam si quis dixerit, huic suspicioni obstare, quod ex *similibus* *Aristonis* se illa retulisse profiteatur *Stobæus*, ut jam, quod de illis *similibus* judico, proferam, equidem pro explorato habeo, illam *similium* collectionem ab ipso *Aristone* minime institutam esse, et vel ab ipso *Stobæo*, vel ab alio, qui talia colligeret, illo nomine usurpatam. Neque vero prætermittendum est, quod sponte apparet, ipsa *Aristonis* verba a *Stobæo* allata non esse (*De libris Aristonis infra dicemus*).

ceteros excitaret¹⁾; omnes res ceteras plane pares esse, neque inter eas quidquam interesse; posse enim easdem et nocere et prodesse, vimque earum pro diversitate rerum et temporum variare²⁾. Quod de earum vi ad virtutis studium sublevandum dictum esse, facile perspici puto. Itaque in deridendis studiis eorum, qui res non necessarias curarent, et virtutem negligerent, compluribus eum similibus usum esse novimus³⁾.

Docuit autem Aristo, *natura* (οὐσίᾳ) *quidem unam esse virtutem*, sed, pro diversis rationibus, in quibus vis ejus cerneretur, plures et varias nasci virtutes, quemadmodum si quis videndi sensum diversis nominibus appellare vellet ex diversitate rerum, quæ viderentur. Virtutem enim, quæ, quid faciendum aut non faciendum esset, perpenderet, *prudentiam* appellari; libidinem quæ cohiberet et voluptatibus modum adhiberet, *temperantiam*; in rerum contractarum fide quæ versaretur, *justitiam*⁴⁾.

1) Præter locos jam supra allatos cf. Lactant. Instit. VII, 7: Ad virtutem capessendam nasci homines Ariston disseruit. Plut. philos. esse cum princ. I, Hutt. XII, p. 80: Ἀρίστων ὁ Χῖος ἐπὶ τῷ πᾶσι διαλέγεσθαι τοῖς βουλομένοις ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κακῶς ἀκούων, ὤφειλεν, εἶπε, καὶ τὰ θηρία λόγων συνιέναι κινητικῶν πρὸς ἀρετῆν.

2) Stob. 94, 15, p. 513: Ὡς τὸν αὐτὸν οἶνον πίνοντες οἱ μὲν παροινούσιν, οἱ δὲ πραῖνονταὶ οὕτω καὶ πλοῦτον... Cic. de finib. II, 13, 43: inter optime valere et gravissime ægrotare nihil prorsus interesse (dixit). Sext. Emp. adv. math. XI, 64 seqq. (v. p. 31 n. 3 extr.).

3) Stob. 4, 111, p. 59: Ὁ αὐτὸς τοὺς πολλοὺς εἶκαζε τῷ Λαέρτῃ, ὅστις τῶν κατὰ τὸν ἐργὸν ἐπιμελούμενος πάντων, ὀλιγώρως εἶχεν ἑαυτοῦ· καὶ γὰρ τούτους τῶν κτημάτων πλείστην ἐπιμέλειαν ποιούμενους, περιορᾷν τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν πλήρη παθῶν ἀγρίων οὔσαν. Cf. Diog. Laert. II, 80 (p. 35, n. 1). Quodsi Aristoni vindicandus est locus apud Stob. 4, 110 (p. 35, n. 1), huc revocandus est.

4) Plut. de virt. mor. II (Hutt. IX, p. 391 seq.): Ἀρίστων δὲ ὁ Χῖος τῇ μὲν οὐσίᾳ μίαν καὶ αὐτὸς ἀρετῆν ἐποιεῖ, καὶ ὑγίαν

Hanc igitur virtutem *sanitatem* (*ὕγείαν*) appellat¹). Quæ quum contraria sit morbis animi, sequitur, ut adversaria sit perturbationibus; contra quas magna opus esse exercitatione et contentione monuit²), quum animus plenus esset affectuum ferorum³).

Huic igitur sanitas mentis, quæ nulla re, sive animi motibus, sive rebus externis perturbetur, quæ quomodo rebus utendum sit, quænam eligendæ, quænam rejiciendæ sint, semper teneat⁴), quæque in omnibus rebus mediocri-

ὠνόμαζε τῷ δὲ πρὸς τί πως διαφόρους καὶ πλείονας, ὡς εἴ τις ἐθέλοι τὴν ὄρασιν ἡμῶν, λευκῶν μὲν ἀντικαμβανομένην, λευκοθέαν καλεῖν, μελάνων δὲ, μελανθέαν, ἢ τι τοιοῦτον ἑτερόν. καὶ γὰρ ἡ ἀρετὴ ποιητέα μὲν ἐπισκοποῦσα καὶ μὴ ποιητέα, κέλκται φρόνησις ἐπιθυμίαν δὲ κοσμοῦσα, καὶ τὸ μέτριον καὶ τὸ εὐκαιρον ἐν ἡδοναῖς ὀρίζουσα, σωφροσύνη. κοινωνήμασι δὲ καὶ συμβολαίοις ὁμιλοῦσα τοῖς πρὸς ἑτέρους, δικαιοσύνη καθάπερ τὸ μαχαίριον ἐν μὲν ἔστιν, ἄλλοτε δὲ ἄλλο διαρεῖ καὶ τὸ πῶρ ἐνεργεῖ περὶ ὕλης διαφόρους μῶς φύσει χρώμενον.

Diog. Laert. VII, 161: Ἀρετὰς τε οὔτε πολλὰς εἰσήγεν, ὡς ὁ Ζήνων, οὔτε μίαν πολλοῖς ὀνόμασι καλουμένην, ὡς οἱ Μεγαριζοὶ, ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς τί πως ἔχειν.

Cf. Galen. de Hipp. et Plat. placit. VII, init. (I, p. 309 seq. Bas.).

¹) Plut. l. l. p. 36, n. 4.

²) Clem. Alex. Strom. II, 20 (p. 175 Sylb.): ὁθεν, ὡς ἔλεγεν Ἀρίστων, πρὸς ὄλον τὸ τετράχορδον, ἡδονὴν, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν πολλῆς δεῖ ἀσκήσεως καὶ μάχης. Ad disputationem ejus de perturbationibus fortasse referendus est locus apud Stob. 20, 59 p. 175: Τὴν κακολογίαν ἢ ὀργὴν γαίνεται ἀπογεννώσα, ὥστε ἡ μήτηρ οὐκ ἀστεία.

³) Stob. 4, 111 extr. (v. n. 3 p. 36).

⁴) Stob. app. e cod. Flor. 43 (p. 408 ed. Gaisf.): Κυβερνήτης μὲν οὔτε ἐν μεγάλῳ πλοίῳ οὔτε ἐν μικρῷ ναυτιάσει, οἱ δ' ἄπειροι ἐν ἀμφοῖν οὔτως ὁ μὲν πεπαιδευμένος καὶ ἐν πλούτῳ καὶ ἐν πενίᾳ οὐ ταραττεται, ὁ δ' ἀπαιδευτος ἐν ἀμφοῖν. Cf. Senec. epist. 94.

Huc referendam et hinc interpretandam arbitror formulam ab Aristone ipso, ut videtur (cf. Madvig. ad Cic. de finib. p. 551), positam, a Cicerone sæpius commemoratam, vix plane intellectam; de finib. IV, 16, 43: Aristo introduxit, quibus commotus sapiens appeteret

tatem servet¹⁾, sola est virtus. Itaque sapientem bono actori similem esse dixit, qui sive Thersitæ, sive Agamemnonis partes agendæ essent, utrasque decore sustineret²⁾).

Præter hæc etiam alia quædam præcepta ejus novimus, velut de pueris educandis³⁾).

3. Non sine causa hanc Aristonis disciplinam difficilem atque arduam Cicero (de legg. I, 13, 38) appellasse videtur et Chrysippo auctore (ex cujus libris, quæ de Aristone tradidit Cicero, hausisse existimandus est), acriter impugnasse. A Chrysippo quidem scimus Aristonem quum

aliquid, quodcumque in mentem incideret et quodcumque tanquam occurreret. — Occurrentia nescio quæ comminisceretur. *Ibid.* 17, 47: qui quodcumque in mentem veniat aut quodcumque occurrat, se sequi dicent. 25, 69: Vives, inquit Aristo, magnifice atque præclare; quod erit cunque visum, ages; nunquam angere, nunquam cupies, nunquam timebis.

1) Eratosthenes apud Athen. VII, p. 281 C: τὸν τῆς ἡδονῆς καὶ ἀρετῆς μεσότοιχον. Plut. de virt. mor. II: τὸ μέτριον καὶ τὸ εὐκαιρον ἐν ἡδοναῖς.

2) Biog. Laert. VII, 160: εἶναι γὰρ ὁμοιον τῷ ἀγαθῷ ὑποκριτῇ τὸν σοφόν ὃς ἂν τε Θεοσίτου ἂν τε Ἀγαμέμνονος πρόσωπον ἀνάλβη, ἐκάτερον ὑποκρίνεται προσηκόντως. Quid, quod etiam suo exemplo illud comprobasse arguitur, quum Persæo adulari non dubitaret, quod is amicus esset Antigoni, regis Macedonum. Timon Phlias. apud Athen. VI, p. 251 C.

3) Varro fragm. ed. Bip. p. 321: Magnum est enim, ut Ariston scribit, in primordio puerili quemadmodum incipiat fingi, ad id † quasi evadat. (*Non. fingere, jurare*). Stob. app. e cod. Flor. 42, p. 407: Τὸ κύμινον (φασὶ) δεῖν σπεῖρειν βλασημοῦντας, οὕτω γὰρ καλὸν γέσθαι καὶ τοὺς νέους χρὴ παιδεύειν ἐπισκώπτοντας, οὕτω γὰρ χρήσιμοι ἔσονται. — Cum hoc loco comparari possunt hi loci, Stob. 13, 39, p. 147: γήσαντός τινος, λίαν μοι ἐπισκώπτεις, ἔφη καὶ γὰρ τοῖς σπληνικοῖς τὰ μὲν δριμύα καὶ πικρὰ ὠφέλιμα τὰ δὲ γλυκέα βλαβερά. *Ibid.* 22: Ὅμοιον ἀψυθίον τὸ δριμύ, καὶ λόγον παρρησίαν ἐκκόψαι. — Plut. de aud. VI, Hutt. VII, p. 140: Οὐτε γὰρ βαλανεῖον, γησὶν ὃ Ἀρίστων, οὔτε λόγον, μὴ καθαιρόντος ὕμελός ἐστιν.

reprehensum esse, quod, discrimine boni et mali non expósito, ἀδιαφορίαν illam excogitasset; hinc enim sequi, ut ἀδιαφορία illa nihil esset aliud, nisi bonum ipsum¹⁾; tum, quod unius virtutis quasi habitus quosdam ceteras esse diceret²⁾.

Sed etiam graviora a Chrysippo Aristoni objiciuntur, neque plane injuria, ut videtur. Sublato enim discrimine omnium rerum præter virtutem, vix intelligitur, quodnam initium officii ponere potuerit et dubitari etiam potest, num omnino de singulis officiis agere voluerit. Quod si ita est, ipsa virtus nomen fit inane planeque tollitur³⁾.

Itaque mirari non licet, ne Aristonem quidem ipsum *virtutis veræ custodem rigidumque satellitem* semper fuisse,

1) Plut. adv. Stoic. XXVII, Hutt. XIV, p. 38: Ὅρῳς γὰρ, ὅτι καὶ Χρῦσιππος εἰς ταύτην μᾶλλον συνελαύνει τὸν Ἀρίστωνα τὴν ἀπορίαν, ὡς τῶν πραγμάτων τὴν πρὸς τὸ μὴτ' ἀγαθὸν μῆτε κακὸν ἀδιαφορίαν ἐπινοῆσαι, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ μὴ προεπινοηθέντων· οὕτως γὰρ αὐτῆς φαεῖσθαι τὴν ἀδιαφορίαν προϋφισταμένην, εἰ νόησον μὲν αὐτῆς οὐκ ἔστι λαβεῖν, μὴ πρότερον τοῦ ἀγαθοῦ νοηθέντος, ἄλλο δ' οὐθέν, ἀλλ' αὐτὴ μόνον τὸ ἀγαθὸν ἐστίν. Hac argumentatione Chrysippi inducti Cicero atque tradiderunt, Aristoni ἀδιαφορίαν summum esse bonum. Cic. Acad. II, 42, 130; Clem. Alex. Strom. 11, 21, p. 179; Diog. Laert. VII, 160.

2) Plut. de repug. Stoic. VII, Hutt. XIII, p. 341: Χρῦσιππος Ἀρίστωνι μὲν ἐγκαλῶν, ὅτι μᾶς ἀρετῆς σχέσεις ἔλεγε τὰς ἄλλας εἶναι.

3) Cic. de finib. IV, 25, 68: Quum enim, quod honestum sit, id solum bonum esse confirmatur, tollitur cura valetudinis, diligentia rei familiaris, administratio reipublicæ, ordo gerendorum negotiorum, officia vitæ; ipsum denique illud honestum, in quo uno voltis esse omnia deserendum est. Quæ diligentissime contra Aristonem dicuntur a Chrysippo. 69: officia autem tollebantur, delectu omni et discrimine remoto. III, 4, 12 Quum enim virtutis hoc proprium sit, earum rerum, quæ secundum naturam sint, habere delectum, qui omnia sic exæquarunt, ut in utramque partem ita paria redderent, uti nulla selectione uterentur, hi virtutem ipsam sustulerunt. cf. II, 13, 43; III, 15, 50; IV, 15, 40; V, 8, 23; de off. I, 2, 6; Madvig. ad Cic. de finib. p. 551.

quem ab Aristippi præceptis non plane abhorruisse, vestigia quædam demonstrant¹⁾).

4. Plurimi Aristonis libri recensentur a Diogene Laert. VII, 163; sed quum per se verisimile non sit, hunc multa scripsisse, tum Panætius et Sosicrates præter epistolas ad Cleanthem cetera Peripatetico adjudicant²⁾).

1) Athen. VII, p. 281 C, D: Καὶ τῶν Στωϊκῶν δὲ τινες συν-εφήσαντο ταύτης τῆς ἡδονῆς· Ἐρατοσθένης γοῦν ὁ Κυρηναῖος, μαθητῆς γενόμενος Ἀρίστωνος τοῦ Χίου, ὃς ἦν εἰς τῶν ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἀρίστωνι παρεμφαίνει τὸν διδάσκαλον, ὡς ὕστερον ὠρμήσαντα εἰς τρυφήν, λέγων ὡδε· ἤδη δὲ ποτε καὶ τοῦτον πεφώρακα τὸν τῆς ἡδονῆς καὶ ἀρετῆς μεσότοιχον διορύττοντα, καὶ ἀναφαίνομενον παρὰ τῆ ἡδονῆ. Καὶ Ἀπολλογάνης δὲ, γνώριμος δὲ ἦν καὶ οὗτος τοῦ Ἀρίστωνος, ἐν τῷ Ἀρίστωνι (καὶ αὐτὸς οὕτως ἐπιγράφας τὸ σύγγραμμα) ἐμφανίζει τὴν τοῦ διδασκάλου φιληδονίαν. Cf. supra p. 32, n. 1; Cic. de nat. Deor. III, 31, 77 (v. supra p. 35 n. 1).

2) Diog. Laert. l. l. Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τίθε. Προ-τρεπτικῶν β'. Περὶ τῶν Ζήνωνος δογμάτων διάλογοι. Σχολῶν, ε'. Περὶ σοφίας διατριβῶν, ζ'. Ἑρωτικά διατριβαί. Ὑπομνήματα ἐπὲρ κενοδοξίας. Ὑπομνημάτων, κέ'. Ἀπομνημονευμάτων, γ'. Χρειῶν, ιά'. Πρὸς τοὺς ῥήτορας. Πρὸς τὰς Ἀλεξίνου ἀντιγραφάς. Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς, γ'. Πρὸς Κλεάνθην ἐπιστολῶν, δ'. Παναίτιος δὲ καὶ Σωσικράτης μόνας αὐτοῦ τὰς ἐπιστολάς φασὶ τὰ δὲ ἄλλα, τοῦ Περι-πατητικοῦ Ἀρίστωνος. Cf. Diog. Laert. præf. 16.

M. Aurelius Anton. ad Frontonem p. 112. Ed. Fronton. Rom.: Aristonis libri me hac tempestate bene accipiunt atque iidem habent male; quum docent meliora, tum scilicet bene accipiunt; quum vero ostendunt, quantum ab his melioribus ingenium relictum meum sit, nimis quam sæpe erubescit discipulus tuus. (De libris epist. cogitandum esse videtur.)

De origine inimicitiarum, quæ Aristidi cum Themistocle intercederent, scripsisse Aristonem, narrat Plut. Aristid. c. II: Ἀρίστων ὁ Χίος (quidd. codd. Κεῖος, quod præferendum est) ἐξ ἐρωτικῆς ἀρχῆς γενέσθαι ηἰσὶ κ. τ. λ. Cf. Plut. Themist. c. III (ὡς Ἀρίστων ὁ φιλόσοφος ἰστόρησεν). Quid, quod amor eorum Stesileos Ceus fuisse dicitur (Plut. Aristid. l. l. Altero tamen loco Ceus appellatur; Plut. Themist. l. l.). Possunt hæc aut ad historicam aliquod opus referri,

§ 3. *Apelles Chius*, discipulus *Arccsilæ Academicæ*¹⁾,

aut ad *questiones amatorias*, de quibus cf. I. Casaub. ad Diog. Laert. VII, 163 ed. Meibom. n. 610.

Ad librum *πρὸς τοὺς ῥήτορας* refert Jonsius (cf. Menag. ad Diog. Laert. l. l. p. 332) locum Plut. Demosth. c. V: *Ἀριστῶν δ' ὁ Χίος* (de codd. siletur), καὶ Θεοφράστου τινὰ δόξαν ἰστόρηκε περὶ τῶν ῥητόρων κ. τ. λ. Et de morte Demosthenis scripsisse Aristonem, tradit idem Plut. (ibid. c. XXX); sed monet Hutten ad h. l., quæ ibi Aristoni tribuantur, alibi a Plutarcho *Satyro* tribui.

“Citatur et ab Ammonio, in libello de similibus et differentibus Vocabulis, in Voce *γέρων*, *Aristo ἐν τῷ Περὶ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ ἀυξήσεως ἄχρι γήρως.*” Menag. l. l. Et de senectute scripsisse Aristonem, Cicero auctor est (de senectute I, 3; Orell. *Chius* habet; Madvig. et Klotz. *Ceus* restituerunt. cf. Madvig. ad Cic. de senect. præf. p. VIII). Diog. Laert. IX, 5 laudat *Ἀριστῶνα ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείτου*. Cf. Menag. l. l. Equidem suspicor, a Diogene Aristonem cum Cleanthe confusum esse; Cleanthis enim sunt τῶν *Ἡρακλείτου Ἐξηγήσεις* δ'. Diog. Laert. VII. 174.

Miro sane amore Scholiasta Apoll. Rhod. Aristonem Chium amasse videtur, cui et (ad IV v. 264) *τὰς θέσεις* (de quibus dixi p. 10 § 2) tribuerit, et (ad IV v. 269) *Oenopidis Chii* de Nilo sententiam.

Locus Plutarchi præcept. reip. ger. c. X (Hutt. XII, p. 153: *Οὔτε γὰρ πῦρ, γησὶν δ' Ἀριστῶν, καπνὸν ποιεῖν, οὔτε δόξαν φθάνον, ἢν εὐθὺς ἐκλάμψη καὶ ταχέως, ἀλλὰ τῶν κατὰ μικρὸν ἀξανομένων καὶ σχολαίως ἄλλον ἀλλαχόθεν ἐπιλαμβάνεσθαι*) Aristonis Chii videtur esse.

Denique Stob. 67, 16 p. 41 D *ἐκ τῶν Ἀριστωνος* hæc affert: *Σπαρτιατῶν νόμος τάττει ζημίας, τὴν μὲν πρώτην ἀγαμίον τὴν δὲ δευτέραν ὀψιγαμίον τὴν τρίτην καὶ μεγίστην κακογαμίον.* Hæc utrius sint, dubito.

De Aristone Chio cf. Fabr. B. Gr. II, p. 390, ed. Harl. III, p. 540 seqq. Coraës l. l. p. 182—188. A Krugio (*Geschichte der Philosophie alter Zeit* ed. II p. 338) laudantur:

God. Büchneri diss. historico-philos. de Aristone Chio vita et doctrina noto. Jen. 1725. 4.

Ioh. Georg. Lotteri stricturæ in Büchneri diss. Lips. 1725. 4.

Ioh. Bened. Carpzovii diss. *Paradoxon stoicum Aristonis Chii, ὁμοίον εἶναι τῷ ἀγαθῷ ὑποκριτῇ τὸν σοφόν*, novis observationibus illustratum. Lips. 1742. 8.

¹⁾ Athen. X, p. 420 D.

ab Eratosthene summis laudibus elatus esse dicitur¹⁾. Qui quum egestate premeretur et in morbum incidisset, ab Arcesila liberaliter sublevatus esse narratur²⁾. Fortasse idem est atque Apellas, quem commemorat Diogenes Laertius³⁾ et ad Scepticos refert.

§ 4. *Theodorus Chius* Stoicus a Diogene Laertio II, 104 nominatur; de quo nihil aliud traditum esse videtur. Ceterum ex eodem loco Diogenis negligenter inspecto Coraes l. l. p. 182 Aristippum etiam Chium Stoicum finxit. Neque tamen Theodori oblitus est, l. l. p. 199.

§ 5. *Erasistratus Chius* commemoratur a Stob. 7, 57 p. 91⁴⁾ solo; nisi in nomine Chio erratum est, philosophus

1) Strab. I, 2, p. 15 Cas.: 'Ο δὲ (Ερατοσθένης) Ἀρχεσίλαον καὶ Ἀρίστωνα τῶν κατ' ἑαυτὸν ἀνθησάντων (φιλοσόφων) κορυφαίους τίθησιν· Ἀπελλῆς τε αὐτῶ πολὺς ἐστὶ καὶ Βίων.

2) Plut. de adul. et amici discrim. c. XXXII, Hutt. VII, p. 204 seq.: Τοιοῦτος Ἀρχεσίλαος περὶ τε τὰ ἄλλα καὶ νοσοῦντος Ἀπελλοῦ τοῦ Χίου τὴν πενίαν καταμαθὼν, ἐπανῆλθε μὲν αὐθις ἔχων εἰκοσι δραχμαῖς, καὶ καθίσας πλησίον, ἐνταῦθα μὲν εἶπεν οὐδέν, ἢ τὰ Ἐμπεδοκλέους στοιχεῖα ταυτί·

Πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γαῖα καὶ αἰθέρος ἦπιον ἕνρος. ἀλλ' οὐδὲ κατάκεισαι σὺ δεξιῶς. ἅμα δὲ διακινῶν τὸ προσκεφάλαιον αὐτοῦ, λαθῶν ὑπέβαλε τὸ κερματίον. ὡς οὖν ἡ διακονοῦσα πρεσβύτις εὔρε, καὶ θαναμάσασα τῷ Ἀπελλῆ προσήγγειλε, γελᾶσας ἐκεῖνος· Ἀρχεσίλαόν, εἶπε, ταυτί τὸ κλέμμα. Idem Arcesilæ liberalitatis documentum memoriæ prodidit et Diog. Laert. IV, 37, nisi quod pro Apelle Ctesibium substituit, et Seneca de benef. II, 10, sed sublato nomine, vel Apellæ vel Ctesibii.

3) IX, 106: Καὶ Ἀντίοχος ὁ Λαοδικεὺς καὶ Ἀπελλᾶς ἐν τῷ Ἀργίππῳ τιθέασιν τὰ φαινόμενα μόνα. ἔστιν οὖν κριτήριον κατὰ τοὺς σκεπτικὸς φαινόμενον. Hujus esse videtur locus apud Stob. app. c ms. Flor. 70, p. 431: Ἀπελλῆς πλείους αἰσθήσεις εἶναι περὶ τὰ ἄλογα ζῶα. De hoc Coraes l. l. p. 182.

4) Ερασιστρατος ὁ Χίος ἤδη γηραιὸς ὢν, ἔλκος ἐπὶ τοῦ ποδὸς δυσίατον ἔχων, Εὖ γε, εἶπεν, ὅτι τῆς πατρίδος ὑπομνησκόμην· καὶ

habendus est. Photius enim cod. 167 inter scriptores a Stobæo citatos et philosophum nominat et medicum Erasi-
stratum. Sed nihil inde pro certo concludi posse, facile
perspicitur.

CAP. V.

Mathematici.

§ 1. *Oenopides Chius*, mathematicus et astrologus
nobilis¹⁾, æqualis fuisse dicitur Socratis et Democriti²⁾.
Peregre profectus aliquamdiu in Ægypto commoratus et
disciplina sacerdotum usus esse traditur et imprimis de
cursu solis obliquo cognovisse³⁾. Quanquam sunt, qui

κώνειον πῶν κατέστρεψεν. — Gaisf. conferre jubet Wyttenbachii
Philomel. III. p. 108.

De *Erasiestrato Ceo*, medico nobilissimo cf. Fabric. Bibl. Gr. II,
p. 300, ed. Harl. III, p. 492.

1) Plat. Erast. init. p. 132: *ἐφαινέσθην μέντοι ἢ περὶ Ἀναξα-
γόρου ἢ περὶ Οἰνοπίδου ῥιζῆεν κύκλους γοῦν γράφοντες ἐφαινέσθην
καὶ ἐγκλίσεις τινὰς ἐμιμοῦντο τοῖν χερσίν ἐπικλίνοντε καὶ μάλ'
ἔσπουδακότε.* Cf. Stallb. ad h. l. Ex quo loco falso conjeecerunt qui-
dam, Oenopidem æqualem fuisse Anaxagoræ. Diogenes quidem Laert.
IX, 37 hæc habet: *Ἐπερ οἱ Ἀντερασταὶ Πλάτωνός εἰσι, φησὶ Θρά-
συλλος, οὗτος (Ἀημοκρίτος) ἂν εἴη ὁ παραγεγόμενος ἀνώνυμος, τῶν
περὶ Οἰνοπίδην καὶ Ἀναξαγόραν ἕτερος, ἐν τῇ πρὸς Σωκράτην
ὁμιλίᾳ διαλεγόμενος περὶ φιλοσοφίας.* Sed cf. not. 2.

2) Diog. Laert. IX, 41: *Γέγονε δὲ τοῖς χρόνοις, ὡς αὐτὸς φησὶν
ἐν τῷ μικρῷ διακοσμῷ, νέος κατὰ πρεσβύτην Ἀναξαγόραν, ἔτεσιν
αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα.* — *Ὡς δὲ Θράσυλλος ἐν τῷ ἐπιγρα-
φομένῳ τὰ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Ἀημοκρίτου βιβλίων, κατὰ τὸ
τρίτον ἔτος τῆς ἐβδόμης καὶ ἐβδομηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐναντιῶ (φησὶ)
πρεσβύτερος ὢν Σωκράτους· εἴη ἂν οὖν κατὰ Ἀρχέλαον τὸν Ἀναξα-
γόρου μαθητὴν καὶ τοὺς περὶ Οἰνοπίδην· καὶ γὰρ τούτου μέμνηται.*

3) Diod. Sic. I, 96: *ῥητέον, ὅσοι τῶν παρ' Ἑλλήσι, δεδοξα-
σμένων ἐπὶ συνέσει καὶ παιδείᾳ παρέβαλον εἰς Αἴγυπτον ἐν
τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, ἵνα τῶν ἐνιαυθῶν νομίμων καὶ παιδείας μετά-
σχωσιν. οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν Αἴγυπτίων ἰστοροῦσιν ἐκ τῶν ἀναγραφῶν*

Oenopidem honorem illius inventi, quum Pythagoræ esset, non optimo jure sibi sumpsisse coarguant¹⁾).

Huic inventio *magni anni* annorum LIX tribuitur, quam rem tabula ænea descriptam Olympiæ consecravisse fertur²⁾. Quin etiam inventio quadraturæ lunularum, quæ vulgo Hippocratis Chii fuisse dicitur, a quo nomen traxerunt *lunulæ Hippocratis*, quæ vocantur, illi viro adscribitur³⁾).

Atque etiam in rebus physicis exquirendis operam haud ita parvam collocasse Oenopidem accepimus. *Deum animam*

τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις, παραβαλεῖν πρὸς αὐτοὺς Ὅρηά τε καὶ Μουσαῖον, — ἔτι δὲ Δημόκριτον τὸν Ἀβδ. καὶ Οἰνοπίδην τὸν Χίον. 98: τὸν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρίβοντα τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἀστρολόγοις, μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν ἡλιακὸν κύκλον, ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν, ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀστροῖς τὴν τροχὸν ποιεῖται. Hinc interpretandus locus Macrobi. Saturn. I, XVII: *Loxias* cognominatur, ut ait Oenopides, ὅτι ἐκπορεύεται τὸν λοξὸν κύκλον ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς κινούμενος.

1) Plut. de placit. philos. II, 12, ed. Hutt. XII, p. 401 et Stob. ecl. I, p. 502: Πυθαγόρας πρῶτος ἐπινενοηκέναι λέγεται τὴν λόξωσιν τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, ἣντινα Οἰνοπίδης ὁ Χίος ὡς ἴδιαν σφετερίζεται.

2) Ælian. V. H. X, 7 Οἰνοπίδης ὁ Χίος ἀστρολόγος ἀνέθηκεν ἐν Ὀλυμπίοις τὸ χαλκοῦν γραμματεῖον, ἐγγράφας ἐν αὐτῷ τὴν ἀστρολογίαν τῶν ἐνὸς θεόντων ἐξήκοντα ἐτῶν, γήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον. Cf. Stob. ecl. I, p. 264: Γίνεσθαι δὲ τὸν λεγόμενον μέγαν ἐνιαυτὸν, ὅταν ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς ἀφ' ὧν ἤρξαντο τῆς κινήσεως ἀφίζωνται τόποις. Τὸν δὲ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι τίθενται, — οἱ δ' ἐν τοῖς ἐξήκοντα (excidisse videntur verba: ἐνὸς θέουσαι), ἐν οἷς Οἰνοπίδης καὶ Πυθαγόρας.

3) Procl. II ad Eucl. I, edit. Basil. p. 19: Οἰνοπίδης ὁ Χίος, ὁ τὴν τοῦ μηνίσκου τετραγωνισμὸν εὐρῶν.

Aristoteles quidem de soph. elench. XI, 3 Hippocrati inventum illud adsignat: "τὰ γὰρ ψευδογραφήματα οὐκ ἐριστικά — οὐδὲ γε εἴ τί ἐστι ψευδογραφήματα περὶ ἀληθῆς οἷον τὸ Ἴπποκράτους καὶ ὁ τετραγωνισμὸς ὁ διὰ τῶν μηνίσκων" (Illud καὶ explicantis esse, § 5 demonstrat). Ceteros locos, qui laudantur, inspiciendi mihi copia non fuit. Cf. Gartz, in allg. Encyclop. herausgegeben. v. Ersch u. Gruber v. *Hippokrates*.

nandi esse 1), *principia omnium rerum ignem atque aërem* 2) docuisse dicitur. Idem de causis Nili aestate crescentis et inundantis sententiam suam aperuit 3).

Oenopidi hæc dicta tribuuntur (App. e cod. Flor. ed. Stob. 67, p. 429): *Οἰνοπίδης ὄρων μειράκιον πολλὰ βιβλία πτώμενον, ἔφη, μὴ τῷ κιβωτίῳ, ἀλλὰ τῷ σιγήθει.*

Ὁ αὐτός ἔλεγε τὰ βιβλία τῶν μεμαθηκότων μὲν ὑπομνήματα εἶναι, τῶν δὲ ἀμαθῶν μνήματα.

Fabric. B. G. I, p. 511, ed. Harl. I, p. 860.

Coraes l. l. p. 230 seq., qui hoc dictum Oenopidi tribuit ex Anton. et Maxim. (o: app. cod. Flor.): *Ὁ αὐτὸς εἶπε, τὸν νοῦν παραίτιον δαίμονα τοῖς μὲν πεπαιδευμένοις ἀγαθῶν, τοῖς δὲ ἀπαιδευτοῖς κακῶν εἶναι.* In editione Gaisf. certe non exstat.

§ 2. *Hippocrates Chius mathematicus eximius, æqualis fere Oenopidis, sed aliquanto tamen junior videtur fuisse* 4).

1) Stob. ecl. I, p. 56, 58: *Δημόκριτος νοῦν τὸν θεὸν ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ. Διογένης καὶ Κλειάνθης καὶ Οἰνοπίδης τὴν τοῦ κόσμου ψυχὴν.*

2) Sext. Emp. Pyrrh, III, 30, p. 135; adv. math. IX, 361 p. 620.

3) Diod. Sic. I, 41: *Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χῖος φησὶ κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν τὰ ὕδατα κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρὰ, τοῦ δὲ χειμῶνος τοῦναντίον θερμά. καὶ τοῦτο εὐδηλον ἐπὶ τῶν βαθύων φρεάτων γίνεσθαι. κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ἤμισα τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν ψυχρὸν, κατὰ δὲ τὰ μέγιστα καύματα ψυχρότατον ἐξ αὐτῶν ὑγρὸν ἀναφέρεσθαι. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι καὶ συστέλλεσθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμιασὴν τὸ πολὺ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι. κατὰ δὲ τὸ θέρος μηκέτι τῆς κατὰ γῆν ἀπαραλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βάθος τόποις, πληροῦσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ φύσιν ἀνεμποδίστως. Cf. Athen. II, 87 ed. Dind. p. 166, et Senec. natur. quæst. IV, 2.*

4) Proclus. l. l. Ἐφ' οἷς (Ἀναξαγόρα, Οἰνοπίδῃ) Ἴπποκράτης ὁ Χῖος ἐγένετο περὶ γεωμετρίαν ἐπιφανεῖς. πρῶτος γὰρ ὁ Ἴπποκράτης τῶν μνημονομένων καὶ στοιχεῖα συνέγραψε.

Quem discipulum Metrodori Chii fuisse Coraes (l. l. p. 220) existimavit e Suid. v. *Δημόκριτος* (cf. c. IV init.), cumque *Hippocrate medico* Coa a Suida confusum esse. Inventa quaedam geometrica ei tribuuntur¹⁾ et elementa geometrica ab eo conscripta esse primo, tradidit Proclus (l. l.). Hunc etiam de rebus physicis disputasse, Aristoteles²⁾ auctor est; eumque in geometria egregium, in ceteris rebus inertem ac stultum fuisse, memoriae proditum est. Itaque quum mercaturæ operam daret³⁾, magnam pecuniam per exactores portorii Byzantios perdidisse narratur⁴⁾.

Hujus discipulum *Æschylum*, aliunde non notum, commemorat Aristoteles⁵⁾.

Fabr. Bibl. Gr. ed. Harl. I, p. 848 et IV p. 85. Gartz. l. l. Coraes l. l. p. 219 seq.

§ 3. *Democritus Chius* musicus æqualis Democriti Abderitæ perhibetur⁶⁾. Accusatus est, quod nimis artificiosis modis uteretur et ab eo τὸ *Χιὰζέειν* nomen traxisse;

1) Cf. supra p. 44 n. 3.

2) Meteorol. I, 6 (de cometis): *Παραπλησίως δὲ τούτοις (τοῖς Πυθαγορείοις) καὶ οἱ περὶ τὸν Ἴπποκράτην τὸν Χίον καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Ἀἴσχυλον ἀπεφήναντο. Πλὴν τὴν γε κόμην οὐκ ἐξ αὐτοῦ φασιν ἔχειν, ἀλλὰ πλανώμενον διὰ τὸν τόπον ἐνίοτε λαμβάνειν, ἀνακλωμένης τῆς ἡμετέρας ὄψεως ἀπὸ τῆς ἐλκομένης ὑγρότητος ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἥλιον. κ. τ. λ.* Longior enim locus, quam ut hic describatur totus.

3) Plut. Solon. II: *Καὶ Θεαλῆν δὲ φασιν ξυμπορίᾳ χρῆσασθαι καὶ Ἴπποκράτην τὸν μαθηματικόν.*

4) Aristot. Ethic. Eud. VII, 14: *Οἷον Ἴπποκράτης γεωμετρικὸς ὦν, ἀλλὰ περὶ τὰ ἄλλα δοκεῖ βλάξ καὶ ἄφρων εἶναι καὶ πολὺ χρυσίον πλέον ἀπώλεσεν ὑπὸ τῶν ἐν Βυζαντίῳ πεντηχοστολόγων, δὲ εὐήθειαν, ὡς λέγουσιν.*

5) Cf. n. 2.

6) Diog. Laert. IX, 49: *Γεγόνασιν δὲ Δημόκριτοι ἕξ πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, Χίος μουσικὸς, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.*

narrant¹⁾). Quod quale fuerit, e loco quodam Suidæ discimus, ubi primus cum Theoxenide s. Philoxeno Siphnio τὸ χρωματικὸν γένος sive τὸ χρωῶμα invexisse traditur²⁾.

Melanippidem dithyramborum scriptorem a Democrito irrisum esse, quod nimio verborum ambitu uteretur, ut loco ἀνυστροφῶν ἀναβολὰς faceret, auctor est Aristoteles³⁾.

Democritum cognomine *Bastam Chium* appellatum esse, Hesychius⁴⁾ tradidit. Fieri igitur potest, ut vera sit suspicio Corais, Bastam illum Chium, quem pessimum hominem Lucianus⁵⁾ describit, eundem esse atque Democritum. In

1) Pollux Onomast. IV, 9, 65: Τὸ μέντοι Σιφνιάζειν καὶ Χιάζειν, τὸ περιέρχοις μέλεσι χρῆσθαι, ἀπὸ Δημοκρίτου τοῦ Χίου καὶ Φιλοξένου τοῦ Σιφνίου.

2) Suid. v. Χιάζειν. Πραξίδαμας Δημόκροτον τὸν Χίον καὶ Θεοξενίδην τὸν Σιφνιον πρώτους ἐπὶ χρωμάτος τάξαι τὴν ἰδίαν ποιήσιν, ὡς Ἰσοκράτης ἐν τοῖς πρὸς Εἰδοθέαν ὡς παρ' Ἀριστογάνει τεταγμένον ὑποτείνει δὲ τις αὐτὸν βωμολοχεῦσαι, αὐτὸς δειξάς ἐν ἁρμονίαις Χιάζειν ἢ Σιφνιάζειν. De hoc genere, quod χρωματικὸν appellatur, cf. Bojesen de Harmonica scientia Græcorum part. I §21 seqq. Honorem tamen illius inventi Agathonī tragico tribuit Plutarch. Symp. III, 1, non suo jure, ut videtur.

3) Rhet. III, 9: Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ περίοδοι αἱ μακρὰ οὖσαι, λόγος γίνεται, καὶ ἀναβολῇ ὁμοιον ὥστε γίνεται ὃ ἔσκαψε Δημόκριτος ὁ Χίος εἰς Μελανιπίδην, ποιήσαντα ἀντὶ τῶν ἀνυστροφῶν ἀναβολάς.

Οἱ ταῦτ' ἀντὶ κατὰ τεύχει ἀνήρ ἄλλω κατὰ τεύχων,

Ἦ δὲ μακρὰ ἀναβολὴ τῷ ποιήσαντι κακίστη.

(Ex Hesiodi opp. v. 265 seq.:

Οἱ ταῦτ' ἀντὶ κατὰ τεύχει ἀνήρ ἄλλω κατὰ τεύχων,

Ἦ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλευσαντι κακίστη).

4) Βάστας ὁ Χίος Δημοκρίτου ἐπώνυμον καθὰ καὶ Εὐπόλις ἐν Βάπταις. Ἔστω δὲ ἱστοριογράφος.

5) Pseudol. III: Ἐπὲρ τὸν Ἀριφράδην (de quo cf. Aristoph. Equit. 1281—89, Vesp. 1280—84, Eccl. 129, Pac. 883) ἐπὲρ τὸν Συβαρίτην Μίσθωνα, ἐπὲρ τὸν Χίον ἐκείνον Βάσταν, τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις σοφόν.

hoc tamen Hesychius erravisse videtur, quod cum historicum vocavit ¹⁾).

Restant singuli in suo genere:

1. *Agathocles Chius*, quem *de re rustica* scripsisse testantur Varro de R. R. I, 1, 8 et Columella I, 1, 9 et Plinius (Indd. libb. IV, VIII, X, XV, XVII seq.).

2. Alter est *Simonactides Chius*, artis coquendi peritissimus, qui idem de artificio suo scripsisse videtur; Pollux VI, 11, 71: Συγκαταριθμοῖτο δ' ἂν τούτοις — Σιμωνακτίδης ὁ Χίος καὶ Γλαῦκος ὁ Λοκρός, ὀψοποιητικῆς πραγματείας σοφισταί.

Athen. XIV, p. 662 C: Ἀοιδίμων δ' ὀψοποιητῶν ὀνόματα καταλέγει Βάτων ἐν Εὐεργέταις οὕτως:

Εὐ γ' ὦ Σιβύνη τὰς νύκτας οὐ καθεύδομεν
 Οὐδ' ἀναγεγράμμεθ', ἀλλὰ κάεται λύχνος,
 Καὶ βιβλί' ἐν ταῖς χερσὶ καὶ φρονιζόμεν,
 Τί σοφῶν καταλέλοιπ' ἢ τί Σημωνακτίδης
 Ὁ Χίος ἢ Τυνδαριχὸς ὁ Σικυώνιος
 Ἡ Ζωπυρῖνος.

Ἀναγεγράμμεθ' in ἀναπεπαύμεθ' mutandum censet Coraes l. l. p. 249, Σημωνακτίδης in Σιμωνακτίδης mutandum esse equidem arbitrator.

¹⁾ Suspiciatur Coraes (l. l. p. 193) Democritum, quem de templo Ephesio scripsisse tradiderit Diog. Laert. IX, 49, ab Hesychio cum Chio confusum esse.

Skoleefterretninger

for

1840—1841.

Ullerede i mit forrige Program bemærkede jeg, at en Forandring med Hensyn til Gymnastikunderviisningen rimeligvis vilde finde Sted fra indværende Skoleaars Begyndelse. Denne er indtraadt saaledes, at den kongelige Direction for Universtitet og de lærde Skoler under 12te Septbr. 1840 efter min Indstilling bemyndigede mig til at opsigte den hidtilværende Gymnastiklærer, affkediget Corporal M. Petersen, og overdrage Gymnastikunderviisningen til Adjunct Olivarius, som ved et længere Ophold ved Normalskolen i Kjøbenhavn havde forberedt sig dertil. Da Hr. Olivarius fra det nye Skoleaars Begyndelse overtog dette Fag foruden sine øvrige Timer, maatte der gjøres nogle, dog ikke væsentlige Forandringer i Timetabellen. Hvorledes denne nu er indrettet, vil sees paa omstaaende Sider, hvor Bogstaverne E., W., A., K., O., I., H. betyde Elberling, Whitte, Andersen, Kieler, Olivarius, Torst, Hansen.

Da jeg saaledes ikke har foretaget den Indskrænkning i Timernes Antal, som nu fra flere Sider anprises som særdeles gavnlig, maa jeg forteligen bemærke, at jeg ikke sætter saa megen Priis paa denne Tidsbesparelse, naar den staaer som en isoleret Forholdsregel. Vil man spare Tid, maa man anvende desto mere Kraft, og denne kan stundom være vanskeligere at finde end Tiden. Rector Dr. Flemmer siger i denne Anledning (Tidskr. f. Litt. 5te Bd. S. 363): „Men — det er mærkværdigt, hvor man kan bruge eller rettere øde Tiden, naar man har den. Er jeg en raff Fodgjænger og har 2 Timer til at tilbagelægge en Mil, nu saa bruger jeg dem; jeg standses af og til for at nyde en smuk Udsigt, jeg gjør et lille Sidespring ind paa Marken for at plukke en smuk Blomst o. s. v.; men —

Timetabel for Slagelse lærde Skole.

Timer.	Classe.	Mandag.		Tirsdag.		Onsdag.		Torsdag.		Fredag.		Lørdag.	
9—10.	IV	Lat. Stil	E.	Latin	E.	Latin	E.	Latin	E.	Lat. Stil	E.	Latin	E.
	III	Latin	W.	Religion	K.	Historie	A.	Lat. Stil	W.	Geometrie	K.	Lat. Stil	W.
	II	Latin	O.	Græff	W.	Religion	O.	Latin	O.	Græff	W.	Historie	A.
	I	Dans	T.	Religion	O.	Kalligraphie	T.	Dans Stil	T.	Latin	O.	Geometrie	K.
10—11.	IV	Lat. Stil	E.	Græff	E.	Lat. Gram.	E.	Græff	E.	Lat. Stil	E.	Græff	E.
	III	Geographie	A.	Latin	W.	Arithmetik	K.	Lat. Stil	W.	Hebraisk	W.	Lat. Stil	W.
	II	Tryk	T.	Geometrie	K.	Latin	O.	Geographie	A.	Geometrie	K.	Arithmetik	K.
	I	Latin	O.	Lat. Stil	O.	Historie	A.	Latin	O.	Latin	O.	Historie	A.
11—12.	IV	Historie	A.	Arithmetik	K.	Franff	W.	Geometrie	K.	Græff	E.	Arithmetik	K.
	III	Græff	E.	Kalligraphie	T.	Græff	E.	Geographie	A.	Latin	W.	Historie	A.
	II	Lat. Stil	O.	Latin	O.	Arithmetik	K.	Græff	W.	Lat. Gram.	O.	Franff	T.
	I	Geometrie	K.	Geographie	A.	Lat. Gram.	O.	Lat. Stil.	O.	Geographie	A.	Latin	O.

12—1.	}	IV	Geometrie	K.	Geographie	A.	Math. Dvelf.	K.	Geographie	A.	Gymnastik	O.	} Gymnastik O.	
		III	Gymnastik	O.	Geometrie	K.	Latin	W.	Arithmetik	K.	Historie	A.		
		II	Geographie	A.	Dans Gram.	T.	Gymnastik	O.	} Gymnastik O.	Tegning	H.	Tegning		H.
		I	Rectors Time.	Gymnastik	O.		
3—4	}	IV	Religion	K.	Hebraisk	W.	Historie	A.	Fransk	W.	Hebraisk	W.	Lydsk	E.
		III	Fransk	T.	Historie	A.	Regning	K.	Dansk	T.	Fransk	T.	Kalligraphie	T.
		II	Græsk	W.	Fransk	T.	Lat. Gram.	O.	Regning	K.	Regning	K.	Regning	K.
		I	Historie	A.	Latin	O.	Bibelsk Hist.	T.	Regning	O.	Regning	O.	Regning	O.
4—5	}	IV	Latin	E.	Dansk Stil	W.	Lat. Stil	E.	Lydsk	E.	Latin	E.	Dansk	W.
		III	Latin	W.	Græsk	E.	Latin	W.	Latin	W.	Latin	W.	Bibelsk Hist.	K.
		II	Kalligraphie	T.	Historie	A.	Historie	A.	Kalligraphie	T.	Historie	A.	Dansk Stil	T.
		I	Lat. Gram. • O.	Kalligraphie	T.	Dansk Gram.	T.	Historie	A.	Dansk	T.	Lat. Gram.	O.	
5—6	}	IV	Græsk	E.	Nov. Test. og Bi- belsk Hist.	K.	Græsk	E.	Historie	A.	Historie	A.	Religion	K.
		III	Dansk	T.	Lydsk	T.	Lat. Gram.	W.	Græsk	E.	Græsk	E.	Lydsk	T.
		II	Latin	O.	Rectors Time.	Lydsk	T.	Bibelsk Hist.	T.	Lat. Stil	O.	
		I	Tegning	H.	Tegning	H.			

Deuden gives hver Morgen fra Kl. 8—9 Underviisning i Sang for dem af Skolens Disciple, som have Anlæg dertil.

giver man mig kun 5 Dvarteer til den samme Wei, saa naaer jeg ogsaa Maalet, med lidt Anstrængelse, men jeg naaer det og er ikke mere træt for det. Saaledes ogsaa med Underviisningen. Ogsaa der kan jeg bruge lang Tid og kort Tid til at naae det samme Maal; i det sidste Tilfælde maa jeg anstrænge mig, i det første Tilfælde bliver Vandringen mere comfortable, men derfor i ingen Henseende nyttigere.“ Denne Bemærkning er vistnok meget sand; men deraf følger ikke videre, end at jeg, naar det kun gjælder mig om i den kortest mulige Tid at naae et fastsat Maal, o: i dette Tilfælde at faae gjennemgaaet de til Examen Artium nødvendige Pensa, i al Hast stræber dertil. Den Kunst er ikke saa vanskelig, og den dertil fornødne Hurtighed kunde vi vel ogsaa overkomme. Men sæt nu, at man netop finder det gavnligt „at gjøre et lille Sidespring ind paa Marken for at plukke en smuk Blomst“. Jeg mener, at naar man ikke er absolut nødsaget til at ile af al Magt for at blive færdig, kan man have meget godt af at benytte den rigeligere Tid til at oplyse Disciplene om mange Ting, som de ellers ikke letteligen vilde komme til Kundskab om i deres Skoletid; hvor mangfoldige Bemærkninger give ikke f. Ex. Horats's Breve Anledning til? Det er ingen stor Kunst at bringe Disciplene til at oversætte dem, endog oversætte dem ret godt; men jeg i det Mindste kan ikke overbevise mig om, at en Discipel har forstaaet et Sted, fordi han giver mig en antagelig Oversættelse deraf; og skal jeg prøve, hvorvidt hans Indsigt strækker sig, behøver jeg dertil Tid, endogsaa megen Tid, hvis han er dum. Jeg tør heller ikke stole paa, „at Disciplene ved Afbenyttelse af de Hjælpemidler, som staae til deres Naadighed, og ved egen Eftertanke“ (Sammeft. S. 364) have skaffet sig de tilbørlige Dplysninger, uden at prøve dem*). Det Samme kan finde

*) Dr. Flemmer har i Almindelighed større Tillid til sine Disciples Selvvirksomhed, end jeg har til mines. Han anfører

Sted ved alle Fag af Underviisningen, og det er indtruffet for mig, naar jeg ønskede at tage en Time fra et enkelt Fag i en Klasse, at vedkommende Lærer har gjort mig den Indvending, at han ikke kunde undvære nogen Time, naar han skulde blive færdig med det, han havde foresat sig.

En anden Sag vilde det være, naar Skolernes Overbestyrelse fastsatte en Normallectionsplan, „som bestemte Antallet af de Timer, ethvert Fag skulde anvises i hver Klasse, og fra hvilken kun under særdeles Omstændigheder og efter motiveret Andragende fra vedkommende Skolebestyrer maatte tillades Afvigelser“ (Sammest. S. 365); thi om Gavnigheden af en saadan Plan er jeg ganske enig med Dr. Flemmer. Men Fastfættelsen heraf maa, naar den skal virke til fuldstændig Nytte, heller ikke staae isoleret. Det Fag, som gjør meest Fordring paa Disciplenes Hjemmesid, er vistnok Historien. Lykkes det nu at tilveiebringe en god Lærebog deri, som hverken er for stor eller for lille af Omfang, og bliver det dernæst bestemt og overholdt, at der ikke fordres mere af Dimittenderne, end hvad der staaer deri, da veed baade Rector og vedkommende Lærer, hvad de have at rette sig efter. Alt hvad der kan bespares af den Tid og Kraft, som anvendes til at indsamle Detailundersøgelser, der dog snart glemmes, maa ansees for at være en stor Binding.

saaledes (Tidskf. f. Litt. 5te Bd. S. 203), at han har spurgt sine Disciple, om de i visse opgivne Tilfælde hellere vilde læse paa deres Pensaa paa Skolen eller hjemme, og at de foretrak det sidste Alternativ. Dette finder jeg meget begribeligt; men man maa hende en Discipel meget ndie for at være vis paa, at han ved Valget ene tog Hensyn til „den Bequemmelighed at kunne arbejde hjemme i sit Studerekammer i en maageligere Dragt, at kunne efter Behag gjøre en lille Pause, naar han føler sig træt.“ Naar man er hjemme, kan man ogsaa lade reent være at bestille Noget.

Uden en saadan Normallectionsplan vilde jeg vel neppe gjøre nogen væsentlig Forandring i den bestaaende Timetabel, medmindre jeg havde Udsigt til ved at bespare nogle Timer i hver Classe at opnaae, hvad der er lykkedes i flere Provindsiskoler, f. Ex. i Noeskilde og Frederiksborg, uden betydeligt forøgede Bekostninger at dele nogle Classer; thi det er en uregelmæssig Sandhed, at megen Tid gaaer tilspilde for Disciplene ved de sædvanlige toaarige Classer. Men det herværende Locale, skøndt i det Hele meget beqvemt, er desværre saadant, at det er ganske umuligt at tilveiebringe et nyt Værelse endog til en eneste ny Classe, uden at sætte en ny Etage paa Huset, forudsat at den nederste Etage kan bære denne Forhøielse. At andrage herpaa drifter jeg mig ikke til under Skolevæsenets nærværende Tilstand og den herværende Skoles ringe Disciplental, som vel for en Deel skyldes Soroes Nærhed.

Endnu maa jeg med Hensyn til Timetabellen gjøre een Bemærkning. Dr. Flemmer anfører (S. 358), „at i de to nederste Classer er een Time i hver betegnet som Rectors Time, uden at angive, hvortil den bruges.“ Anledningen til, at jeg har overtaget disse to Timer, er den, at jeg i de to nederste Classer ikke underviser i noget bestemt Fag; men da jeg har anseet det for urigtigt, at en Rector savner et egentligt personligt Bekjendtskab til Disciplene i den halve Deel af deres Skoletid og altsaa i sin Dom om dem maa være ganske afhængig af sine Medlæreres Anskuelser, har jeg taget en Time i hver Classe, som kan anvendes efter Behag, snart til eet snart til et andet Fag. Hovedhensigten er at gjøre Disciplenes Bekjendtskab, og Timerne anvendes derfor ligesaa meget til Samtaler om forskjellige Gjenstande som til egentlig Underviisning. Jeg har ikke før givet nogen offentlig Forklaring over disse Timer, da jeg ikke er den Første, der har indført dem; Ideen dertil skyldes, saavidt jeg erindrer, den forrige Director ved Soro Academie.

Skolens Dimittender i Aaret 1840.

Dimittendernes Navne.	Udarbejdelse i Modersmaalet.	Latin.	Latinh Skil.	Orat.	Schreivh.	Religion.	Geogra- phie.	Historie.	Arith- metik.	Geome- tric.	Qvæst.	Frank.	God- sharak- ter.
G. Westengaard . . .	H. ill.	H. ill.	N. cont.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Haud il- laudabilis.
C. Th. Dahl	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud. p. c.	Laud.	Laud.	Lauda- bilis.
E. W. H. Kambusch .	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Haud il- laudabilis.
J. N. Vigh	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	H. ill.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Lauda- bilis.

Antallet af Skolens Disciple beløb sig efter sidste Program til 35. Af disse bleve 4 dimitterede med det Udfald, som Listen paa forrige Side viser. Endvidere ere efterhaanden følgende Disciple udmeldte: F. N. Barfred, som ved privat Undervisning søger at naae det Maal at blive Student; J. E. Bigh, der ved sin Moders Flytning til Kjøbenhavn er bleven optagen i Metropolitanaskolen; D. A. Neergaard, som er indtraadt i den videnskabelige Realskole i Aarhus, og H. B. Neergaard, der er optagen i Sorø Akademies Skole. Endeligen udmeldtes i dette Aar F. N. Westengaard, der, som det hedder i Faderens Skrivelse af 25de Marts, havde yttret den Bestemmelse at forlade Skolen, uden at Faderen havde været istand til at bringe ham fra denne Beslutning, der var ham ligesaa uventet som ubehagelig. Hvad han har bestemt sig til, vides ikke. — Fra October f. A. optoges 5 nye Disciple. Saaledes har Skolen 31 Disciple, der paa følgende Maade ere fordeelte i Classerne:

Fjerde Klasse.

1. Conrad Frederik Bugge Aschlund, Søn af afdøde Fuldmægtig E. S. Aschlund.
2. Hans Adolph Glod, Søn af forhenværende Adjunct ved Nasskov lærde Skole J. G. Glod.
3. Niels Falsen, Søn af Commandeur J. C. de Falsen til Taarnholm.

Tredie Klasse.

1. Carl Salicatti, Søn af afdøde Pastor J. D. F. Salicatti, Sognepræst til Haraldsted og Allindemagle.
2. Fritz Carl Joachim Claus Møller, Søn af afdøde Pastor J. G. Møller, Sognepræst i Bjerreby paa Thorseng.

3. Hermann Rudolph Sophus Julius Magnus, Søn af Bogtrykker P. Magnus i Slagelse.
4. Henrik Adolph Madsen, Søn af afdøde Uhrmager J. F. Madsen i Slagelse.
5. Johan Johannes Ludvig Schierner, Søn af forhenværende Kirkesanger og Skolelærer, nu Landmand J. S. Schierner.

Anden Klasse.

1. Peter Bone Falk Rønne, Søn af Pastor C. F. Rønne, Sognepræst for Hove og Flakkeberg Menigheder.
2. Emil Christian Frederik Alexander Lassen, Søn af Kjøbmand N. Lassen i Slagelse.
3. Niels Peter Christian Martin Sylow, Søn af Cancelliraad C. C. Sylow, Byfoged i Slagelse.
4. Peter Frederik Carl Emil Salicatti, Søn af Provst G. G. Salicatti, Sognepræst til St. Michels Kirke i Slagelse.
5. Mathias Augustinus Alsing, Søn af Procurator H. P. Alsing, Eier af Falkenhøi.
6. Povel Solvtoft Christian Harboe, Søn af Pastor N. M. Harboe, Sognepræst for Magleby Menighed ved Skjelsfør.
7. Joachim Gudme, Søn af Pastor H. P. Gudme i Neersløv.
8. Søren Gotlob Harboe, Broder til Nr. 6.
9. Hans Peter Strande, Søn af Kjøbmand D. N. Strande i Slagelse.
10. Theodor Sigismund Greensteen, Søn af afdøde Godsforvalter Greensteen paa Nygaard.
11. Erich Begtrup Holst, Søn af Pastor H. G. Holst, Sognepræst til Egitslefmagle i Sjælland.

12. Iver Hemmer Gudme, Broder til Nr. 7.
13. Victor Emil Christensen, Søn af Forvalter J. P. Christensen paa Holsteinborg.
14. Holger Ludvig Driif, Søn af Provst E. M. Driif, Sognepræst for Tisjob, Hornbek og Hellebek Menigheder i Sjælland.

Første Klasse.

1. Peter Edvard Recke, Søn af Capitainlieutenant J. A. Recke til Baldemarskilde.
2. Julius Wulff, Søn af Kjøbmand Wulff i Slagelse.
3. Carl Christian Alsing, Broder til Nr. 5 i anden Klasse.
4. Frederik Christian Schiøtt, Søn af afdøde Krigsraad N. F. Schiøtt i Slagelse.
5. Jens Christian Adolph Forbæch, Søn af Apotheker G. Forbæch i Korsør.
6. Moritz Christian Julius Anthon, Søn af Capitain J. C. Anthon, Told- og Consumptions-Inspecteur i Slagelse.
7. Ludvig Peter Christian Engberg, Søn af Forpagter P. C. Engberg paa Fiirendahl.
8. Jørgen Jørgensen Hjorth, Søn af Forpagter J. Hjorth paa Egemark.
9. Hans Andreas Dahl, Søn af Møller H. A. Dahl i Hollose Mølle.

Fra Skolen vil i Nar ingen Dimission finde Sted.

De i indværende Skoleaar i de forskjellige Classer gennemgaede Pensa ere følgende:

Fjerde Klasse: Livii Hist. lib. II et III; Ciceronis Disputatt. Tuscul. lib. I; Horatii Epistolae; Virgilio Aeneid.

lib. IV; Badens Latinske Grammatik. — Herodoti Hist. lib. V; Platonis Crito; Luciani Timon; Homeri Iliad. lib. IX-XII; Langes Græske Grammatik, især Syntaren. — Genesis c. 1—40 og Lindbergs Hebraiske Grammatik. — Thortsens Historiske Udsigt over den Danske Litteratur § 11 til Slutningen. — Krog Meyers Lærebog i den Christelige Religion; Herslebs Bibelhistorie; Matthæi Evangelium et Petri Epistola I. — Den gamle Historie efter Langberg, Middelalderens og den nyere Historie efter Andersen. — Geographien efter Jungerøselev. — Det befalede Cursus af Arithmetiken efter Berg (den ældre Udg.); desuden er gennemgaaet de bestemte Ligninger af første Grad med een og flere Ubekjendte, de quadratiske Ligninger saavel rene som urene, Progressioner og Logarithmer. — Geometrien efter Bjørns Lærebog; desuden en kort Fremstilling af Stereometrien, især efter Legendres Methode. — Hjorts Tydske Læsebog S. 143—198 og S. 589—631; Sammes Grammatik. — Bjerrings Lectures Françaises S. 97—219; Deichmanns Franske Grammatik.

Tredie Klasse: Caesaris Comm. de Bello Gall. lib. III—VI; Ciceronis Oratt. Catilinae, pro Archia; Terentii Eunuchus; Virgilli Eclog. I—III; Badens Lat. Gramm. — Herodoti Hist. lib. VIII c. 105—IX c. 27; Homeri Iliad. lib. X—XI vs. 543; af Langes Græske Grammatik Formlæren. — Af Genesis de Ældre c. 7—15, de Yngre c. 1—3 vs. 15; af Lindbergs Hebr. Gramm. de Ældre Formlæren, de Yngre til verba irregularia. — Af Krossings poetiske Læsebog 2den Deel ere forstjellige Digte lærte udenad og forklarede; Benzjens Danske Grammatik S. 1—113. — Krog Meyers Lærebog § 1—§ 108; Herslebs Bibelhistorie II Afdeling 3te Periode — V Afdeling. — Af den ældre Historie: Grækenlands Historie fra de Græske Frihedskrige imod Persernes Overvælde, Mæcedoniens og de mindre Staters Historie tilligemed

Roms indtil A. 264 f. Chr.; af den nyere Historie: Staterne i Italien, Portugals Historie, Spaniens, Nederlandenes, Englands og af Tydsfflands Historie indtil Carl den Femtes Regjering. — Af Geographien: Staterne i Europa fra Spanien, Asien, Afrika og Nord-Amerika efter Jørgerslev. — Arithmetik: efter Berg (Den ældre Udg.) alle de Afsnit, som paa Indholdsregisteret findes anførte uden at være betegnede med *. — Geometrie: de Ældre i Classen hele Planimetrien efter Bjørn; de Yngre det samme Cursus efter Berg. — Hjorts Tydske Læsebog S. 113—154; Sammes Grammatik S. 118—153 og S. 19—55. — Borrings Études littéraires Tome I S. 261—306; Sammes Grammatik (4de Udg.) S. 25—111.

Anden Classe: Cornelii Nepotis Cato, Atticus, Praefatio, Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon; Phaedri Fabular. libri V; Badens Grammatik indtil § 166 incl. — Langes Græske Læsebog S. 1—22; de Ældre tillige S. 23—26 og S. 95—115, efterat dette sidste Pensum først har været udarbejdet i Stile og rettet. Af Sammes Grammatik det Vigtigste af Formlæren; de Ældre tillige de uregelmæssige Verber med Udtagelse af de episke Former. — Krofsings poetiske Læsebog 1ste Deel S. 113—162 og S. 1—25; Bengiens Grammatik S. 1—97. — Valles Lærebog i den christelige Religion, de sex første Capitler; Herslebs Bibelhistorie S. 95—172. — Af den ældre Historie: Macedoniens, Grækenlands og de mindre Staters Historie efter Alexander den Stores Død, og Roms indtil A. 133; af den nyere Historie: Spaniens, Nederlandenes, Englands og Danmarks indtil Calmar-Unionen. — Af Geographien: Landene i Europa efter Jørgerslev fra Spanien, Asien og Afrika. — Arithmetik: efter Berg (Den nyeste Udg.) Cap. I—VI, Cap. VIII, 122—130 og Cap. XIII. — Geometrie: efter Berg Afdel. I—II Cap. I § 1. — Riises Tydske Læsebog for Begyndelsesclasserne S.

95—153; Hjörts Grammatik S. 61—86 og S. 19—17.
 — Borrings Manuel de langue Française S. 40—69 (de
 Yngre S. 1—30); Sammes Gram. S. 72—121 (de Yngre
 S. 25—61).

Første Klasse: Borgens Latinske Læsebog de fire første
 Affnit; desuden har det ældre Partie læst det sjette Affnit; af
 Badens Lat. Gram. Formlæren. — Molbechs Danske Læsebog
 S. 90—138; Bengiens Grammatik S. 75—102 og S.
 1—35. — Balles Læsebog de fire første Capitler; Birchs
 Bibelhistorie. — Rosfods Udtog af Historiens vigtigste Begiven-
 heder. — Af Geographien: Staterne i Europa fra Frankrig
 og hele Asien efter Ingerslev. — Geometric: efter Berg Afdel.
 I Cap. 1—2.

Forinden jeg meddeler et Udtog af Skolens Regns-
 skab for Aaret 1840, har jeg troet, at det ikke vilde være
 uinteressant forteligen at angive Kilderne til Skolens faste Ind-
 tægter.

1. Sine vigtigste Indtægter har Skolen fra Slagelse
 Hospital. Allerede ved Kong Frederik den Andens Funda-
 tion angaaende Slagelse Hospital, dateret Andvorkouff den 24de
 Octbr. 1585, bestemtes, hvilken Nytte Skolen skulde nyde af
 Hospitalets Indtægter. Dette Forhold mellem Hospitalet og Sko-
 len blev siden noiere fastsat ved Kong Frederik den Femtes nye
 Fundats for Hospitalet af 17de September 1751. Men begge
 disse Fundatfers Bestemmelser ere forandrede ved kongelig Re-
 solution af 22de Decbr. 1812, hvorved fastsattes, at Hospita-
 lets og Skolens fælles Revenuer skulle fra Begyndelsen af
 Aaret 1813 deles aarligen saaledes, at Hospitalet af samtlige
 Revenuer faaer $\frac{2}{3}$ og Skolen $\frac{1}{3}$. I samme Forhold af $\frac{2}{3}$ mod
 $\frac{1}{3}$ udrede begge Stiftelser Lønnen til Hospitalsforstanderen, Stats-
 ter, fælles Pensioner og andre deslige fælles Udgifter, som da

hvilkede paa fælles Kasser eller som herefter med Samtykke af begge Stiftelser maatte blive tilstaaede, hvorimod enhver af Stifterne under sine Forefattedes Tilsyn disponerer over det, som bliver tilbage for samme efter Afdrag af de fælles Udgifter. Administrationen af Stiftelsernes fælles Formue bestyres som hidtil og Hovedregnskabet over Hospitalets og Skolens fælles Formue og Indtægter føres af Hospitalsforstanderen. Alt, hvad som bliver tilbage for Skolen efter Fradrag af Skolens Andeel til de fælles Udgifter, afleveres til Skolens særskilte Regnskabsfører, som for denne ligesom for de øvrige Skolens Indtægter aflægger Rede og Rigtighed. — Ved disse hensigtsmæssige Bestemmelser ere de Stridigheder imellem begge Stiftelser, som i ældre Tider fandt Sted, forebyggede for Fremtiden.

2. Heininge Sogns Kongetiende. Denne Tiende blev i Aaret 1551 af Kong Christian den Tredie givet til Skolemesterens Underholdning ubi Slagelse og udgjorde i den følgende Tid en af de herværende Rectorers væsentligste Indtægter, indtil den efter Rector Prof. Woldkes Død d. 23de Nov. 1811 tilfaldt Skolen, da Rector tilligemed de andre Lærere blev sat paa fast Gage. Saalænge Tienden var Rectorernes Eiendom, traf de selv Accord med Yderne om dens Erlæggelse; men efter Forordn. af 8de Januar 1810 blev Bederlaget for Kongetienden af Tiende-Commissionen for Sorø Amt d. 22de Juni 1811 fastsat saaledes, at 8 Selveiere og 2 Fæstegaardsmænd af Baldbyegaards Gods hver skulde erlægge aarligen 7 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. Byg; 3 Fæstere hver 6 Tdr. 4 Skp. 3 Fdk., og 3 Fæstere hver 5 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. Dette vilde udgjøre 114 Tdr. 2 Skp. Byg. Men ved den kongelige overordnede Tiende-commissionens Kjendelse af 16de Septbr. 1812 blev Tiendebederlaget for de 2 Fæstegaardsmænd af Baldbyegaards Gods nedsat til 7 Tdr. 4 Skp. for hver. Saaledes udkommer det Beløb af 113 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. Byg, hvormed Tiendebederlaget siden

1813 er erlagt til Skolen. Bygget ydes in natura inden et hvert Aars Udgang i Slagelse eller Korsør efter Tiendetagerens Anviisning. Tienden er matriculeret for 26 Tdr. Hartorn og har 147 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. tiendeydende Hartorn.

3. Degnepensioner. Disse ere fastsatte ved en „Ligning over Degne-Pensionerne, saavidt Slagelse Schole tilkommer, efter Kongelig allernaadigst Anordning af 9 Octobris 1739“, affattet den 10de Novbr. 1739 af den davarende Stiftsovrighed B. Gersdorff og P. Hersleb. De beløbe sig til 223 Rbdl. 5 Mk. og ere fordeelte saaledes: a) Af Slagelse Herred 44 Rdlr. 2 Mk., nemlig: Heiminge 4 Rdlr., Boeslunde 4 Rdlr., Bjergby og Sludstrup 6 Rdlr., Sorterup og Ottestrup 7 Rdlr. 4 Mk., Lundsforlund og Gjerløv 5 Rdlr., Sønderup og Nordrup 5 Rdlr., Bømmeløv og Hemmershøi 7 Rdlr. 4 Mk., Taarnborg 5 Rdlr. b) Af Løve Herred 40 Rdlr. 3 Mk., nemlig: Finderup 5 Rdlr., Keersløv 3 Rdlr., Rudsvedby 1 Rdlr., Sæby og Hallensløv 5 Rdlr., Gjerløv og Bakkendrup 6 Rdlr., Helsing og Drøsselberg 5 Rdlr., Stillinge 5 Rdlr. *), Havreberg og Gudum 3 Rdlr. 3 Mk., Gjerløv 3 Rdlr., Drøslø og Solberg 4 Rdlr. c) Af Skippinge Herred 28 Rdlr., nemlig: Føllesløv og Særslø 6 Rdlr., Ballekilde og Hørve 6 Rdlr., Breininge og Biersted 6 Rdlr., Biskinde og Aunsø 4 Rdlr., Bærslø og Jordløse 4 Rdlr., Scierø 2 Rdlr. d) Af Alsted Herred 39 Rdlr., nemlig: Gyrstinge og Glinterup 4 Rdlr., Alsted og Hjemmesløv 6 Rdlr., Piunge og Broby 5 Rdlr., Slagelille og Bjernede 4 Rdlr., Munkbjergby og Bromme 5 Rdlr., Pedersborg og Kindertofte 3 Rdlr., Steenmagle og Steenlille 6 Rdlr., Bringsstrup og

*) Stillinge Sogn er senere henlagt under Slagelse Herred, saa at der nu indbetales til Skolen fra Slagelse Herred 49 Rbdl. 2 Mk., fra Artz og Løve Herred 76 Rbdl. 3 Mk., fra Skippinge Herred 28 Rbdl., fra Alsted Herred 39 Rbdl., fra Tude Herred 31 Rbdl.

Siersted 6 Rdlr. e) Af Artz Herred 41 Rdlr., nemlig: Refsnæs 3 Rdlr., Nachlov 6 Rdlr., Tommerup 4 Rdlr., Norby 5 Rdlr., Udby 7 Rdlr., Store- og Lille-Fuglede 7 Rdl., Svallerup 5 Rdlr., Aarby 4 Rdlr. f) Af Tudsø Herred 31 Rdlr., nemlig: Hjemmet og Svinninge 4 Rdlr., Hørby 4 Rdlr., Rundby 5 Rdlr., Udby 3 Rdlr. 2 Mk., Stifts-Bjergby og Mørke 3 Rdlr. 2 Mk., Hagested og Gislunge 4 Rdlr., Jyderup og Holmstrup 4 Rdlr., Skamstrup og Frydendahl 3 Rdlr. 2 Mk.

4. Indtægter af Kallundborg nedlagte lærde Skole. Denne Skole blev nedlagt ifølge kongl. Reskript af 9de October 1739 og dens Indtægter henlagte deels til Rector deels til Disciplene i Slagelse Skole. Dens Eiendomme bestyres af Inspectionen for de offentlige Stiftelser i Kallundborg, der aarligen indsender Overskudet til den herværende Skole. Da Regnskabet ikke tilsendes Skolen, kan jeg kun efter Selmers Akademiske Tidender (4de Bind S. 504) angive, at Skolens Kapitalformue ved Udgangen af Aaret 1838 udgjorde 3549 Rbdlr. 72 Skill. Sølv og Repr. Foruden Renterne af denne Kapital havde den en aarlig Indtægt af Jordleie omtrent 80 Rbdlr. og 4 Tdr. Byg fra Grevsfabet Verchenborg.

5. Indtægter fra den nedlagte Skole i Korsør. Ogsaa denne Skole blev nedlagt i Aaret 1739, og dens Indtægter lagdes til Skolen i Slagelse. I Aaret 1803 udgjorde Kapitalerne 562 Rdlr. 1 Mk. 8 Skill., den aarlige Rente 22 Rdlr. 3 Mk., og Indtægterne af Jorderne 43 Rdlr. 1 Mk. 3 Skill.; med Fradrag af Skatter og andre Udgifter blev Indtægtssummen 63 Rdlr. 1 Mk. 12½ Skill. Disse Indtægter har Slagelse lærde Skole siden mistet, da det ved allerhøieste Reskript af 28de Decbr. 1803 blev fastsat, at de til Slagelse Latinskole ifølge Reskriptet af 9de Decbr. 1739 henlagte Latinskoles Kapitaler og Eiendomme maade i Fremtiden og indtil videre

anvendes til det Danske Skolevæsens Forbedring i Korsør, dog med Undtagelse af et Legat paa 50 Rdlr., som af Peder Drøsløe i Aaret 1730 er skjenket udtryffeligen til den Latinske Skole. Med Hensyn til dette Legat bemærkes, at Peder Drøsløe, Overste Medtjener i Ordet til Bremerholms Menighed i Kjøbenhavn, ved et d. 21de Januar 1730 udstedt Gavebrev skjenkede 100 Rdlr. til Korsør saaledes, at de 50 Rdlr. tillægges Skolens Kapital og de 50 Rdlr. de Fattiges Kapital. Renten af disse 50 Rdlr. er nu det Eneste, Skolen erholder fra Korsør.

6. Indtægter af Kirkerne i Slagelse. I Aaret 1702 tilstode Borgmester og Raad i Slagelse med Stiftsøvrighedens Samtykke en af Skolens Lærere, der som Cantor gjorde Tjeneste i Kirkerne, aarligen 2 Tdr. Byg af St. Michels Kirke og 1 Td. Byg af St. Peters Kirke. Ved kongelig Resolution af 25de August 1758 bleve bemeldte 3 Tdr. Byg henlagte til Conrectors Indtægter, og efter den sidste Conrector Mag. Borchs Død tilfaldt de Skolen overeensstemmende med Directionens Skrivelse af 25de Februar 1815. Bygget betales aarligen i Penge efter Kirkejobet for Nye-Sorø-Amt.

7. Indtægter af Skolens Grundtærtjordblod. Ved den i Aaret 1817 foretagne Udstiftning af Slagelse Kjøbstads Communejorder udlagdes til Skolen istedetfor dens tidligere Græsningret til visse Hoveder en Tjordblod paa $7\frac{1}{2}$ Tdr. Land (boniteret til $5\frac{1}{4}$, af Hartkorn 1 Tde) i den saakaldte Galgemark, beliggende op til Gudums Na. Efterat denne Lod i nogle Aar havde været bortleiet til Græsning, blev den ved Auction d. 20 Octbr. 1821 bortsolgt til Bortkastelse paa den Hviestbydendes Levetid. Den daværende Kjøber er endnu Fæster af Jorden og erlægger nu aarligt 6 Skpr. Byg pr. Tde. Land (i Alt 5 Tdr. 7 Skpr. 1 Fdk.), Bygget at erlægge med Penge efter hvert Aars Capitelstart. Lillige skal han udrede alle paa Lodden hvilende Afgifter og Byrder, saasom Korn- og Fourage-

leverance, Bearbejde o. s. v. — Desuden eier Skolen en Eiendomsforbød, hvorom kan bemærkes, at Skolen for henved 70 Aar siden var i Besiddelse af adskillige mindre Jordlodder paa Slagelse Marker, hvilke vare komne til den for en Deel af det af Rector Clementin ved Testament af 21de Mai 1707 til Skolen givne Legat af 800 Slettedaler. Ved en i Aaret 1806 foretagen Udskiftning erholdt Skolen istedetfor dem en Jordlod af Størrelse 6 Tdr. Land geometrisk Maal (boniteret til $3\frac{1}{4}$, af Harkorn 5 Skpr. 3 Fdk. 2 Alb.), beliggende ved Markeskjellet imod Landsgrav. Denne Jordlod var fra Aaret 1806 til 1818 bortfæstet til Indtægt for Skolen; men ved Directionens Resolutioner af 5te Septbr. 1818 og 1ste Decbr. 1838 er den overladt til Skolens Rector som et til Embedet hørende Emolument. Brugeren erlægger selv Skatterne af Jordlobden.

8. Af rentebærende Kapitaler eier Skolen, siden de fleste af dens Obligationer i Aaret 1835 udlagdes til Stipendiefonden (see Progr. for 1840 S. 48), nu kun 828 Rbdlr. 12 Skill.

I Aaret 1840 have Skolens

Indtægter beløbet sig til	14048 Rbdlr.	$9\frac{1}{2}$ Sk.
Udgifterne	12605	— 71 —
Beholdning	1442 Rbdlr.	$34\frac{1}{2}$ Sk.

Indtægterne have været følgende:

1. Beholdning efter Regnskabet for 1839	826 Rbdlr.	6 Sk.
2. Restancer efter Regnskabet for 1839	294	— 84 —
3. Renter af Skolens Kapital (828 $\frac{1}{4}$ Rbd.).	33	— 12 —
4. Heininge Sogns Kongetiende (113 Tdr. 4 $\frac{1}{2}$ Skp. Byg)	315	— 81 —
5. Af Byens Kirker 3 Tdr. Byg	8	— 12 —
6. Afgiften af Skolegaardens Grundtarts lod (7 $\frac{1}{2}$ Tde Land)	16	— 88 $\frac{1}{2}$ —
		<hr/>
Pateris	1494 Rbdlr.	$91\frac{1}{2}$ Sk.

	Transport	1494 Rbdlr.	91½ Sf.
7.	Degnepensioner	223	— 80 —
8.	Samtlige Skolecontingenter (Skolepenge, Lyses og Brændpenge, Indskrivningspenge, Refusion for Charakterbøger, for et Testimonium)	651	— 29 —
9.	Indtægter af Slagelse Hospital	11015	— 53 —
10.	Overskud af Kallundborg nedlagte Latinskoles Indtægter for Aaret 1839	238	— 43 —
11.	Renten af det Drølevske Legat fra Korsør (50 Rbdlr.)	2	— „ —
12.	Refusion af Skatter af Skolens Jorder	22	— 1 —
13.	Tilbagebetalte Gageforskud	400	— „ —
	Tilsammen	14048 Rbdlr.	9½ Sf.

Udgifterne have været følgende:

1.	Gager til fem faste og een constitueret Lærer	3800 Rbdlr.	„ Sf.
2.	Betaling til andre Lærere (Sanglærer, Gymnastiklærere og Tegnelærer)	271	— 16 —
3.	Gratiale til en Lærer	100	— „ —
4.	Godtgjørelse til en Lærer i Anledning af en Reise	50	— „ —
5.	Pension til en entlediget Lærer	533	— 32 —
6.	Regnskabsførerens Procenter for 1840	182	— 72 —
7.	Skatter af Skolegaarden, dens Jorder og Heininge Tiende	139	— 46 —
8.	Udgifter til Bibliothekets Forsyning	79	— 22 —
9.	Udgifter i Anledning af Bygningernes Vedligeholdelse	468	— 31 —
10.	Udgifter til Inventariets Vedligeholdelse og Forsøgelse	63	— 48 —
	Kateris	5687 Rbdlr.	75 Sf.

Transport 5687 Rbdlr. 75 St.

11. Udgifter til de gymnastiske Apparaters Vedligeholdelse og Forøgelse	27	—	32	—
12. Brændselsfornödenheder	100	—	"	—
13. Belysningsudgifter	44	—	"	—
14. For Skoleopvarmningen	30	—	"	—
15. Expeditionsgebyr	12	—	"	—
16. Programmets Trykning og Hefning	72	—	22	—
17. To eftergivne Restancer	30	—	"	—
18. Skorstensfeier-Regning	12	—	"	—
19. Forskjellige Udgifter	67	—	53	—
20. Bevilgede Gageforskud	200	—	"	—
21. Udestaaende Restancer for 1840	222	—	81	—
22. Afgivet Overskud til den almindelige Skolefond	6100	—	"	—
Tilsammen 12305 Rbdlr. 71 St.				

Med Hensyn til Stipendiefonden er ingen Forandring skeet siden den i sidste Program givne Beretning. Ved Resolution af den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler af 10de November 1840 ere Beneficierne for Skoleaaret fra 1ste Octbr. 1840 til 30te Septbr. 1841 fordeelte saaledes:

1. Største Stipendium, 50 Rbdl. Soly (af hvilke 20 Rbdl. udbetales og 30 Rbd. oplægges): E. F. B. Aschlund og H. A. Clod.

2. Mellemste Stipendium, 35 Rbdl. Soly (af hvilke 15 Rbdl. udbetales og 20 Rbd. oplægges): H. A. Madsen og F. C. J. D. Møller.

3. Laveste Stipendium, 20 Rbdl. Soly (af hvilke 10 Rbdl. udbetales og 10 Rbdl. oplægges): H. R. Magnus,

C. Salicatti, T. S. Greensteen, N. P. C. M. Sylow, E. C. F. A. Lassen.

4. Fri Underviisning (foruden Stipendiarierne):

J. J. L. Schierner, F. N. Westengaard, M. A. Alfsing, P. S. C. Harboe, Joachim Gudme, P. J. C. C. Salicatti, P. B. F. Rønne, E. B. Holst, P. C. Reke, F. C. Schiott.

I de to sidste Programmer har jeg omtalt, at en ny Katalog over Skolens Bibliothek var under Arbejde. I denne Sommer fuldendtes Reenskrivningen af Katalogen, der er indrettet saaledes, at de nytilkomne Bøger kunne indskydes paa deres behørigte Steder. De Bøger, hvormed Bibliotheket er blevet forøget i sidste Skoleaar, ere følgende:

N. Baggesen, Den danske Stat eller Kongeriget Danmark med tilhørende Vilande, samt Hertugdømmerne Slesvig, Holsteen og Lauenborg, betragtet geographisk og statistisk, især fra et militært Standpunkt. Kbhvn. 1840. 8 mai.

O. L. Bang, Forhandlinger ved Kjöbenhavns Universitets Fest den 6 Juli 1840. Kbhvn. 1840. fol.

— —, Det Kongelige Frederiks Hospital i Kjöbenhavn. Kbhvn. 1840. 4. (Progr.)

— —, Kan Udsaldet af Statens og Menneskets Sygdomme forudsiges efter de samme Grundsetninger? En Universitets-Tale. Kbhvn. 1840. 8.

C. H. A. Bendtsen, Efterretninger om Fredericia lærde Institut. 1ste Hefte. Odense 1840. 8. (Progr.)

Lh. Becker, Orion. 3die og 4de Bd. Kbhvn. 1840—41. 8.

Becker's Verdenhistorie. 1ste Bds 2det—6te Hefte; 2det Bds. 1ste—6te Hefte. Kbhvn. 1840—41. 8.

H. Berghaus, Allgemeine Länder- und Völkerrunde. V, 2. Stuttgart 1840. 8.

- F. C. C. Birch, Læren om Indicativus og Coniunctivus samt om Sætningernes Forbindelse med hinanden i det latinske Sprog. Kbhvn. 1840. 8. (Foræret af Forf.)
- S. N. J. Bloch, Fortsatte Undersøgelser om det gamle Helleniske Sprogs rette Udtale. 1ste Hefte. Roskilde 1840. 4. (Progr.)
- (P. O. Bohr), Indbydelses-Skrift til den offentlige Examen i Rønne lærde Skole i Septbr. 1840. Rønne 1840. 8.
- E. F. Bojesen, Haandbog i de græske Antiquiteter. Kbhvn. 1841. 8.
- B. A. Borgen, Efterretninger om det von Westenste Institut. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- Brage og Idun. 3die Bind og 4de Bds. 1ste Hæfte. Kbhvn. 1840—41. 8.
- T. F. G. Bricka, Diss. de malleo humido in homines translato Part. I. Haunia 1840. 8.
- J. G. Gs. Briem, Ridder Niels Ebbesen. Dyrin fra Thronfølgerstvisten i Danmark 1340. Randers 1840. 12. (Foræret af Forf.)
- Budget for Aaret 1841 samt Normalreglement for samtlige Stats-Indtægter og Udgifter, vedkommende Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne Slesvig, Holstene og Lauenborg, med tilhørende Bilande. Kbhvn. 1841. 4.
- Conversations-Lexikon der Gegenwart. 24—36 Hefte. Leipzig 1840—41. 8.
- E. A. Dahlerup, De Ulcere ventriculi perforante. Part. II. Havnia 1841. 8.
- S. T. N. Drejer, Elementa Phyllogiæ. Hafnia 1840. 8.
- C. G. Elberling, Narratio de T. Anno Milone. Haunia 1840. 8. (Progr.)
- J. S. Ersch und J. G. Gruber, Allgemeine Encyclopædie.

1ste Sect. 33 u. 34 Th.; 2te Sect. 17 u. 18 Th.; 3te Sect. 13 u. 14 Th. Leipzig 1840. 4.

C. Aem. Fenger, Quid faciant ætas annique tempus ad frequentiam et diurnitatem morborum hominis adulti. Havniæ 1840. 8.

E. W. Fischer, Griechische und Römische Zeittafeln. 1ste u. 2te Liefer. Altona 1840. 4.

W. Freund, Wörterbuch der Lateinischen Sprache. I, II, I, IV. Leipzig 1834—40. 8.

Geschichte der europäischen Staaten, herausgegeben von A. H. L. Heeren und J. A. Ufert. 1ste—18te Liefer. 1ste Abth. Hamburg 1829—41. 36 Voll. 8.

J. Grønlund, Skolefterretninger fra Kolding lærde Skole 1833. Odense 1840. 8. (Progr.)

Herculanum und Pompeii 121—168 Liefer. Hamburg 1840—41. 8 mai.

Historiske Fortællinger om Islændernes Færd hjemme og ude. 3die Bd. Kbhvn. 1841. 8.

Historisk Tidsskrift. 2det Bd. 1ste og 2det Hefte. Kbhvn. 1840—41. 8.

Homeri Odyssea XXI—XXIV bók, á íslenzku útlagdar af S. Egilssyni. Videyar Klaustri 1840. 8. (Progr.)

J. E. Hundrup, om Bibliotheker og Bøger i det gamle Rom. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)

J. N. Hübertz, Om Bevægelsen i den danske Befolkning. En Skizze. Kbhvn. 1840. 8.

J. H. J. Jahn, de danske Auxiliairtropper. Et fragehistorisk Udkast. 1ste og 2den Afdeling. Kbhvn. 1840—41. 8.

J. L. Ideler, Namen- und Sach-Verzeichniß zu C. Müllers Erdkunde von Asien. 1ster Band. Berlin 1841. 8.

Index Lectionum in universitate regia Haun. per semestre hibernum a. 1840 et per semestre aestivum a. 1841 habendarum. Hauniæ 1840—41. 4. — Samme paa Dansk.

- B. S. Ingemann, *Stjernebilledernes Symbolik. En poetisk Anskuelse.* Kbhvn. 1840. 4. (Progr.)
- C. F. Ingerslev, *Om det lærde Skolevæsens Tilstand i nogle Tydske Stater og i Franckerig, tilligemed Betragtninger og Forslag angaaende det lærde Underviisningsvæsen i Danmark.* Kbhvn. 1841. 8.
- D. B. Kielsen, *Om et heelt Tals Opløsning i Factorer.* Kbhvn. 1841. 4. (Progr.)
- K. E. Kindblad, *Ordbok öfver Svenska Språket. 1—2 Häft.* Stockholm 1840. 8 mai.
- H. Knudsen, *Joachim Rønnow, udvalgt Biskop til Noeskilde.* Kbhvn. 1840. 8.
- I. P. F. Königsfeldt, *Genealogiske Tabeller over den Oldenburgske Stamme.* Kbhvn. 1840. Fol.
- N. B. Krarup, *Beretning om Borgerdydsskolen paa Christianshavn.* Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- —, *Underviisningen i Borgerdydsskolen paa Christianshavn.* Kbhvn. 1841. 8. (Progr.)
- H. Krøyer, *Naturhistorisk Tidsskrift. 3die Bds. 2det—5te Hefte.* Kbhvn. 1840—41. 8.
- F. Lange, *Almindelig Grammatik. Et videnskabeligt Omrids. 1ste Hefte.* Kbhvn. 1840. 8.
- J. C. L. Leugnich, *Genealogie over Familien Stampe, Stamtavle over Justitsr. N. Schiøtt's Descendenter, — over S. Wedege's Descendenter, — over Brødrene Mohr's Descendenter.* Kbhvn. 1839. 4.
- —, *Den Gleeruppske Legat-Stamtavle, — Stamtavle over Familierne Hald og Drog, — den Smith-Heibergske Legat-Stamtavle, — den Broch-Collstropske Stamtavle, — den Kallske Legat-Stamtavle.* Kbhvn. 1839. 4.
- —, *Stamtavle over Familien Turen, Familien Heggelund, Præst J. N. Thestrups Descendenter, Familien Rostgaard,*

- Familierne Brock og Bredahl, Dr. L. Lindemann's Descendenter, Mag. J. P. Zeuthens Descendenter, Kjøbmand A. v. Kløcker's Descendenter, Familierne Nissen og Pechüle, Provst L. Smiths Descendenter, Familierne Roholdt og Barnholdt, C. M. Praëms Descendenter, Stamtafle over J. Muus og H. C. Thestrup. Kbhvn. 1839—40. 8.
- J. C. P. Lengnich, Genealogie over C. Plums Descendenter, Stamtafle over Familierne Dysfel og Falkenskjold, M. Munks Descendenter, Familierne Ackermann og Stendrup, H. W. v. Hoff, R. M. Bagger, C. Plum. Kbhvn. 1840. 8.
- —, Genealogie over D. Munthe's Descendenter, Stamtafle over D. Mohr's Descendenter, — over Familien de Løvenørn, — over H. Munk's Descendenter, — over Familierne Pleßner og Gøßsche, — Familien Fabritius de Tengnagel, Familien v. Moth, Egede, Hans Ostenfeld, v. Jønsø, Worsøe, Sneedorf, de Gyntelberg, Tostруп, C. Heerfordt. Kbhvn. 1841. 8.
- Lister over Examen Artium i Aaret 1840. Kbhvn. Fol.
- I. H. B. Lübker, De Haeresi Priscillianistarum. Hauniæ 1840. 8.
- I. H. Mansa, Den nordlige Deel af Fyen. Landk.
- —, Den sydlige Deel af Fyen samt Als og Ærø. Landk.
- —, Nørrejylland. Pl. I. Landk.
- S. Meisling, Grundtrækkene af det spanske Sprogs Grammatik. Kbhvn. 1841. 8.
- N. G. Melchior, de myotomia oculi. Hauniæ 1841. 8.
- B. H. Mørch, Om Grændserne for den historiske Underviisning i de lærde Skoler. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- C. Mollbech, Dansk Dialect-Lexikon. I—VI Hefte. Kbhvn. 1833—40. 8.
- —, Bidrag til en Historie og Sprogskildring af de danske Bibeloversættelser fra det 16de Aarhundrede. Kbhvn. 1840. 4. (Progr.)

- Mülertz, Til kærtigt Minde om Kong Frederik den Siette. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- (K. E. Nielsen), Indbydelseskrift til den offentlige Examen i den videnskabelige Realskole i Aarhus i Mai 1841. Aarhus. 8.
- (M. Nielsen), Borgerdydskolen i Kjøbenhavn. Skoleaaret 1839—40. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- H. F. Høegh Nissen, Alphabetisk Fortegnelse over det græske Sprogs uregelmæssige og defektive Verber. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- A. Pauly, Real-Encyclopädie der classischen Alterthumswissenschaft. 23—27 Liefer. Stuttgart 1840—41. 8.
- Persius's Satirer. Overfattede og forklarede af D. Worm. Kbhvn. 1840. 12.
- C. P. N. Petersen, Vovlericon. 5te Bds. 1ste og 2det Hefte. Kbhvn. 1840—41. 8.
- P. Pétursson, Historia ecclesiastica Islandiæ. Ab anno 1740, ad annum 1840. Havnæ 1841. 4.
- Polybii Historiarum Reliquiæ. Græce et Latine cum Indicibus. Pars altera. Parisiis editore A. F. Didot. 1839. 8 mai.
- N. E. Raben, Praktisk Regnebog til Brug for Almueskoler. 2det Dplag. Odense 1836. 8.
- C. Ramus, Algebra og Functionslære. Kbhvn. 1840. 4.
- H. R. Rask, Morfskabslæsning for den Danske Almue. Ny Række Nr. 14—52. Kbhvn. 1840. 8.
- — og Hollard-Nielsen, Dansk Ugeskrift for alle Stænder. Nr. 1—7. Kbhvn. 1841. 8.
- L. I. A. Reumert, de Symptomatibus inflammationis venæ cavæ. Hauniæ 1840. 8.
- C. B. Rimestad, Marco Polo's Beskrivelse af det østlige asiatiske Hoiland. 1ste Afdel. Kbhvn. 1841. 8. (Progr.)

- J. Røgind, Forsøg til at antyde Videnskabens Forhold til Livet i Almindelighed og Skolen i Særdeleshed. 1ste Afdel. Aarhus 1840. 8. (Progr.)
- E. P. Rosendahl, Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Nykjøbing Cathedralsskole 1840. Nykjøbing 1840. 8.
- I. C. Saxtorph, Diss. obstetriciæ de funiculi umbilicalis prolapsu Part. II. Havniæ 1840. 8.
- J. J. Schouw og D. J. Eschricht, Afbildninger af Dyr og Planter. 7de Hefte. Kbhvn. 1841. 8.
- H. P. Selmer, Akademiske Tidender. 4de Bds. 4de Hefte. Kbhvn. 1841. 8.
- Statistisk Tabelværk, udgivet af den dertil allernaadigst anordnede Commission. II og III, 1—2. Kbhvn. 1837—40. Lverfol.
- H. Stephani Thesaurus Graecae linguae. Vol. III. fasc. 7, Vol. IV fasc. 5 et 6 (Nr. 22—24). Parisiis 1840—41. Fol.
- S. Stern, Beskrivelse over Kjøbenhavn. 9 Kort dertil.
- J. Suhr, Enfelte Bemærkninger om det lærde Skolevæsen. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- (E. Tauber), Samling af biografiske Notitser om Nogle af de fra Aalborg Cathedralsskole til Universitetet dimitterede Disciple. Kbhvn. 1840. 8. (Progr.)
- Theophrasti Characteres, Marci Antonini Commentarii, Epicteti Dissertationes ab Arriano literis mandatae, fragmenta et enchiridion cum commentario Simplicii, Cebetis Tabula, Maximi Tyrii Dissertationes. Græce et Latine cum Indicibus. Theophrasti Characteres XV et Maximum Tyrium ex antiquissimis codd. accurate excussis emendavit Fred. Dübner. Parisiis editore A. F. Didot. 1840. 8 mai.
- (P. N. S. Thorup), Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Ribe Cathedralsskole 1840. Ribe 1840. 8.

- Tidskrift for Litteratur og Kritik. Udg. af J. C. Petersen.
 2den Aarg. 7—12 Hefte; 3die Aarg. 1—6 Hefte. Kbhvn.
 1840—41. 8.
- E. C. Werlauff, Sophia af Meklenborg, Dronning til
 Danmark og Norge; med Tilbageblik paa de tidligere
 Slægtskabsforhold mellem det danske og meklenborgske
 Regenthuus. Kbhvn. 1841. Fol. (Progr.)
- A. S. Wesenberg, Emendationes M. Tullii Ciceronis
 Epistolarum. Med Efterretninger om Viborg Cathedralskole.
 Hauniæ og Viborg 1840. 8. (Progr.)
- W. Zytphen, Tidens Strom. 8 Plader.
-

Den offentlige Examen i Slagelse lærde Skole

for Aaret 1841

foretages i følgende Orden:

Fredagen den 17de September.

- 9—1. De 3 øverste Classer: Latinsk Stil og Oversættelse.
 " I Classe: Dansk Stil.
 3—6. De 3 øverste Classer: Dansk Stil.
 " I Classe: Latinsk Stil.

Mandagen den 20de September.

- 9—1. IV Classe: Latin, Græsk, Tydsk.
 3—6. II Classe: Tydsk og Fransk.

Tirsdagen den 21de September.

- 9—1. IV Classe: Religion, Arithmetik, Geometrie.
 9—11. II Classe: Tegning.
 3—6. IV Classe: Hebraisk, Dansk, Fransk.
 " II og I Classe: Regneprøve.

Onsdagen den 22de September.

- 9—11½. IV Classe: Historie og Geographie.
 9—11. I Classe: Tegning.
 12—1. IV og III Classe: Gymnastik.
 3—6. III Classe: Dansk, Tydsk, Fransk.

Torsdagen den 23de September.

- 9—1. II Classe: Latin.
 3—6. III Classe: Historie og Geographie.

Fredagen den 24de September.

- 9—1. II Classe: Arithmetik og Geometrie.
 3—6. I Classe: Latin.
 " III Classe: Regneprøve.

Lørdagen den 25de September.

- 9—1. III Classe: Latin, Græsk, Hebraisk.
 3—6. I Classe: Dansk og bibelsk Historie.

Mandagen den 27de September.

- 9—1. II Classe: Historie og Geographie.
3—6. I Classe: Religion og Geometrie.

Tirsdagen den 28de September.

- 9—12. III Classe: Arithmetik og Geometrie.
12—1. I Classe: Gymnastik.
3—6. II Classe: Græsk.

Onsdagen den 29de September.

- 9—11. III Classe: Religion og bibelsk Historie.
11—1. II Classe: Religion.
3—6. I Classe: Historie og Geographie.

Torsdagen den 30de September.

- 9—12. II Classe: Danst og bibelsk Historie.
12—1. Samme: Gymnastik.

Løverdagen den 2den October afholdes Censuren.

Mandagen den 4de October bestemmes til Prøve for de Disciple, som ere anmeldte til Optagelse i Skolen.

Tirsdagen den 5te October foretages Translocationen, hvorpaa Underviisningen samme Dag tager sin Begyndelse.

Disciplenes Fædre og Forsatte samt andre Skolens og Videnskaberens Belyndere indbydes herved til at bære denne Examen's mundtlige Deel med deres Nærværelse.

Slagelse den 21de August 1841.

C. W. Elberling.

